

COĞRAFYA

SORU BANKASI

KONU ANLATIM
VİDEOLU

ADAY

VİDEO
ÇÖZÜM

MOBİL
KÜTÜPHANE

AKILLI
TAHTA

ADAY
YAYINLARI

İÇİNDEKİLER

1. ÜNİTE: DOĞAL SİSTEMLER - I.....	9
1. Bölüm: Doğa ve İnsan, Coğrafya.....	11
Doğa ve İnsan Etkileşimi.....	11
Coğrafya'nın Konusu ve Bölümleri.....	13
Ödev Testi.....	15
Aday Testi.....	17
2. Bölüm: Dünya'nın Şekli ve Hareketleri.....	19
Dünya'nın Şekli ve Günlük Hareketi.....	19
Dünya'nın Yıllık Hareketi ve Eksen Eğikliği.....	21
Mevsimler ve İklim Kuşakları.....	25
Ödev Testi.....	27
Aday Testi.....	29
3. Bölüm: Coğrafi Konum.....	31
Koordinat Sistemi.....	31
Yerel Saat Hesaplamaları.....	35
Ulusal Saat, Saat Dilimleri, Türkiye'nin Coğrafi Konumu.....	37
Ödev Testi.....	39
Aday Testi.....	41
4. Bölüm: Harita Bilgisi.....	43
Haritanın Unsurları ve Harita Çeşitleri.....	43
Ölçek ve Haritalarda Hesaplamalar.....	45
Haritalarda Yer Şekillerinin Gösterilmesi.....	47
Ödev Testi.....	51
Aday Testi.....	53
5. Bölüm: İklim Bilgisi.....	55
Atmosfer, Hava Durumu ve İklim.....	55
Sıcaklık.....	57
Basınç ve Rüzgârlar.....	61
Nem ve Yağış.....	65
İklim Tipleri.....	69
Ödev Testi.....	73
Aday Testi.....	75

İÇİNDEKİLER

6. Bölüm: Türkiye'nin İklimi	77
Türkiye'de İklim Elemanları	77
Türkiye'de İklim Tipleri	79
Ödev Testi	81
Aday Testi	83
2. ÜNİTE: DOĞAL SİSTEMLER - II	85
1. Bölüm: Yerin Şekillenmesi	87
Dünya'nın İç Yapısı, Levha Hareketleri ve Jeolojik Zamanlar	87
Kayaçlar	89
İç Kuvvetler	91
Dış Kuvvetler (Akarsular)	95
Dış Kuvvetler (Rüzgârlar, Buzullar, Karstik Şekiller)	99
Dış Kuvvetler (Dalgalar, Akıntılar ve Kıyı Tipleri)	101
Türkiye'nin Başlıca Yüzey Şekilleri	103
Ödev Testi	105
Aday Testi	107
2. Bölüm: Su, Toprak ve Bitki	109
Dünya'da ve Türkiye'de Sular	109
Dünya'da ve Türkiye'de Topraklar	113
Dünya'da ve Türkiye'de Bitki Örtüsü	117
Ödev Testi	121
Aday Testi	123
3. ÜNİTE: BEŞERÎ SİSTEMLER	125
1. Bölüm: Yerleşme, Nüfus ve Göç	127
Yerleşmeler	127
Nüfusun Yapısı ve Özellikleri, Nüfus Piramitleri	129
Türkiye'de Nüfus	133
Göçler	137
Ödev Testi	139
Aday Testi	141

İÇİNDEKİLER

2. Bölüm: Ekonomik Faaliyetler	143
Ekonomik Faaliyet Türleri ve Gelişmişlik Düzeyi	143
Ödev Testi	145
Aday Testi	147
4. ÜNİTE: KÜRESEL ORTAM: BÖLGELER VE ÜLKELER	149
1. Bölüm: Bölgeler	151
Bölge Türleri ve Bölge Sınırları	151
Bölgeler ve Ülkeler	153
Ödev Testi	155
Aday Testi	157
2. Bölüm: Ulaşım Ağları	159
Dünya'da Ulaşım Yolları	159
Ödev Testi	161
Aday Testi	163
5. ÜNİTE: ÇEVRE VE TOPLUM	165
1. Bölüm: İnsan ve Çevre	167
Doğal Ortama İnsan Etkileri	167
2. Bölüm: Afetler	169
Afetlerin Genel Özellikleri	169
Afetlerin Dağılışı ve Afetlerden Korunma Yolları	171
Ödev Testi	173
Aday Testi	175

ÜNİTE

1

DOĞAL SİSTEMLER - I

- Doğa ve İnsan, Coğrafya
- Dünya'nın Şekli ve Hareketleri
- Coğrafi Konum
- Harita Bilgisi
- İklim Bilgisi
- Türkiye'nin İklimi

KAV

1. • Amazon ve Kongo havzalarındaki insanların yıl boyunca ince elbiseler giymesi
- Şili, Japonya ve Norveç gibi okyanusa kıyısı olan ülkelerde balıkçılığın gelişme göstermesi
- Uludağ, Kartalkaya, Palandöken ve Erciyes dağlarının bulunduğu yerlerde kış turizminin gelişmesi
- Arap Yarımadası, Kuzey Afrika ve Orta Asya gibi bölgelerin kırsal kesimlerinde kerpiçten yapılmış evlerin yaygın olması

Yukarıdaki gözlemler, aşağıdakilerden hangisine örnek olarak gösterilebilir?

- A) Doğal koşulların insan yaşamına etkisine
- B) Teknolojik gelişmelerle doğal çevre arasındaki ilişkiye
- C) Doğal çevreyi oluşturan unsurların birbirleriyle olan ilişkilerine
- D) Beşerî faaliyetlerin doğal çevreye olan etkisine
- E) Doğal kaynakların aşırı ve bilinçsiz kullanılmasının sonuçlarına

2. Aşağıda, insanların doğal ortamda yapmış olduğu bazı etkinlikler verilmiştir.
- I. Bitki örtüsünden yoksun eğimli yamaçlarda ağaçlandırma çalışmalarının yapılması
- II. Tarımsal ürünler hasat edildikten sonra bitki kalıntılarının (anız) yakılması
- III. Enerji ihtiyacının karşılanması için güneş, rüzgâr, hidroelektrik, jeotermal gibi enerji santrallerinin kurulması
- IV. Akarsuların vadileri boyunca ve barajların çevresine yerleşim alanlarının inşa edilmesi

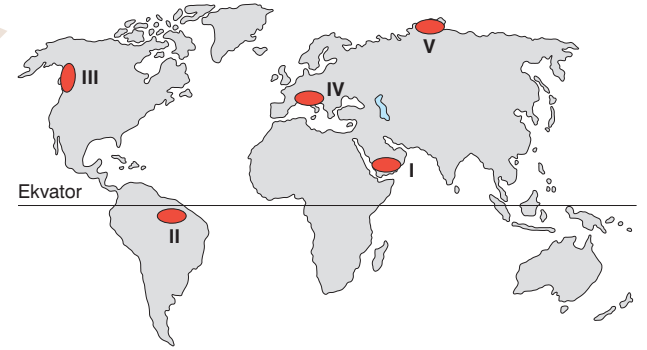
Buna göre, verilen etkinliklerden hangileri doğayla uyumlu değildir?

- A) I ve II
- B) I ve III
- C) II ve III
- D) II ve IV
- E) III ve IV

3. Aşağıdakilerden hangisi, doğal koşulların insan yaşamına olan etkisine örnek gösterilemez?

- A) Güneşlenme süresinin uzun olduğu kıyılarda deniz turizminin gelişmiş olması
- B) Kurak ve yarı kurak bölgelerde kırsal kesimdeki evlerin kerpiçten yapılması
- C) Yağışlı iklim bölgelerinde pirinç ve çay tarımının yaygın olması
- D) Yoğun sisin deniz yolu ve hava yolu ulaşımını aksatması
- E) Kıyılarının doldurularak liman ve yerleşim alanı yapılması

4. Aşağıdaki haritada, beş farklı bölge numaralandırılarak gösterilmiştir.

Haritaya göre, numaralandırılan bölgelerle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) I numaralı bölgede insanlar daha çok kurak iklim koşullarıyla mücadele ederler.
- B) II numaralı bölgede insanlar, sebze ve meyve ağırlıklı beslenip, yıl boyunca daha ince ve serin tutan kıyafetleri tercih ederler.
- C) III numaralı bölgedeki insanların yaşamlarını sürdürebilmeleri için doğal çevre ile uyumlu yaşam tarzı benimsemelerine ihtiyaç yoktur.
- D) IV numaralı bölgedeki insanlar, yıl boyunca değişen mevsim koşullarına göre yaşamlarını düzenlerler.
- E) V numaralı bölgedeki insanlar, yağlı ve protein ağırlıklı hayvansal besinler tüketip, yıl boyunca kalın ve kürklü elbiseleri tercih ederler.

KAV

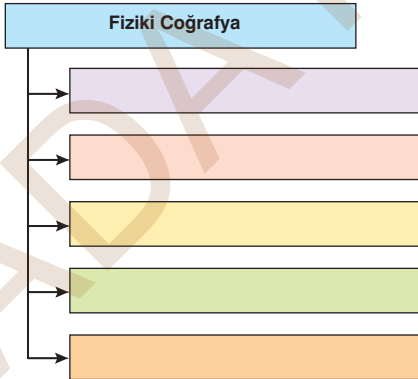
1. Aşağıda coğrafyanın dört bölümünün inceleme konuları verilmiştir.

- Atmosfer ve hava olayları, iklim elemanları ve yeryüzünde görülen iklim tipleri,
- Mesken tipleri ve insanların yeryüzüne dağılışını etkileyen faktörler,
- Yeryüzünün bütününün ya da bir bölümünün düzleme aktarılma teknikleri,
- Devletlerin jeopolitik konumları ve bu konumlarının dış siyasetteki etkileri

Bu konuları inceleyen bilim dalları arasında aşağıdakilerden hangisi yoktur?

- A) Klimatoloji
B) Siyasi Coğrafya
C) Kartoğrafya
D) Yerleşme Coğrafyası
E) Jeomorfoloji

2. Aşağıdaki grafikte, Fiziki Coğrafya'nın bazı alt dalları gösterilmiştir.

Grafikte boş bırakılan kutucuklara, aşağıdakilerden hangisinin yazılması beklenemez?

- A) Ulaşım Coğrafyası
B) İklim Coğrafyası
C) Toprak Coğrafyası
D) Sular Coğrafyası
E) Yer şekilleri coğrafyası

3. Coğrafya öğretmeni, Ayşe'den Doğu Anadolu Bölgesi'nde çıkarılan yer altı kaynaklarını ve bu kaynakların işlendiği fabrikaların bulunduğu yerleri araştırmasını istemiştir.

Buna göre Ayşe, Beşerî Coğrafya'nın;

- I. Ulaşım Coğrafyası,
II. Sanayi Coğrafyası,
III. Maden Coğrafyası,
IV. Yerleşme Coğrafyası

alt dallarından hangileriyle ilgili araştırma yapacaktır?

- A) I ve II
B) I ve III
C) II ve III
D) II ve IV
E) III ve IV

4. Aşağıdakilerden hangisi, Beşerî Coğrafya'nın alt dallarından biri değildir?

- A) Nüfus Coğrafyası
B) Tarım Coğrafyası
C) Turizm Coğrafyası
D) Bitki Coğrafyası
E) Ulaşım Coğrafyası

5. Ege Üniversitesi'nde öğrenim gören öğrencilerden dördü, lisans eğitimlerini tamamlamak için aşağıdaki tez konularını seçmişlerdir.

Pelin : "Marmara Gölü fiziki coğrafyası ve gölün çevreye olan etkileri"

Sinan : "Türkiye'de seçilmiş kışlık buğday türleri"

Ecem : "İzmir Limanı'nın önemi ve hinterlandı ile olan ilişkileri"

Çınar : "Pınarbaşı ve yakın çevresinde yaylacılık faaliyetleri ve sosyoekonomik değişimler"

Öğrencilerin seçtikleri tez konuları, Coğrafya'nın aşağıdaki alt dallarından hangisi ile daha az ilişkilidir?

- A) Tarım Coğrafyası
B) Ticaret Coğrafyası
C) Yerleşme Coğrafyası
D) Hidroğrafya
E) Biyocoğrafya

1. **Öğretmen:** İnsan önceki dönemlerde doğaya bağımlı bir hayat sürerken, zamanla bilgi birikiminin artmasına ve teknolojik gelişmelere bağlı olarak doğada daha fazla etkili olmaya başlamıştır.

Çocuklar! İnsanın doğa üzerindeki etkisine birer örnek verir misiniz?

Ayşe: Akdeniz ile Kızıldeniz'i birbirine bağlamak ve deniz yolu ulaşımını kısaltmak için Süveyş Kanalı'nın yapılması

Hasan: Hollanda'da deniz kıyısındaki bölgelerin doldurulmasıyla elde edilen arazilerin tarım ve hayvancılık amacıyla kullanılması

Burak: Sibiry ve Kanada gibi Kuzey Kutbu'na yakın bölgelerde yaşayan insanların yıl boyunca kalın kıyafetler giymesi

Hatice: Sulak ve bataklık alanların kurutulup tarım alanlarına dönüştürüldüğü bölgelerde canlı türü çeşidinin azalması

Emel: Kloroflorokarbon gazlarının aşırı kullanımı sonucu ozon tabakasında seyrelmelerin meydana gelmesi

Buna göre hangi öğrencinin verdiği cevap yanlıştır?

- A) Ayşe B) Hasan C) Burak
D) Hatice E) Emel

2. İnsan ve doğa etkileşimi; insanın doğal ortama bağımlı olması, doğal ortama uyum sağlaması ve doğal ortamı değiştirmesi şeklinde gerçekleşir.

Aşağıdakilerden hangisi insanın doğal ortam şartlarına uyum sağlamasına örnek gösterilemez?

- A) Sıcak ve kurak iklimlerde yaşayanların ince ve açık renkli elbiseler giymesi
B) Deprem bölgelerinde yer alan gelişmiş ülkelerin binaları az katlı ve esnek malzemelerden inşa etmesi
C) Kutuplar çevresinde yaşayan insanların, barınaklarını doğal çevrede bol bulunan sertleşmiş kar ve buzdan yapmaları
D) Sıcaklığın yüksek, yağış miktarının fazla olduğu bölgelerde çay ve pirinç tarımının yaygın olması
E) Soğuk bölgelerde jeotermal sulardan yararlanılarak seracılık yapılması

3. İnsanlar, yaşadıkları bölgelerdeki iklim özelliklerine büyük ölçüde bağımlıdır.

Aşağıdakilerden hangisi, iklim koşullarının insanlar üzerindeki etkisine örnek gösterilemez?

- A) Dağlık ve engebeli alanlarda kara ve demir yolu ulaşımında köprü, viyadük ve tünellerin yapılması
B) Güneydoğu Asya'daki insanların beslenmesinde pirincin önemli yer tutması
C) Ekvatorial bölgede insanların yüksek yerlerde yaşamaları
D) Sahra Çölü'nde insanların ulaşımında develerden yararlanılması
E) Kutup altı bölgelerde insanların iglo adı verilen buzdan evlerde yaşamaları

4. Coğrafya dersinde, yaşadığı yer hakkında bilgi veren bir öğrenci köyünde zeytin, üzüm ve tütün üretiminin fazla olduğunu, dağlık kesimlerde ise koyun ve keçi yetiştiriciliğinin yapıldığını söylemiştir.

Öğrenci, yaşadığı yerle ilgili aşağıdakilerin hangisine değinmiştir?

- A) İklim özelliklerine
B) Ekonomik faaliyetlere
C) Nüfus ve yerleşme özelliklerine
D) Yer şekillerine
E) Su ve toprak özelliklerine

5. Yeryüzündeki insanların beslenme, giyinme ve barınma şekilleri incelendiğinde çok büyük farklılıklar olduğu görülür.

Aşağıdakilerden hangisi bu farklılıkların temel nedenidir?

- A) Bulundukları ülkelerin farklı olması
B) İnşa ettikleri beşerî unsurların farklı olması
C) Ortalama yaşam sürelerinin farklı olması
D) Doğal çevrelerinin farklı olması
E) Gelenek ve göreneklerinin farklı olması

6. • Kırsal kesimdeki konut tipleri ile konutların yapımında kullanılan yapı malzemelerinin araştırılması
- Haberleşme ve iletişim ağı ile ilgili alt yapı çalışmalarının belirlenmesi
- Uluslararası örgütlerin incelenmesi
- Bir bölgedeki kültür balıkçılığı, besi hayvancılığı ve arıcılık faaliyetlerinin incelenmesi

Yukarıda araştırma konuları verilen coğrafyanın dalları arasında aşağıdakilerden hangisi yoktur?

- A) Yerleşme Coğrafyası
- B) Tarım Coğrafyası
- C) Sanayi Coğrafyası
- D) Ulaşım Coğrafyası
- E) Siyasi Coğrafya

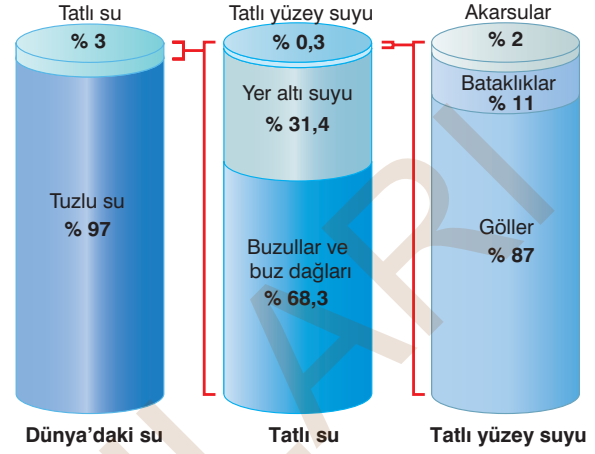
7. Aşağıda, Alman coğrafyacı Alexander Von Humboldt'un coğrafya bilimine sağladığı katkılar verilmiştir:

- I. Dağ, ova ve plato gibi yer şekillerinin yükseltisinin hesaplanması, profil ve kesit çıkarılması
- II. Kıtaların doğu ve batı kıyılarındaki sıcak ve soğuk deniz akıntılarını inceleyerek Güney Amerika'nın batısındaki soğuk su akıntısının keşfi
- III. Bitki topluluklarının fizyonomisi, bunların yükselti, iklim ve toprak şartlarıyla olan ilişkileri

Humboldt'un, çalışmalarıyla gelişimine katkıda bulunduğu coğrafyanın alt dalları aşağıdakilerden hangisinde eşleştirilmiştir?

I	II	III
A) Klimatoloji	Kartoğrafya	Biyocoğrafya
B) Kartoğrafya	Biyocoğrafya	Klimatoloji
C) Klimatoloji	Hidroğrafya	Jeomorfoloji
D) Kartoğrafya	Hidroğrafya	Biyocoğrafya
E) Hidroğrafya	Klimatoloji	Jeomorfoloji

8. Aşağıdaki grafikte yeryüzündeki suların dağılımı oran olarak verilmiştir.

Bu dağılım, coğrafyanın aşağıdaki alt dallarından hangisinin inceleme alanına girer?

- A) Hidroğrafya B) Kartografya C) Jeomorfoloji
- D) Biyocoğrafya E) Toprak coğrafyası

9. Coğrafya'nın tarihsel süreçteki gelişimi ile ilgili aşağıdaki bilgilerden hangisi yanlıştır?

- A) İlk Çağ'da coğrafya basit gözlemler ve bu gözlemlerden elde edilen bilgilerden faydalanılarak hazırlanmış basit harita çizimleriyle başlamıştır.
- B) Orta Çağ'da Avrupa'da özgür ortamın bulunması ve bilim insanların desteklenmesi ile harita ve astronomi konularında önemli gelişmeler sağlanmıştır.
- C) Yeni Çağ'da Coğrafi Keşifler'le birlikte Piri Reis, Kâtip Çelebi ve Evliya Çelebi'nin seyahatleri ile ortaya koydukları eserler coğrafyanın gelişimine büyük katkı sağlamıştır.
- D) Coğrafya sözcüğünü tarihte ilk kez Eratosthenes kullanmıştır.
- E) Carl Ritter ve Frederic Ratzel çağdaş coğrafyanın kurucuları olarak kabul edilmektedir.

1. Dünya'nın değişik bölgelerinde insanların giyim - kuşam ve yeme - içme alışkanlıkları farklılık gösterir.

Bu farklılığın temel nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Gelir seviyesinin farklı olması
- B) Nüfus miktarının ve yoğunluğunun farklı olması
- C) Doğal çevre olanaklarının farklı olması
- D) Yer yapısının farklı olması
- E) Bitki örtüsünün farklılık göstermesi

2. "Doğa ve insan sürekli etkileşim hâlinde. Bazen doğa koşulları insan yaşamına yön verirken bazen de insan, ihtiyaçları doğrultusunda doğaya müdahalede bulunur. İnsan, doğal ortamdan ihtiyaçlarını karşılarırken bilinçli davranmalı ve davranışlarının sorumluluğunu almalıdır. Doğanın işleyiş kurallarına uymalı, doğayı kirletmeden ve ona zarar vermeden doğayla uyumlu bir şekilde yaşamını sürdürmelidir." bilgisini veren Coğrafya Öğretmeni Hasan Bey, öğrencilerinden bunu kanıtlayan örnekler istemiştir.

Söz hakkı alan öğrencilerden;

Berrin: Enerji ihtiyacının karşılanması için rüzgâr santrallerinin kurulması,

Deniz: Bitki örtüsünden yoksun ve eğimli arazilerde ağaçlandırma çalışmalarının yapılması,

Mehmet: Alüvyal toprakların zengin olduğu delta alanlarında çeşitli ürünlerin yetiştirilmesi,

Selim: Akarsu ve dere yataklarına yerleşim alanlarının oluşturulması,

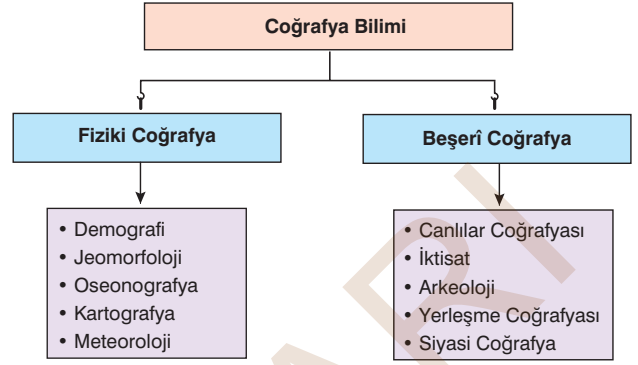
Pelin: Ormanlık alanlarda yaşlı veya hastalık nedeniyle kesilen her bir ağacın yerine yenisinin dikilmesi

örneklerini vermişlerdir.

Hangi öğrencinin verdiği örnek, insanın doğal ortamda yapmış olduğu faaliyetlerin doğayla uyumlu olduğunu kanıtlamaz?

- A) Berrin
- B) Deniz
- C) Mehmet
- D) Selim
- E) Pelin

3.

Yukarıdaki şemada coğrafyanın alt dallarının yararlandığı bilimlerle ilgili bir hata yapılmıştır.

Bu hata, aşağıdaki bilim dallarından hangilerinin yer değiştirmesi ile giderilmiş olur?

- A) Demografi, Canlılar Coğrafyası
- B) Jeomorfoloji, İktisat
- C) Oseonografya, Yerleşme Coğrafyası
- D) Meteoroloji, Arkeoloji
- E) Kartografya, Siyasi Coğrafya

4.

- Avrupa'nın Alp Dağları bölgesinde madencilik ve endüstri fazla gelişmemiştir.
- Akarsulardan hidroelektrik enerji üretiminde yararlanılır.
- Dağlık bölgelerde hayvancılık, turizm, saat imalatı ve ahşap oymacılığı gelişmiştir.
- Alp bölgelerinde süt ürünleri üretimi önemlidir. İsviçre, Fransa ve İtalya gibi ülkelerin süt ürünleriyle meşhur birçok firması bulunur.

Avrupa'da Alp Dağları bölgesiyle ilgili verilen bilgilerde, coğrafyanın aşağıdaki alt dallarından hangisiyle ilgili inceleme konusu yoktur?

- A) Sanayi Coğrafyası
- B) Enerji Coğrafyası
- C) Turizm Coğrafyası
- D) Toprak Coğrafyası
- E) Tarım Coğrafyası

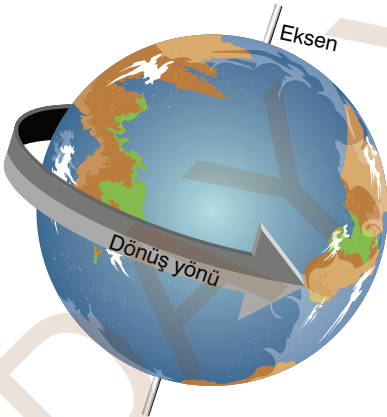
KAV

1. • 30° ve 60° enlemlerinde dinamik basınç kuşaklarının oluşması
• Çöllerdeki kayaçların fiziksel yollarla ayrışması
• Meltem rüzgârlarının yön değiştirmesi

Yukarıdaki durumlar, Dünya'nın aşağıda verilen özelliklerinden hangisi sonucunda ortaya çıkmıştır?

- A) Yörüngesinin elips şeklinde olması
B) Güneş çevresinde dönmesi
C) Kendi eksenini etrafında dönmesi
D) Yer ekseninin yörünge düzlemine eğik olması
E) Geoit şeklinde olması

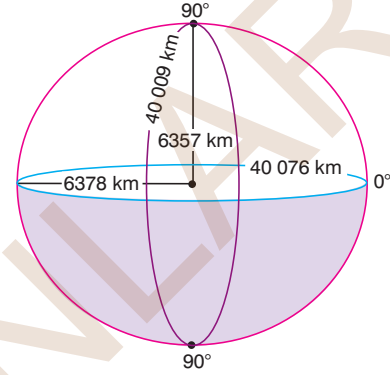
2. Aşağıdaki şekilde, Dünya'nın eksenini etrafındaki dönüş yönü gösterilmiştir.

Aşağıdakilerden hangisi Dünya'nın batıdan doğuya doğru dönmesinin sonuçları arasında yer almaz?

- A) Tokyo'da yeni yıla New York'tan önce girilmesi
B) Sinop'ta gece ile gündüz süreleri arasındaki farkın Hatay'dan fazla olması
C) Sürekli rüzgârların Kuzey Yarım Küre'de sağa, Güney Yarım Küre'de sola sapması
D) Güneş'in Kars'ta, Edirne'den erken doğması
E) Kuzey Yarım Küre'deki okyanus akıntıları saat ibresi yönünde halkalanmalar meydana gelmesi

3. Aşağıdaki şekil, Dünya'nın şeklinin tam bir küre olmadığı gerçeğini ortaya koymaktadır. Dünya'nın Ekvator'dan hafif şişkin, kutuplardan basık kendine özgü bu şekline geoit adı verilir.

Aşağıdakilerden hangisi Dünya'nın şeklinin geoit olmasıyla ilgili değildir?

- A) Kutup noktalarındaki yer çekiminin Ekvator'daki bir yere göre daha fazla olması
B) Ekvator'un yarıçapının kutupların yarıçapından 21 km daha uzun olması
C) Ekvator'un uzunluğunun iki meridyen yayının birleşmesiyle oluşan tam bir meridyen dairesinin uzunluğundan 67 km daha fazla olması
D) Dünya üzerindeki bir noktadan hep aynı yöne hareket edildiğinde başlanılan noktaya geri dönülmesi
E) Kutuplardaki bir noktanın Dünya'nın merkezine daha yakın olması

4. Dünya, kendi eksenini çevresindeki dönüşünü 24 saatte tamamlar. Buna "1 gün" denirken bu harekete ise "günlük hareket" denir.

Aşağıdakilerden hangisi, Dünya'nın günlük hareketinin sonuçları arasında gösterilemez?

- A) Yerel saat farklarının ortaya çıkması
B) Gece ve gündüzün birbirini izlemesi
C) Okyanus akıntılarında sapmaların meydana gelmesi
D) 30° ve 60° enlemlerinde dinamik basınç alanlarının oluşması
E) Yer çekiminin Ekvator'dan kutuplara doğru artması

KAV

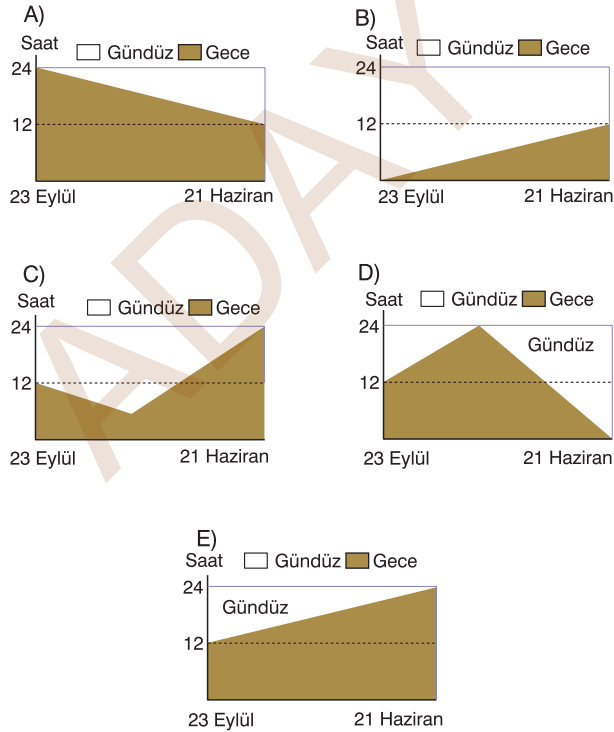
1. Aşağıdaki tabloda dört merkezde belli tarihlerdeki gündüz süreleri saat olarak verilmiştir.

Merkez	21 Mart	21 Haziran	21 Aralık
K	12	19	5
L	12	12	12
M	12	16	8
N	12	10	14

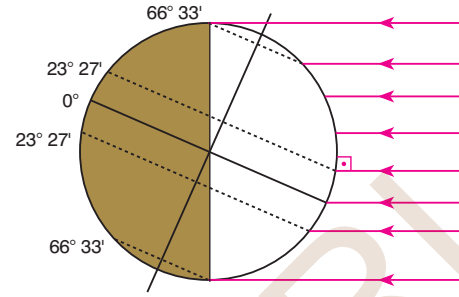
Bu merkezlerle ilgili olarak, aşağıdaki yargılardan hangisi yanlıştır?

- A) K'nin enlem derecesi en büyüktür.
 B) L merkezi Ekvator üzerinde yer alır.
 C) K ve M merkezleri Kuzey Yarım Küre'de yer alır.
 D) K'de çizgisel hız en azdır.
 E) N'de 21 Mart tarihinde öğle vakti cisimlerin gölgesi kuzey yönündür.

2. Aşağıdaki grafiklerden hangisi, Kuzey Kutup Dairesi üzerinde yer alan İzlanda'da 23 Eylül - 21 Haziran tarihleri arasındaki gece-gündüz sürelerinin değişimini göstermektedir?

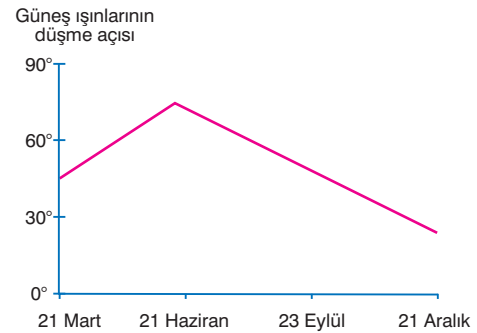
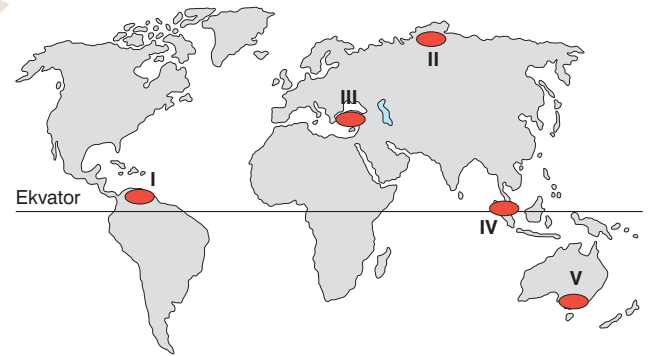
- 3.

Dünya şekilde gösterilen konumdayken, Türkiye'de görülen olaylar arasında aşağıdakilerden hangisi yoktur?

- A) Güneşin geç doğup erken batması
 B) Yaz mevsiminin başlaması
 C) Güneyinden kuzeyine doğru gündüzlerin uzaması
 D) Cisimlerin öğle vakti gölge boyunun en kısa olması
 E) En uzun gündüzün yaşanması

- 4.

Yukarıdaki grafikte güneş ışınlarının belirli tarihlerdeki düşme açıları verilen merkez, haritada numaralandırılmış yerlerden hangisinde yer alır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

1. Samanyolu galaksisindeki Güneş sistemi içinde yer alan Dünya, canlı yaşamına imkân veren ortamıyla diğer gezegenlerden ayrılır. Dünya dışında Güneş sisteminde cüce gezegen olarak adlandırılan Plüton dışında 8 gezegen vardır.

Aşağıdakilerden hangisi, Dünya'ya en yakın olan gezegendir?

- A) Satürn B) Jüpiter C) Mars
D) Merkür E) Uranüs

2. Ekvator, yörünge düzlemine $23^\circ 27'$ eğiktir.

Bu açının artmasıyla aşağıdakilerden hangisi gerçekleşmez?

- A) Tropikal kuşak genişler.
B) Gece - gündüz arasındaki zaman farkı artar.
C) Orta kuşakta yazlar daha sıcak, kışlar daha soğuk geçer.
D) Güneş ışınlarının dik geldiği alan daralır.
E) Orta kuşak daralır.

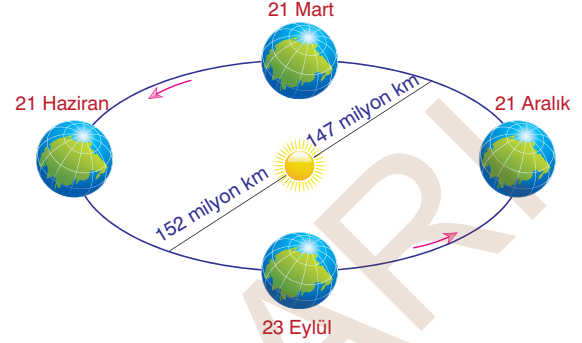
3. Aşağıdaki tabloda, Dünya'nın şekline ait bazı sonuçlar verilmiştir. Gülcan, sonuçlardan yola çıkarak bunların nedenlerini aşağıdaki gibi işaretlemiştir.

No	Dünya'nın şeklinin sonuçları	Küresel olması	Geoit olması
1.	Ekvator'un uzunluğunun tam bir meridyen dairesinin uzunluğundan fazla olması		✓
2.	Güneş ışınlarının düşme açısının Ekvator'dan uzaklaştıkça küçülmesi	✓	
3.	Yer çekiminin Ekvator'dan kutuplara doğru gidildikçe artması		✓
4.	Ekvator'un yarıçapının kutupların yarıçapından fazla olması	✓	
5.	Bitki örtülerinin Ekvator'dan kutuplara doğru gidildikçe kuşaklar oluşurması	✓	

Tabloya göre Gülcan'ın yaptığı işaretlemelerden hangisi yanlıştır?

- A) 1 B) 2 C) 3 D) 4 E) 5

4. Aşağıdaki şekilde Dünya'nın elips şeklindeki yörüngesi üzerinde yapmış olduğu yıllık hareketi gösterilmiştir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi, Dünya'nın yörüngesinin elips şeklinde olmasının bir sonucu değildir?

- A) Dünya'nın Güneş'e uzaklığının yıl içinde değişmesi
B) Dünya'nın yörünge üzerindeki hızının artıp azalması
C) Eylül ekinoksunun 2 gün geç gerçekleşmesi
D) Yarım kürelerde mevsim sürelerinin farklı olması
E) Güneş ışınlarının yalnızca dönenceler arasındaki noktalara dik gelmesi

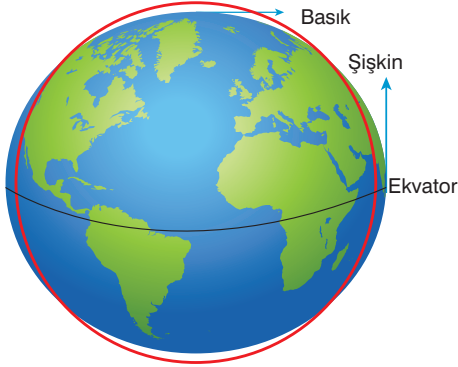
5. Aşağıda, Dünya ile ilgili olaylar zinciri verilmiştir.

- Dünya, eksen eğik bir şekilde Güneş etrafındaki dolanma hareketini gerçekleştirmektedir.
- Yıl içinde aydınlanma çizgisi kutup noktaları ile kutup daireleri arasında yer değiştirir.
- Ekvator dışındaki enlemlerde Güneş'in doğuş ve batış saatleri her gün değişmektedir.
- Bu nedenle ----,

Bu zincirdeki neden-sonuç ilişkisi göz önüne alındığında, boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi gelmelidir?

- A) sürekli rüzgârlar oluşur.
B) gece ve gündüz süreleri değişmektedir.
C) gece ve gündüz ardalır.
D) dinamik basınç kuşakları oluşur.
E) mevsim süreleri değişir.

1. Aşağıdaki şekilde gösterildiği gibi Dünya, kutuplardan basık, Ekvator'dan ise şişkindir.

Aşağıdakilerden hangisi, Dünya'nın kendine özgü bu şekline bağlı olarak ortaya çıkmıştır?

- A) Yer çekiminin Ekvator'dan kutuplara doğru artması
- B) Gece ve gündüz sürelerinin yıl içinde değişmesi
- C) Sürekli rüzgârların yönlerinde sapmalar olması
- D) Güneş ışınlarının düşme açısının gün içinde değişmesi
- E) Güneş ışınlarının yalnızca dönenceler arasına dik açıyla düşmesi

3. Aşağıdakilerden hangisi, Dünya'nın şeklinin yuvarlak olmasıyla ilgili değildir?

- A) Gece ve gündüzün art arda gelmesi
- B) Dünya'nın bir yarısı aydınlık iken, diğer yarısının karanlık olması
- C) Sıcaklık ortalamalarının kutuplara doğru gidildikçe azalması
- D) Dünya'nın eksenini etrafındaki dönüş hızının kutuplarda en az olması
- E) Paralellerin boylarının kutuplara doğru gidildikçe kısalması

4. Aşağıda, bir merkezde dört farklı tarihte aynı cismin öğle vakti gölge boyu gösterilmiştir.

Bu merkez için;

- I. Güneş ışınları dik açıyla düşmez.
- II. Öğlak dönencesinin güneyinde yer alır.
- III. Yengeç dönencesi üzerindedir.
- IV. Kuzey Yarım Küre'de bulunmaktadır.

yargılarından hangileri kesinlikle doğrudur?

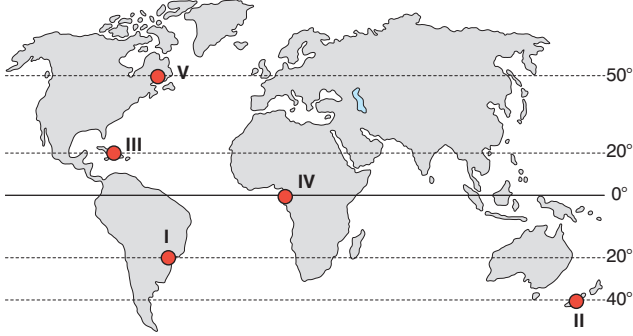
- A) I ve II
- B) I ve III
- C) II ve III
- D) II ve IV
- E) III ve IV

- A) I ve II
- B) I ve III
- C) I ve IV
- D) II ve III
- E) II ve IV

KAV

1.

Haritada verilen noktalardan hangisinden 4000 km doğuya gidildiğinde daha fazla meridyen geçer?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

2. Aşağıdaki tabloda, bazı şehirlerin yakınından geçen paralel ve meridyenler verilmiştir.

Şehir	Paralel	Meridyen
Tokyo	36° kuzey	140° doğu
New York	40° kuzey	74° batı
Londra	52° kuzey	0°
Lizbon	39° kuzey	9° batı

Buna göre, şehirlerle ilgili aşağıdakilerden hangisine ulaşamaz?

- A) Şehirlerin hiçbirinde yıl içinde güneş ışınları yatay bir düzleme dik açıyla düşmez.
 B) 21 Mart'ta güneş ışınlarını en küçük açıyla alan şehir Londra'dır.
 C) Yıl boyunca yerel saati en ileri olan şehir Tokyo, en geri olan şehir New York'tur.
 D) 21 Haziran'da gündüz süresi en kısa olan şehir Londra, en uzun olan şehir Tokyo'dur.
 E) New York ve Lizbon şehirleri Başlangıç Meridyeni'nin batısında yer alır.

3. Bir şehrin mutlak konumuna bakılarak;

- I. yerel saati,
 II. yıllık yağış miktarı,
 III. yer şekillerinin uzanışı,
 IV. 21 Haziran'daki gündüz uzunluğu

özelliklerinden hangileri hakkında yorum yapılamaz?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
 D) II ve IV E) III ve IV

4. Aynı meridyen üzerinde bulunan X kenti 33° Kuzey, Y kenti ise 10° Güney paraleli üzerinde yer almaktadır.

Buna göre X ve Y kenti arasındaki kuş uçuşu uzaklık yaklaşık kaç km'dir?

- A) 2553 B) 2843 C) 3333
 D) 4123 E) 4773

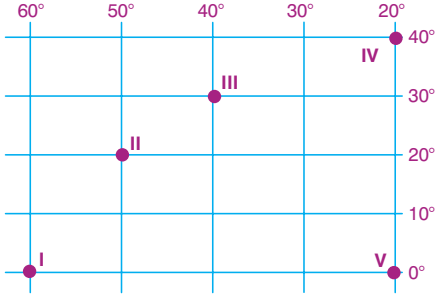
5. Ankara, 33° doğu meridyeni ile 40° kuzey enleminin kesişme noktası üzerinde bulunur.

Buna göre, Ankara ile Başlangıç Meridyeni arasındaki zaman farkı ve Ankara'nın Ekvator'a olan uzaklığı aşağıdaki-lerden hangisinde doğru olarak verilmiştir?

	Zaman farkı (dk)	Uzaklık (km)
A)	132	4440
B)	160	3330
C)	33	4440
D)	180	5550
E)	160	2220

1. Aşağıdaki şekilde, beş merkezin coğrafi koordinatları gösterilmiştir.

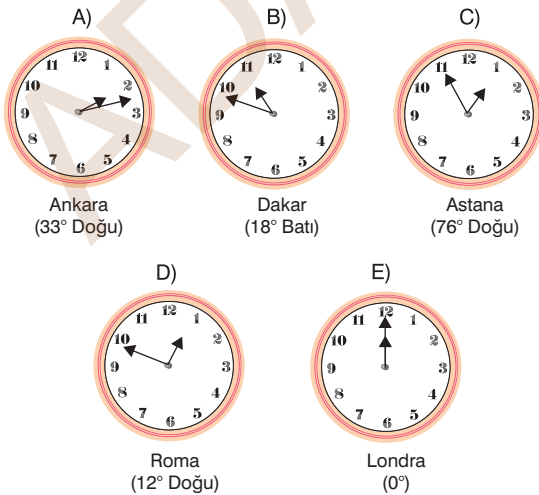
Verilen merkezlerden hangisinde hem yerel saat en ileri, hem de gurup vakti süresi en uzundur?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

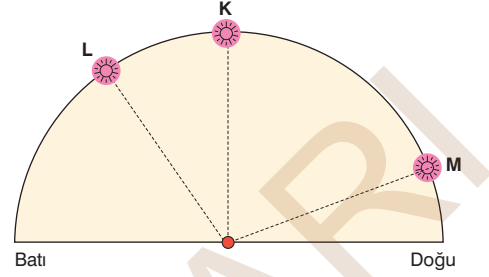
2. Aşağıdaki saat 21 Mart tarihinde 50° Doğu boylamında yer alan Bakü'de öğleden sonraki yerel saati göstermektedir.

Buna göre, aynı anda aşağıda boylam dereceleri verilen şehirlerden hangisindeki yerel saat yanlış gösterilmiştir?

3. Aşağıdaki şekilde aynı enlem üzerinde yer alan K, L ve M merkezlerinde aynı anda Güneş'in gökyüzündeki konumları gösterilmiştir.

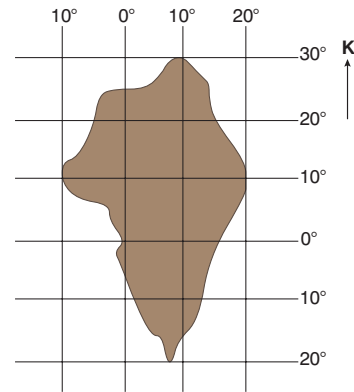
Buna göre;

- I. merkezlerin başlangıç boylamına göre konumları,
II. yerel saati en ileri olan merkez,
III. M merkezinin bulunduğu saat dilimi,
IV. güneşin en geç doğduğu ve battığı merkez

özelliklerinden hangileri tespit edilebilir?

- A) I ve II B) I ve IV C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

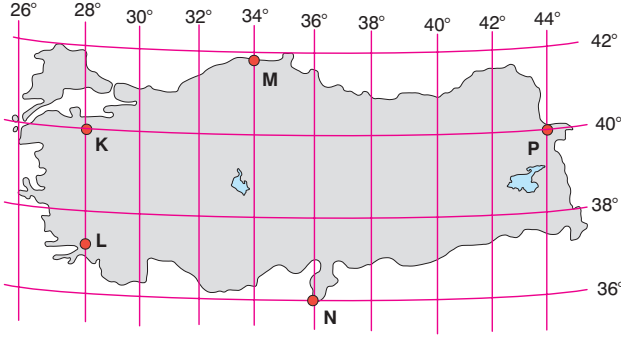
4. Aşağıda bir bölgenin coğrafi koordinatları gösterilmiştir.

Bu bölgeyle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Hem Kuzey, hem de Güney Yarım Küre'de yer alır.
B) Tropikal kuşakta bulunmaktadır.
C) Doğusu ile batısı arasındaki yerel saat farkı 2 saattir.
D) 10° batı - 20° doğu meridyenleri arasında bulunur.
E) Kuzeyi ile güneyi arasındaki kuş uçuşu uzaklık 1110 km'dir.

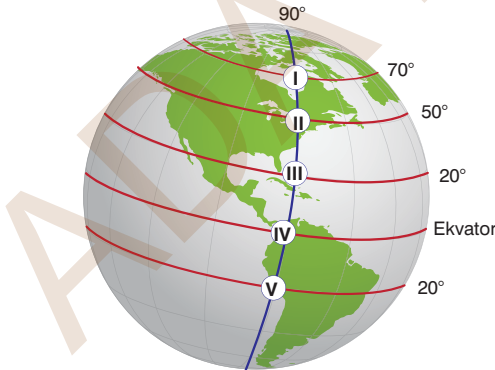
5. Aşağıdaki haritada, Türkiye'nin farklı noktalarındaki beş merkezin konumları gösterilmiştir.

Bu merkezlerle ilgili aşağıdaki yargılardan hangisi söylenemez?

- A) K ve L merkezlerinin yıl boyunca yerel saatleri aynıdır.
B) 21 Aralık'ta M merkezindeki gündüz süresi, N merkezinden daha uzundur.
C) L ve P merkezleri arasındaki yerel saat farkı 64 dakikadır.
D) K ve P merkezlerinin yıl boyunca öğle vaktindeki güneş ışınlarını alma açıları aynıdır.
E) 21 Haziran'da güneşin en geç battığı merkez K'dir.

6. Aşağıdaki şekilde numaralandırılan noktalardan batı yönüne doğru hareket eden araçlar kuş uçuşu 1000 km katederek yolculuklarını aynı sürede tamamlamışlardır.

Buna göre hangi noktadan hareket eden aracın ulaştığı yerin yerel saati diğerlerine göre daha geridir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

7. Bir şehrin enlem ve boylam değerlerinin bilinmesi;

- I. ortalama yükseltisi,
II. bulunduğu saat dilimi,
III. sıcaklık ve yağış ortalamaları,
IV. Ekvator'a olan uzaklığı

özelliklerinden hangileri hakkında daha fazla bilgi verir?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

8. Hollanda ve Japonya gibi ülkeler aynı anda tek ortak saat kullanırken Brezilya ve Kanada gibi ülkelerin birden fazla ortak saat kullanmalarının temel nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Batı Yarım Küre'de yer almaları
B) İklim çeşitliliğinin fazla olması
C) Ulaşım ve iletişim olanaklarının daha az gelişmiş olması
D) Nüfus yoğunluğunun az olması
E) Ülke topraklarından geçen meridyen sayısının fazla olması

9. Aşağıdakilerden hangisi, bir yerin göreceli konumuna bağlı olarak ortaya çıkan bir durum değildir?

- A) Türkiye'de yer şekillerinin engebeli olması
B) Japonya ve Norveç'in balıkçılıkta gelişmiş olması
C) Daimi karların alt sınırının İsviçre'de, Kenya'dan daha düşük olması
D) Suudî Arabistan ve Rusya'nın petrol ve doğal gaz ihracatlarının fazla olması
E) Azerbaycan, Türkmenistan ve İran'ın Hazar Denizi'ne kıyısının bulunması

KAV

1. I. Tuz Gölü'nün alanı
II. Rize il merkezinin koordinatları
III. Ankara ile Konya arasındaki kuş uçuşu uzaklık
IV. Akdeniz kıyılarında nüfusun yoğun olduğu alanlar

Türkiye'nin fiziki haritasından yararlanılarak, yukarıdakilerden hangileri tespit edilemez?

- A) Yalnız II B) Yalnız IV C) I ve III
D) II ve IV E) III ve IV

2. Bir yerin iz düşüm yüz ölçümü arazideki yükseklikler ve çukurluklar dikkate alınmadan her yer düzlük kabul edilerek yapılan hesaplamalar sonucu elde edilir. Gerçek yüz ölçümde ise bu yükseklik ve çukurluklar dikkate alınarak hesaplanır.

Yer şekilleri ve arazi yapısı göz önüne alındığında, aşağıdaki illerden hangisinin gerçek alanı ile iz düşüm alanı arasındaki fark daha fazla olur?

- A) Balıkesir B) Edirne C) Konya
D) Hakkâri E) Şanlıurfa

3. Kendisinden Türkiye haritası çizmesi istenen bir kartografin, aşağıda verilenlerden hangisini ilk önce belirlemesi gerekir?

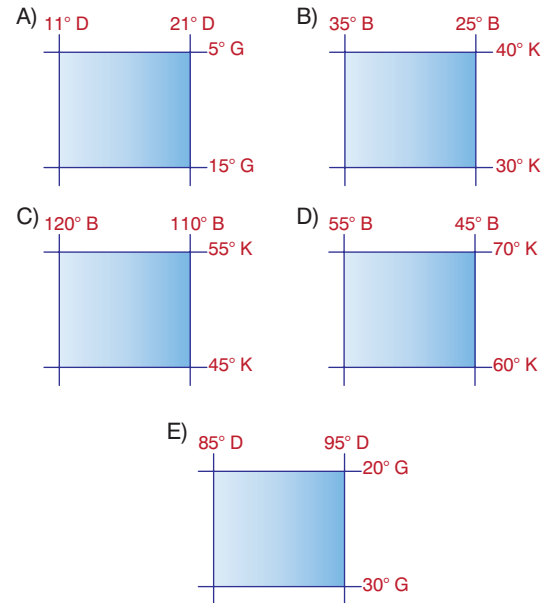
- A) Uygun projeksiyon yöntemini
B) Kuş bakışı görünümü sağlamayı
C) Küçültme oranını
D) Üzerine çizim yapılacak malzemeyi
E) Kullanım amacını

4. • Uzunluk hesaplama
• Yerel saat bulma
• Alan hesaplama
• Konum belirleme
• Profil çıkarma

Yukarıdaki işlemlerin tümü aşağıdaki haritaların hangisinden yararlanılarak yapılabilir?

- A) Beşerî haritalar
B) Siyasi haritalar
C) Fiziki haritalar
D) Tematik (özel) haritalar
E) Ekonomik haritalar

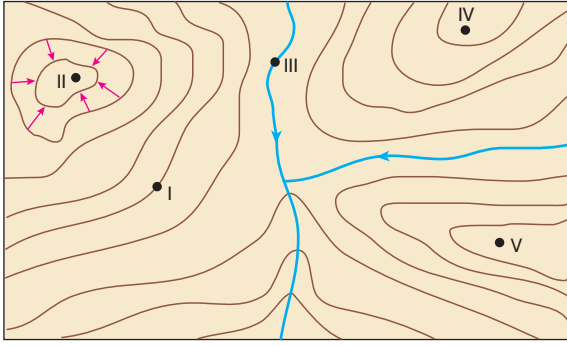
5. Aşağıda koordinatları verilen yerlerin aynı büyüklükteki kâğıtlara kâğıtların tamamı kullanılarak haritaları çizilse, hangisinin ölçeği en küçük olur?

KAV

1.

Yukarıdaki izohips haritasındaki noktalardan hangisi kapalı çukur içinde yer alır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

2.

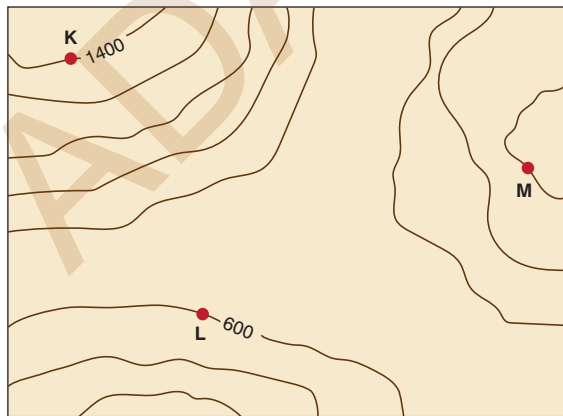
Eğim; iki nokta arasındaki yükselti farkının aynı noktalar arasındaki gerçek uzaklığa oranıdır. Bir fiziki haritada iki nokta arasındaki eğim binde 20 ve harita uzaklığı 10 cm'dir.

Haritanın ölçeği 1/200 000 ise, bu noktalar arasında yükselti farkı kaç metredir?

- A) 100 B) 200 C) 300 D) 400 E) 600

3.

Aşağıdaki izohips haritasında K noktasının yükseltisi 1400, L noktasının yükseltisi ise 600 metredir.

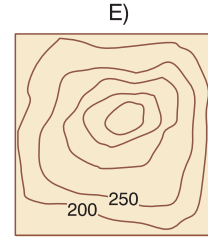
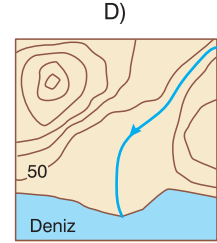
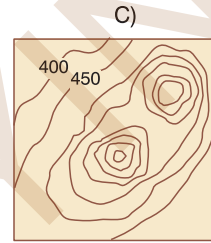
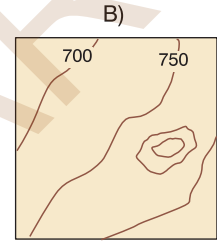
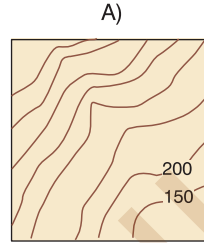
Buna göre, M noktasının yükseltisi kaç metredir?

- A) 800 B) 900 C) 1000 D) 1200 E) 1600

4.

Bir yerin iz düşüm yüz ölçümü arazideki yükseltiler ve çukurlar dikkate alınmadan, her yer düzlük kabul edilerek yapılan hesaplamalar sonucu elde edilir. Gerçek yüz ölçümü ise bu yükseltiler ve çukurluklar dikkate alınarak hesaplanır.

Aşağıda eş yükselti eğrileri ile gösterilen yörelerden hangisinin gerçek yüz ölçümü ile iz düşüm yüz ölçümü arasındaki fark daha azdır?

5.

Aşağıdaki tabloda aynı yükseltiden başlayıp bir dağın zirvesine çıkan beş farklı yolun kuş uçuşu uzunlukları verilmiştir.

Yol	Kuş uçuşu uzaklık (km)
I	5
II	6
III	7
IV	8
V	12

Buna göre hangi yolun eğimi daha azdır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

1. Aşağıdaki tabloda, 9 - A sınıfının coğrafya yazılısındaki bir sorusu verilmiştir.

Soru	Cevap
a. Yeryüzünün tamamının ya da bir bölümünün kuş bakışı görünümünün, belirli bir oranda küçültülüp düzlem üzerine aktarılmasına ne denir?	Harita
b. Genellikle bir yerin adresini tarif etmek ya da o yeri kısaca tanıtmak için, kabataslak yapılan çizimlere ne denir?	Kroki
c. Deniz seviyesinden itibaren, aynı yükseklikte yer alan noktaların birleştirilmesiyle elde edilen ve eş yükselti adı da verilen coğrafi terim nedir?	İzohips
d. Ölçekleri 1/20 000'den büyük olan ve ayrıntılı çizilen haritalara ne denir?	Plan
e. Aynı meridyen üzerinde yer alan X ve Y noktalarından, X noktası 20° kuzey paraleli, Y noktası ise 25° güney paraleli üzerindeyse, X ve Y noktaları arasındaki kuş uçuşu uzaklık kaç km'dir?	4995

Yazılı sorusunu yukarıdaki gibi cevaplayan bir öğrenci, bu sorudan kaç puan alır? (Her doğru cevabın değeri 5 puandır.)

- A) 5 B) 10 C) 15 D) 20 E) 25

2. Uzaktan algılama, görüntülerin uydular, uçaklar veya gökyüzündeki çeşitli araçlarla elde edilmesidir. Hava fotoğrafları çok geniş alanlara ait görüntüleri tek fotoğrafta verebilmekte ve bu sa-
yede mekâna ait analizler yapılabilir.

Bir bölgenin hava fotoğrafları incelenerek aşağıdaki bilgilerden hangisinin elde edilmesi daha zordur?

- A) Deprem bakımından hassas bölgelerin
B) Yeryüzü şekilleri ve bitki örtüsünün
C) Yerleşim alanlarının dağılımının
D) Arazinin kullanım durumunun
E) Ulaşım yollarının dağılımının

3. - 4. soruları aşağıdaki parçaya göre cevaplayınız.

Coğrafya öğretmeni Zeynep Hanım, öğrencilerine yaşadıkları yerin doğal ve beşerî özellikleri ile ilgili aşağıdaki etkinlik konularını vermiştir. Buna göre;

Ayşe; yörede bulunan akarsu ve göllerin isimlerini,

Ali; nüfusu 10 000'in üzerindeki yerleşmelerin sayısı ile bu yerleşmelerde yaşayanların yaş gruplarına göre dağılımını,

Murat; dağ, ova, plato gibi yer şekillerinin dağılımını,

Sinem; bulundukları ilin sınırları ile sınır komşusu olan diğer illeri çeşitli haritalardan tespit edecektir.

3. Yukarıdaki etkinlik konularına göre, öğrencilerden hangilerinin fiziki haritalardan yararlanması beklenir?

- A) Ayşe ve Ali B) Ayşe ve Murat
C) Ali ve Murat D) Ali ve Sinem
E) Murat ve Sinem

4. Öğrencilerin etkinlik konularına bakıldığında, coğrafyanın aşağıdaki bölümlerinden hangisiyle ilişkilendirilecek bir çalışma yapılmamıştır?

- A) Jeomorfoloji B) Yerleşme Coğrafyası
C) Klimatoloji D) Nüfus Coğrafyası
E) Hidrografiya

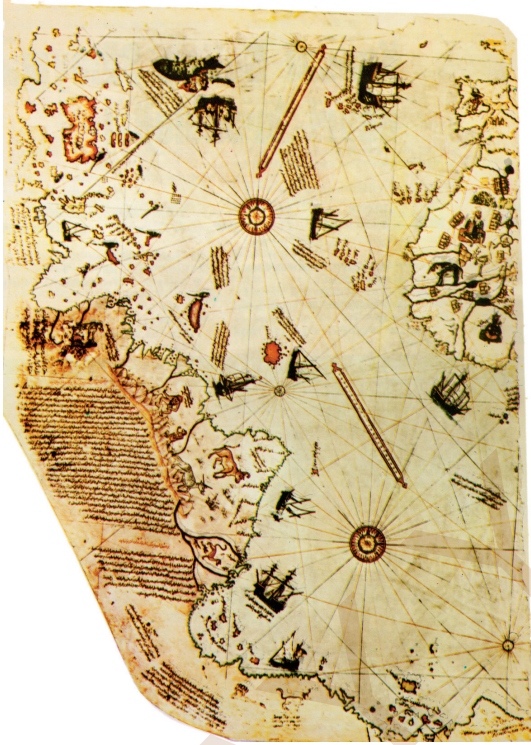
5. Aynı büyüklükteki kâğıtlardan birincisine Türkiye, ikincisine Dünya haritası, kâğıtların tamamı kullanılarak çizilmiştir.

Buna göre, haritalarla ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Birinci haritanın ölçeği daha büyüktür.
B) İkinci haritada ayrıntı daha azdır.
C) İkinci haritanın ölçek paydasındaki rakam daha büyüktür.
D) Birinci haritada küçültme oranı daha fazladır.
E) Birinci haritada bozulma oranı daha azdır.

1. "1513'te ---- tarafından çizilen ve bilim dünyasında apayrı bir yer edinen dünya haritası, haritacılıkta başyapıt olarak kabul edilmektedir. Bu harita, çizmiş olduğu diğer haritalar ile birlikte Topkapı Sarayı'nda bulunmaktadır. Bu dünya haritasını çizerken başta Kristof Kolomb ve İskenderiye Kütüphanesi olmak üzere 30 farklı kaynaktan yararlanmıştır. Bu haritada Antarktika'nın iç kesimlerine, Karayipler ve Güney Amerika'ya ait doğru bilgilerin de yer alması dönemin harita çizim imkânları düşünüldüğünde oldukça dikkat çekicidir."

Aşağıdaki haritada bu bilim insanının çizmiş olduğu haritadan bir bölüm yer almaktadır.

Buna göre yukarıdaki metinde boş bırakılan yere, aşağıdakilerden hangisinin gelmesi gerekir?

- A) İbn-i Sina B) Ali Kuşçu C) Pîrî Reis
D) Muhammed İdrisi E) Biruni

2. İki şehir arasındaki uzaklık 256 km'dir.

Bu uzaklığın 16 cm ile gösterildiği haritanın ölçeği aşağıdakilerden hangisidir?

- A) 1/400 000 B) 1/1 600 000 C) 1/2 000 000
D) 1/2 200 000 E) 1/3 600 000

3. Haritalarda ayrıntıyı gösterme gücü ölçeğe bağlıdır. Ölçeği büyük olan haritalarda ayrıntı fazla iken, ölçeği küçük olan haritalarda ayrıntı azdır.

Aşağıdaki tabloda, beş ülkenin yüz ölçümleri yaklaşık olarak verilmiştir. Bu ülkelerin haritaları aynı boyuttaki kâğıtlara, sayfaların tamamı kullanılarak çizilmiştir.

Ülke	Yüz ölçümü (km ²)
Çin	9 706 961
Hollanda	41 850
İspanya	505 992
Kuveyt	17 818
Andorra	468

Buna göre, ülkelerin haritalarıyla ilgili aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşamaz?

- A) Haritasının ölçeği en büyük olan Andorra'dır.
B) Çin'in haritasındaki ayrıntı diğerlerine göre daha azdır.
C) Hollanda'nın gösterildiği haritanın ölçeği, İspanya'ya göre daha büyüktür.
D) Kuveyt'in haritasındaki ayrıntı, Hollanda'ya göre daha fazladır.
E) İspanya'nın haritasının ölçek paydası, Andorra'ya göre daha küçüktür.

4. Bir Türkiye fiziki duvar haritasında Ergene Ovası yeşil, Şanlıurfa Platosu sarı, Haymana Platosu turuncu, Muş Ovası ise kahverengi ile gösterilmiştir.

Bu yer şekillerinin farklı renklerle gösterilmesi, aşağıdakilerden hangisinin bir sonucudur?

- A) Yer şekillerinin oluşum bakımından farklı olmasının
B) Yetiştirilen tarım ürünlerinin çeşitlilik göstermesinin
C) Farklı iklim tiplerinin görülmesinin
D) Yükseltilerinin farklı olmasının
E) Doğal bitki örtülerinin farklı olmasının

KAV

1. • Bir yerde atmosfer olaylarının uzun yıllar içerisinde gösterdiği ortalama durumdur.
- Sıcaklık ve nem bakımından benzer özellikler gösteren atmosferin geniş parçalarıdır.
- Bir yerde atmosfer olaylarının kısa süre içerisinde gösterdiği ortalama durumdur.
- Sıcak ve soğuk hava kütlelerinin karşılaşma alanlarıdır.

Yukarıda tanımlanan kavramlar arasında, aşağıdakilerden hangisi yoktur?

- A) Hava durumu B) Atmosfer C) Cephe
D) İklim E) Hava kütlesi

2. Aşağıda atmosferin katmanlarıyla ilgili bazı özellikler verilmiştir.

	Özellik
I	Kalınlığının en fazla olduğu atmosfer katmanıdır. Kutup ışıkları (aurora) bu katmanda görülür. Gazlar burada iyonlaşmış hâlde bulunur. Bu yüzden radyo dalgaları çok iyi iletilir.
II	Atmosfere giren gök taşları bu katmanda yandığı (yıldız kayması olayı) için yeryüzüne fazla gök taşı ulaşamaz.
III	Daha çok yatay hava hareketleri görülür. Jet rüzgârları adı verilen yatay hava akımları görülür. Ozon tabakasının büyük bir kısmı bu katmanda yer alır.

Bu katmanlar, aşağıdakilerden hangisinde doğru olarak eşleştirilmiştir?

I	II	III
A) Troposfer	Stratosfer	Troposfer
B) Stratosfer	Troposfer	Termosfer
C) Termosfer	Stratosfer	Troposfer
D) Termosfer	Mezosfer	Stratosfer
E) Stratosfer	Mezosfer	Termosfer

3. Atmosfer yeryüzünde meydana gelen çeşitli olaylar üzerinde etkilidir.

Aşağıdakilerden hangisi bu olaylardan biri değildir?

- A) Yeryüzünün aşırı ısınma ve soğumasının önlenmesi
B) Güneş ışığını doğrudan alamayan yerlerin aydınlanması
C) Güneş'ten gelen zararlı ışınların bir kısmının tutulması
D) Meteorların yeryüzüne doğrudan düşmemesi
E) Okyanus kenarındaki denizlerde gelgitin meydana gelmesi

4. "Bir yerin hava durumuna bakılarak iklim özellikleri hakkında kesin bir yorum yapılamaz."

Yukarıdaki yargı, aşağıdaki iklim bölgelerinden hangileri için geçerli değildir?

- A) Ekvatorial ve kutup
B) Muson ve Akdeniz
C) Ilıman okyanus ve çöl
D) Orta kuşak karasal ve Akdeniz
E) Orta kuşak step ve savan

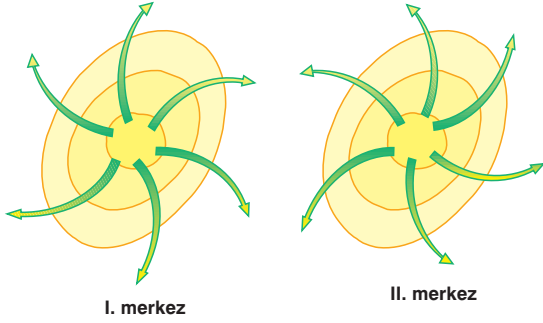
5. Meteorolojik olayların troposferde oluşmasının temel nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Kalınlığının her yerde aynı olmaması
B) Daha çok yerden yansıyan ışınlarla ısınması
C) Su buharının bulunması
D) Yoğunluğunun yükseltiye göre değişmesi
E) En yoğun katman olması

KAV

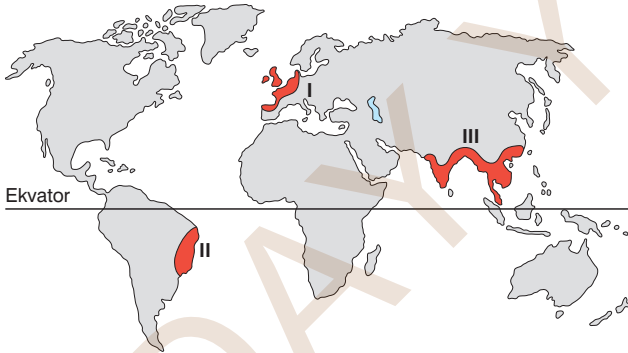
6. Aşağıdaki şekillerdeki oklar iki basınç merkezindeki rüzgârların esiş yönlerini göstermektedir.

Verilen merkezlerle ilgili aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşamaz?

- A) I. merkezde yükselici hava hareketleri görülür.
B) II. merkezde alçalıcı hava hareketleri görülür.
C) Her iki merkezde de yüksek basınç koşulları hakimdir.
D) II. merkez Güney Yarım Küre'de yer alır.
E) I. merkez, Kuzey Yarım Küre'de yer alır.

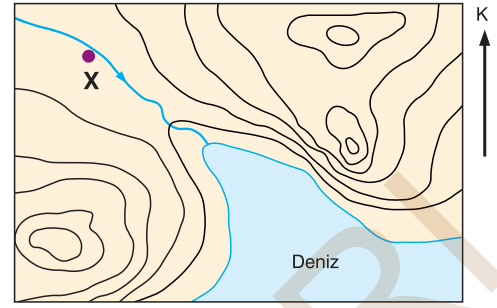
7.

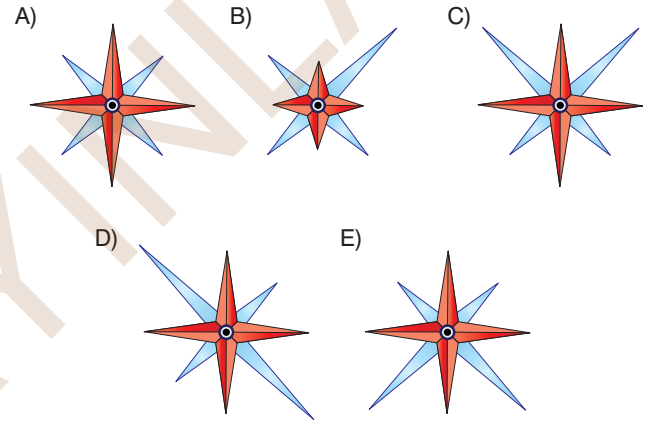
Haritada numaralandırılan alanlarda, aşağıdaki rüzgârlardan hangilerinin etkisi daha fazladır?

	I	II	III
A)	Alize	Batı	Muson
B)	Muson	Kutup	Mistral
C)	Kutup	Batı	Alize
D)	Hamsin	Sirokko	Alize
E)	Batı	Alize	Muson

8.

Yer şekli özelliklerinin hakim rüzgâr yönüne etkisi göz önüne alındığında, haritada X olarak gösterilen yerdeki rüzgâr frekans gülü aşağıdakilerden hangisine daha çok benzer?

9. • Çok şiddetli rüzgârlar olup, saatteki hızları 200 km'nin üzerine çıkabilir.
• Sarmal hareket gösterdiklerinden hortuma neden olabilirler.
• Kara ve denizlerin mevsimlik ısınma farklarından oluşurlar.
• Dönenceler arasındaki bölgelerde yaygın olarak görülürler.
• Sürekli basınç merkezleri arasında esen rüzgârlardır.

Yukarıda verilenlerden kaç tanesi tropikal rüzgârların özellikleri arasında gösterilebilir?

- A) 1 B) 2 C) 3 D) 4 E) 5

1-C

2-B

3-A

4-E

5-D

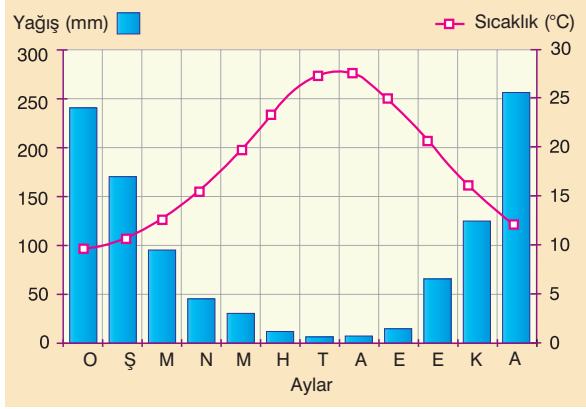
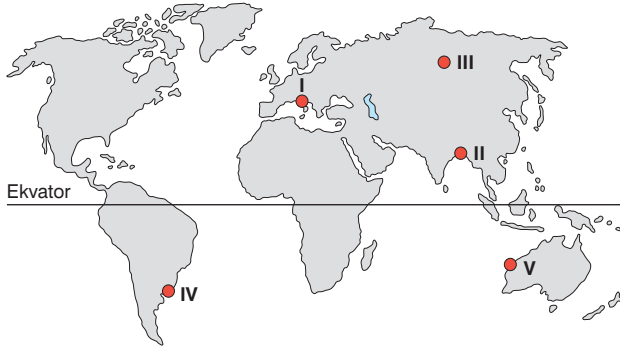
6-A

7-E

8-D

9-C

6.

Yukarıda aylara göre ortalama yağış ve sıcaklık grafiği verilen iklim tipi, haritada numaralandırılan alanlardan hangisinde etkilidir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

7.

- Muson
- Sert karasal
- Ilıman okyanus
- Ekvatorial

Yukarıdaki iklim tiplerinin ortak özelliği aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Yağış rejimlerinin düzenli olması
B) Sıcaklık değerlerinin yıl boyunca 0 °C'nin altına düşmemesi
C) Konveksiyonel yağışların yaygın olarak görülmesi
D) Doğal bitki örtüsünün ağaç formasyonlarından oluşan ormanlar olması
E) Orta enlemlerde yer almaları

8.

- Yıllık sıcaklık ortalaması 0 °C'nin altındadır. Sıcaklık birkaç ayda 0 °C'nin üstüne çıkar.
- Sıcaklığın yükselmesiyle karlar ve buzlar kısa sürede erir, bataklıklar oluşur.
- Yağışlar azdır ve çoğu yaz mevsiminde görülür.
- Soğuğa dayanıklı çalılar, otlar ve yosunlar bitki örtüsünü oluşturur.

Yukarıda, bazı özellikleri verilen iklim tipi aşağıdakilerden hangisidir?

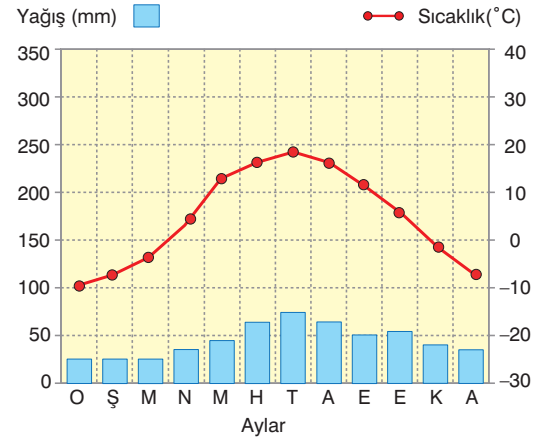
- A) Muson B) Tundra C) Akdeniz
D) Savan E) Kutup

9.

Aşağıdakilerin hangisi, sert karasal iklim bölgelerinde aynı enlemdaki yerlere göre yıllık sıcaklık farkının fazla olmasının temel nedenidir?

- A) Yıllık yağış miktarının az olması
B) Bitki örtüsünün iğne yapraklı orman olması
C) Yıllık sıcaklık ortalamasının düşük olması
D) Yıllık basınç farkının fazla olması
E) Nem miktarının az olması

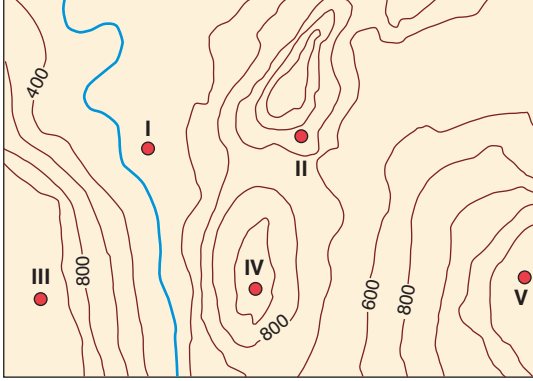
10.

Yukarıda aylara göre ortalama yağış ve sıcaklık grafiği verilen iklim tipi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Muson B) Step C) Sert karasal
D) Çöl E) Ekvatorial

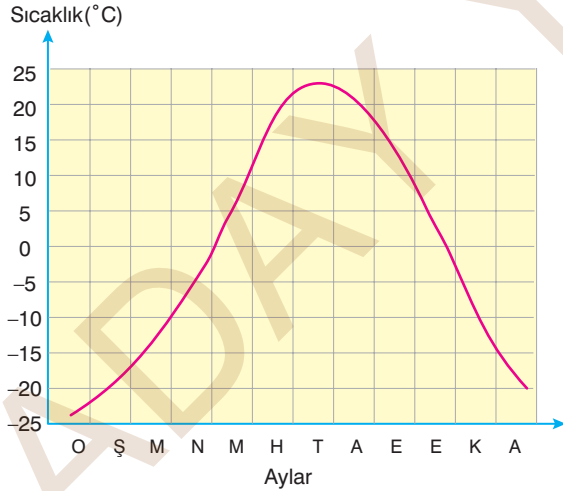
1. Gündüz ısınan karalar, gece ışıma yoluyla enerji kaybeder. Bu kayıp her yerde aynı oranda olmaz. Yükseltinin fazla olduğu alanlarda, havanın yoğunluğu ve su buharı daha az olduğu için alçak alanlara göre enerji kaybı daha çok olur.

Buna göre, izohips haritasında gösterilen merkezlerden hangisinde geceleri enerji kaybı diğerlerine göre daha fazladır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

2. Aşağıdaki grafikte, bir merkezin aylara göre ortalama sıcaklık değerleri gösterilmiştir.

Grafikteki bilgilere dayanarak bu merkezle ilgili aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşamaz?

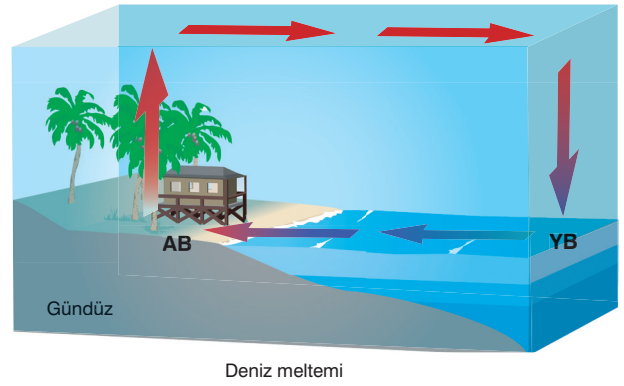
- A) Yıllık sıcaklık farkı fazladır.
B) Yıllık sıcaklık ortalaması 10 °C'nin üstündedir.
C) En uzun gündüzü 21 Haziran'da yaşar.
D) Kış aylarında sıcaklık ortalaması -10 °C'nin altındadır.
E) Kuzey Yarım Küre'de yer alır.

3. • Her iki yarım kürede 30° enlemlerinden 60° enlemlerine doğru iki dinamik basınç alanı arasında eser.
• Yaz döneminde Hint Okyanusu üzerinden Güney Asya kıyılarına doğru eser.
• Dağın bir yamacında yükselen hava kütleleri zirveyi aşarak diğer yamaçtan aşağıya doğru eser.
• Kuzey Afrika'daki Sahra Çölü'nden Mısır'ın Akdeniz kıyılarına doğru eser.

Yukarıda esme yönü verilen rüzgârlar arasında, aşağıdakilerden hangisi yoktur?

- A) Föhn B) Hamsin C) Yaz musonu
D) Kara meltemi E) Batı rüzgârları

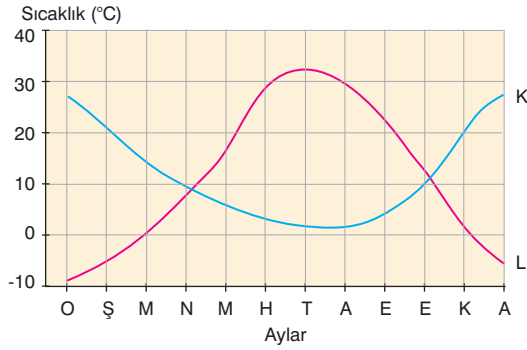
4. Aşağıdaki şekilde, denizden karaya doğru esen meltem rüzgârlarının esiş yönü gösterilmiştir. Özellikle yaz aylarında aşırı sıcakların yaşandığı günlerde esen deniz meltemleri insanları serinletir. Bunaltıcı havanın etkisi bu rüzgârlar sayesinde biraz olsun azalır.

Bu durum, aşağıdakilerden hangisine kanıt olarak gösterilebilir?

- A) Yazın denizlerin karalardan daha serin olduğuna
B) Rüzgârın geldiği yönün hızı üzerinde etkili olduğuna
C) Denizlerin güneş ışınlarını daha büyük açılarla aldığına
D) Denizden yükseklerle doğru çıkıldıkça sıcaklığın azaldığına
E) Rüzgârların hızı üzerinde yer şekillerinin uzanışının etkili olduğuna

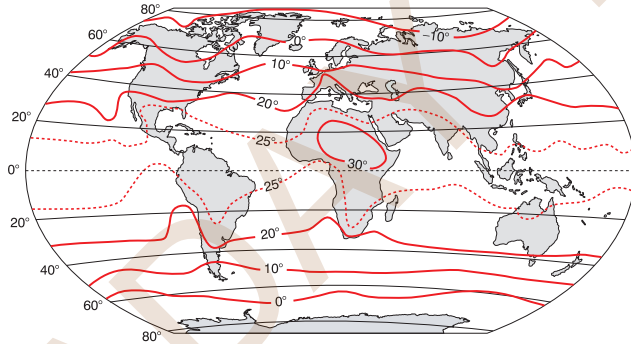
1. Aşağıdaki grafikte, K ve L merkezinin aylara göre ortalama sıcaklık değerleri gösterilmiştir.

Grafikteki bilgilere dayanarak, bu merkezlerle ilgili aşağıdakilerden hangisine kesin olarak ulaşılabilir?

- A) K merkezinin Güney Yarım Küre'de yer aldığına
B) L merkezinin ortalama yükseltisinin fazla olduğuna
C) L merkezinde kış sıcaklık ortalamasının yüksek olduğuna
D) K merkezinin Güney Kuzey Kutup Dairesi'ne yakın olduğuna
E) Her iki merkezde de Akdeniz ikliminin görüldüğüne

2. Aşağıdaki haritada Dünya'da yıllık sıcaklık ortalamasının dağılışı gösterilmiştir.

Haritadaki izoterm eğrilerinin sapma göstermesinde;

- I. Dünya'nın şekli,
II. okyanus akıntıları,
III. güneş ışınlarının düşme açısı,
IV. kara ve denizlerin dağılışı

özelliklerinden hangilerinin etkisi yoktur?

- A) I ve II
B) I ve III
C) II ve III
D) II ve IV
E) III ve IV

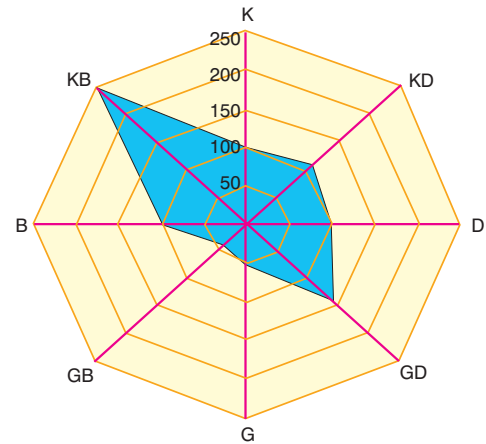
3. • Atmosfer daha çok yerden ısınır ve üstten uzaya doğru soğur.
• Atmosferin alt katları üst katlarından daha yoğundur. Bu nedenle daha çok ısı emer ve tutar.
• Alt katlarda yabancı maddeler ve özellikle de su buharının daha fazla olması ısınmaya yardım eder.

Yukarıdaki durumların tamamı aşağıdakilerden hangisinin nedenidir?

- A) Dağların Güneş'e dönük yamaçlarının daha sıcak olmasının
B) Denizlerden karaların iç kısımlarına doğru sıcaklık farklarının artmasının
C) Yerden yükseldikçe sıcaklıkların azalmasının
D) Yarım kürelerin sıcaklık ortalamasının farklı olmasının
E) Dağların denize bakan yamaçlarının daha yağışlı olmasının

4. Rüzgârın belirli bir yönden, belirli bir süre boyunca esiş zamanına rüzgârın esme sıklığı denir. Bir yerde rüzgârın en çok estiği yöne de hâkim rüzgâr yönü denir.

Aşağıdaki grafikte bir yerin rüzgar frekans gülü gösterilmiştir.

Grafiğe göre bu yerle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenbilir?

- A) Yer şekilleri doğu - batı yönde uzanır.
B) Güneydoğudan esen rüzgârların yıkıcı gücü daha azdır.
C) Ortalama yükseltisi fazladır.
D) Kuzeybatıdan esen rüzgârların hızı daha fazladır.
E) Hakim rüzgâr yönü kuzeybatıdır.

KAV

1. I. Basra
II. Asor
III. İzlanda
IV. Sibirya

Yukarıdakilerden hangileri, Türkiye'nin iklimini etkileyen yüksek basınç merkezlerindendir?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

2. Türkiye'de batıdan doğuya gidildikçe yükselti artışına bağlı olarak sıcaklık azalır.

Aşağıdakilerden hangisi, yukarıda verilen nedene bağlı olarak gerçekleşir?

- A) Ekvator'dan kutuplara doğru gidildikçe daimi kar sınırının deniz seviyesine yaklaşması
B) Aynı tarım ürününün Aydın'da Bitlis'ten önce olgunlaşması
C) Akdeniz'deki kalıcı kar alt sınırının Karadeniz'dekinden yüksek olması
D) Ege Bölgesi'nde güneyden kuzeye doğru sıcaklığın azalması
E) Deniz suyu sıcaklığının Akdeniz'den Karadeniz'e doğru azalması

3. Karadeniz kıyı şeridinde günlük ve yıllık sıcaklık farklarının az olması, aşağıdakilerden hangisi ile açıklanabilir?

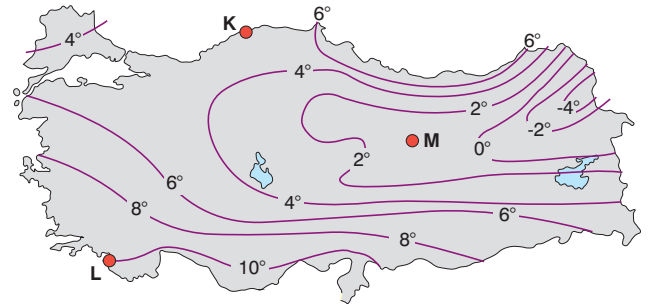
- A) Sıcaklık ortalamalarının yüksek olmasıyla
B) Nem miktarının fazla olmasıyla
C) Dağların uzanış yönüyle
D) Yağışların genelde yağmur şeklinde olmasıyla
E) Kış sıcaklıklarının yüksek olmasıyla

4. Ocak ayında 1860 metre yükseltiye sahip Erzurum'da sıcaklık ortalaması -9°C iken, Çanakkale'de 6°C civarındadır. Erzurum ile Çanakkale yaklaşık olarak aynı enlemlerdedir.

Aşağıdakilerden hangisi, Erzurum ile Çanakkale arasındaki sıcaklık farkına neden olan faktörle açıklanabilir?

- A) Bozdağlar'ın güney yamaçlarında karların kuzey yamaçlara göre daha erken erimesi
B) Temmuz ayında Antalya'nın sıcaklık ortalamasının Zonguldak'tan yüksek olması
C) İzmir'in yıllık sıcaklık ortalamasının Van'ın sıcaklık ortalamasından yüksek olması
D) Türkiye'de kuzeyden esen rüzgârların hava sıcaklığını düşürmesi
E) Yıllık sıcaklık ortalamasının en yüksek olduğu yerlerin güney kıyılarda yer alması

5. Aşağıda, Türkiye'nin ocak ayı indirgenmiş izoterm haritası verilmiştir.

Bu haritadaki K, L ve M merkezleriyle ilgili olarak aşağıdakilerden hangisine ulaşılamaz?

- A) K'de ocak ayı ılık geçerken, M'de soğuk ve sert geçer.
B) K ve L arasındaki sıcaklık farkının en önemli nedeni Ekvator'a uzaklıktır.
C) K ve L'nin ocak ayı gerçek sıcaklık ortalamaları aynı zamanda indirgenmiş sıcaklık ortalamalarını gösterir.
D) K ile M arasındaki sıcaklık farkının nedeni enlem etkisiyle oluşur.
E) L'de kar yağışlı gün sayısı K ve M'den daha fazladır.

1. • Torosların güney yamaçlarındaki karın yerde kalma süresinin kuzey yamaçlara göre daha kısa olması
- Antalya'daki maki üst sınırının Bursa'dan daha yüksek olması
- Yazın Güneydoğu Anadolu'nun Akdeniz'den daha sıcak olması
- Doğu Anadolu'nun sıcaklık ortalamasının İç Anadolu'dan daha düşük olması

Aşağıdakilerden hangisi, yukarıdaki özellikleri ortaya çıkaran faktörlerden biri değildir?

- A) Yükselti B) Bakı C) Karasallık
- D) Enlem E) Günlük rüzgârlar

2. Türkiye'nin iklim özellikleriyle ilgili aşağıda verilen bilgilerden hangisi mutlak konumla ilişkilendirilemez?

- A) Akdeniz kıyılarının Karadeniz kıyılarından daha sıcak olması
- B) Mevsimlerin belirgin olarak yaşanması
- C) Güney ve batı kıyılarda Akdeniz ikliminin görülmesi
- D) Kıyı kesimlerde nem oranının yüksek, iç kesimlerde düşük olması
- E) Kış aylarında cephe yağışlarının görülmesi

3. Türkiye'de ılıman okyanus, karasal ve Akdeniz iklimleri görülürken, Ekvatorial, muson, çöl ve tundra iklimlerinin görülmemesinin temel nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Yer şekillerinin yüksek ve engebeli olması
- B) Sürekli aynı karakterdeki hava kütesinin etkisinde kalması
- C) Yüz ölçümünün küçük olması
- D) Etrafının denizlerle çevrili olması
- E) Orta kuşakta yer alması

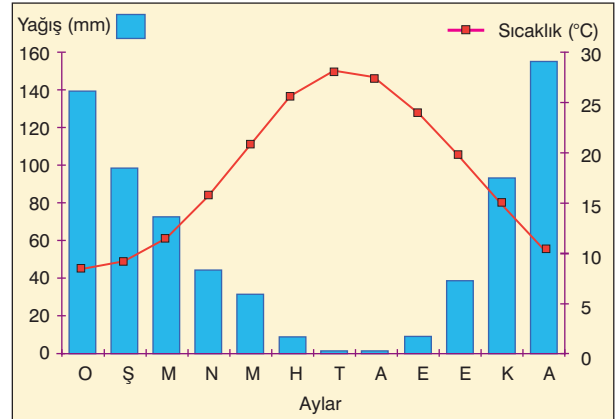
4. Öğrenciler, coğrafya dersinde Türkiye'nin iklimiyle ilgili aşağıdaki görüşlerde bulunmuşlar, öğretmen bunlardan iki tanesinin yanlış olduğunu ifade etmiştir.

- I. Türkiye'ye gelen güneş ışınlarının atmosferdeki tutulma oranı aralık ve ocak aylarında azalırken, haziran ve temmuz aylarında artar.
- II. Trabzon ve Rize gibi yörelerde havadaki su buharı miktarı fazlayken, Ankara ve Erzurum gibi yörelerde azdır.
- III. Ege kıyılarından kuzeye ve doğuya doğru gidildikçe karlı ve donlu geçen gün sayısı artar.
- IV. Karadeniz ikliminin görüldüğü merkezlerde en yağışlı mevsim ilkbahardır.

Öğretmenin yanlış olarak ifade ettiği görüşler yukarıdakilerden hangileridir?

- A) I ve II B) I ve IV C) II ve III
- D) II ve IV E) III ve IV

5. Aşağıda, Türkiye'deki bir yörenin aylara göre ortalama yağış ve sıcaklık grafiği gösterilmiştir.

Grafikteki bilgilere göre, yöreyle ilgili aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşamaz?

- A) Akdeniz iklim özellikleri görülür.
- B) En sıcak ayın ortalaması 25 °C'den fazladır.
- C) Yıllık sıcaklık ortalaması 20 °C'den fazladır.
- D) Yağışların mevsimlere göre dağılımı düzensizdir.
- E) Yıllık yağış miktarı 700 mm'den fazladır.

1. “Doğu Anadolu Bölgesi’nde kış sporları alanında yeni bir tesis kuran girişimci, bir süre sonra otel müşterilerinden kayak pistinin gevşek olduğu ve kar kalınlığının yetersiz olduğu yönünde şikayetler almaya başladı. Bu durumu araştırdığında kayak pistinin öğleden sonra güneşe maruz kaldığını, kar örtüsünün bu nedenle gevşek olduğunu anladı.”

Parçaya göre, kayak pistinin yer seçiminde aşağıdakilerden hangisinin etkisinin dikkate alınmadığı söylenebilir?

- A) Yükseltinin
B) Bakı faktörünün
C) Rüzgâr yönünün
D) Yamaç eğiminin
E) Yağış miktarının

2. Orta kuşak okyanus iklimi her mevsimi yağışlı olan, yazın aşırı sıcakların, kışın aşırı soğukların görülmediği bir iklim tipidir.

Buna göre, aşağıdaki illerden hangisinin kıyı kesiminde görülen iklim tipi, orta kuşak okyanus iklimine benzer özellikler gösterir?

- A) Mersin
B) İzmir
C) Muğla
D) Zonguldak
E) Balıkesir

3. Türkiye’de etkili olan yerel rüzgârların yönleri ile isimleri aşağıdakilerden hangisinde doğru eşleştirilmiştir?

- A) Kuzeydoğu → Karayel
B) Güney → Kible
C) Kuzey → Poyraz
D) Güneydoğu → Lodos
E) Kuzeybatı → Yıldız

4. Antalya için yapılan hava tahminlerinde;

- pazartesi günü lodos,
- salı günü poyraz,
- çarşamba günü kible

rüzgârlarının eseceği belirtilmiştir.

Esiş yönleri dikkate alındığında, üç gün boyunca rüzgârların Antalya’nın sıcaklığına yapacağı etki, aşağıdakilerden hangisinde doğru olarak verilmiştir?

	Pazartesi	Salı	Çarşamba
A)	Artırır	Azaltır	Artırır
B)	Azaltır	Azaltır	Azaltır
C)	Artırır	Artırır	Azaltır
D)	Artırır	Azaltır	Azaltır
E)	Azaltır	Artırır	Azaltır

5. Aşağıdaki tabloda, Ege Bölgesi’nde yer alan Manisa ve Afyonkarahisar illerinin bazı coğrafi özellikleri verilmiştir.

Özellik	Manisa	Afyonkarahisar
Görülen iklimler	Akdeniz, karasal	Karasal
Yıllık sıcaklık ortalaması (°C)	16,8	11,2
En sıcak ay ortalaması (°C)	27,8	22,1
En soğuk ay ortalaması (°C)	6,7	0,3
Don yaşanan gün sayısı	30	94
Ortalama yükselti (m)	43 - 750	1000 - 1500
Yıllık yağış miktarı (mm)	726	455

Tabloda verilen özelliklerin farklı olması, illerde aşağıdakilerden hangisi üzerinde etkili olmamıştır?

- A) Yer altı kaynakları
B) Nadasa ayrılan alanlar
C) Tarım ürünlerinin çeşidi
D) Nüfus miktarı ve yoğunlukları
E) Kar yağışlı geçen gün sayıları

ÜNİTE

2

DOĞAL SİSTEMLER - II

- Yerin Şekillenmesi
- Su, Toprak ve Bitki

KAV

1. Dünya'nın ne zaman, nasıl ve hangi maddelerden oluştuğu, tarih boyunca bilim insanlarının en önemli araştırma konularından biri olmuştur. Yerin iç kısımlarına doğru sıcaklığın artması yerin derinlikleri hakkındaki bilgilerin sınırlı olmasına neden olmuştur.

Buna göre, yerin derinlikleriyle ilgili bilgiler için;

- I. deniz dibi tortulları,
- II. yer altı suları,
- III. volkanik kayalar,
- IV. deprem dalgaları

unsurlarının hangilerinden yararlanılmaktadır?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

2. Betül, aşağıdaki cümleleri "Doğru" veya "Yanlış" olarak değerlendirecektir.

K

Karaları meydana getiren ve aynı zamanda okyanusların altında da devam eden yer kabuğu parçalarına levha adı verilir.

L

Eskiden oluşmuş, yer kabuğunun yaşlı kıvrım bölgelerinde deprem ve volkanizma faaliyetleri yaygın olarak görülür.

M

İki okyanusal levhanın birbirine yaklaştığı yerlerde volkanik ada yayları ve okyanus hendekleri oluşur.

Betül, cümleleri aşağıdakilerden hangisindeki gibi değerlendirirse hepsine doğru yanıt vermiş olur?

	K	L	M
A)	Doğru	Yanlış	Doğru
B)	Yanlış	Doğru	Doğru
C)	Yanlış	Yanlış	Yanlış
D)	Doğru	Doğru	Doğru
E)	Doğru	Yanlış	Yanlış

3. Jeolojik süreç içinde gerçekleşen aşağıdaki olaylardan hangisi, günümüze daha yakın bir dönemde meydana gelmiştir?

- A) Dünya genelinde şiddetli volkanizmanın yaşanması
- B) Kıta çekirdeklerinin oluşması
- C) Egeit karasının çökmesi ile Ege Denizi, Marmara Denizi ve Karadeniz'in oluşması
- D) Linyit, petrol, bor ve tuz yataklarının oluşması
- E) Alpler, Himalayalar, Kayalık ve And dağları ile Atlas ve Hint okyanuslarının oluşması

4. Paleozoik (I. Jeolojik Zaman), günümüzden 542 ile 251 milyon yıl öncelerini kapsayan bir devirdir. Bu devirde önemli olaylar meydana gelmiştir.

Aşağıdakilerden hangisi bu olaylar arasında yer almaz?

- A) Taş kömürü yataklarının oluşması
- B) Kaledoniyen ve Hersiniyen sıradağlarının oluşması
- C) Pangea Kıtası'nın oluşması
- D) Buzul devirlerinin başlaması ve bitmesi
- E) Sürüngenlerin, balıkların ve kara bitkilerinin ortaya çıkması

5. Afrika ve Arap levhalarının kuzeye, Avrasya levhasının güneye doğru hareket ederek Anadolu Yarımadasını sıkıştırması;

- I. Kuzey Anadolu ve Toros Dağları,
- II. Çukurova Deltası,
- III. Batı Anadolu'daki kırıklı arazi,
- IV. Akdeniz Bölgesi'ndeki karstik yer şekilleri

olaylarından hangilerinin oluşumunda doğrudan etkilidir?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

KAV

1. Geniş yer kabuğu parçalarının yükselip alçalması olarak adlandırılan epirojenez, dikey bir doğrultuda ve yavaş gerçekleşir.

Buna göre, epirojenez sürecinde;

- I. kara ve denizlerin oranının değişmesi,
- II. deniz ilerlemesi veya gerilemesinin yaşanması,
- III. yüksek sıradağların oluşması,
- IV. volkanik patlamaların oluşması

durumlardan hangileri gerçekleşir?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

2. I. Krater
II. Dayk
III. Sill
IV. Maar

Yukarıdakilerden hangileri, volkanik faaliyetler sonucu yer yüzünde oluşan şekillere örnek olarak gösterilemez?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

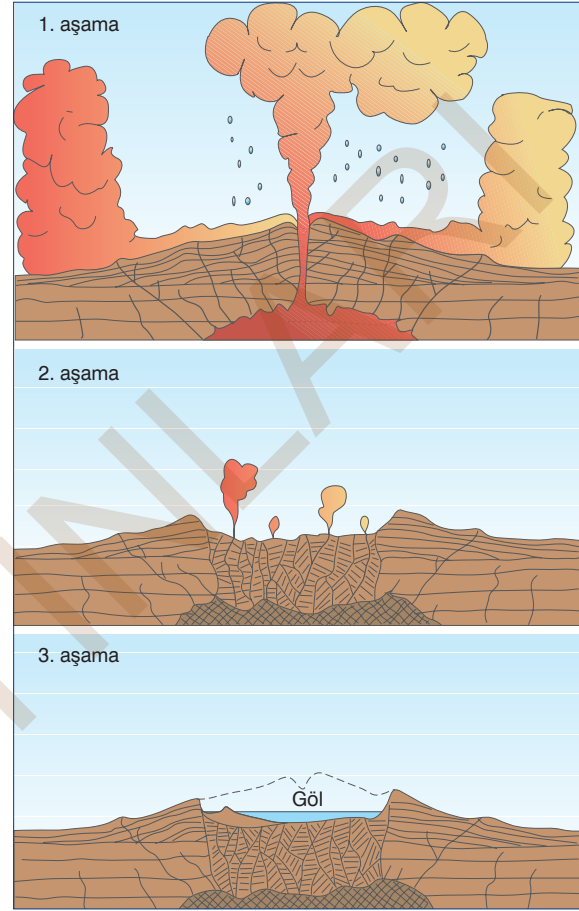
3. Aşağıdaki tabloda, bazı olaylar ve bunların oluşumunda etkili olan iç kuvvetler verilmiştir.

	Olay	İç kuvvet
1	Yer kabuğunun yükselme ve alçalma şeklinde hareket etmesi	Epirojenez
2	Kaledoniyen ve Hersinyen kıvrımlarının oluşması	Orojenez
3	Po Ovası ve Venedik'in bulunduğu alanın çökmesi	Deprem
4	İskandinav Yarımadası'nın yükselmesi	Epirojenez
5	Etna, Vezüv, Mayon ve Sumatra dağlarının oluşması	Volkanizma

Buna göre, hangi olayın oluşumundaki iç kuvvet yanlış verilmiştir?

- A) 1 B) 2 C) 3 D) 4 E) 5

4. Aşağıda, volkanik faaliyetler sonucu bir yanardağın geçirdiği değişim süreci gösterilmiştir.

Aşağıdakilerden hangisi bu süreçte yaşanan gelişmelerden biri değildir?

- A) Andezit ve bazalt türü kayalar oluşmuştur.
B) Süreç sonucunda kaldera meydana gelmiştir.
C) Yakın çevresinde yer sarsıntıları yaşanmıştır.
D) Yeryüzüne sıvı, katı ve gaz madde çıkışları olmuştur.
E) Dağın ortalama yükseltisi artmıştır.

5. Aşağıdakilerden hangisinin oluşumunda iç kuvvetlerin etkisinden söz edilebilir?

- A) Süphan ve Tendürek volkanları
B) Büyükçekmece Gölü
C) Pamukkale travertenleri
D) Cennet ve Cehennem obrukları
E) Büyükmenderes deltası

KAV

1. Akarsular; yataklarını geriye, yana, derine doğru aşındırır ve aşındırdığı malzemeleri uygun ortamlarda biriktirerek yeryüzünü şekillendirir.

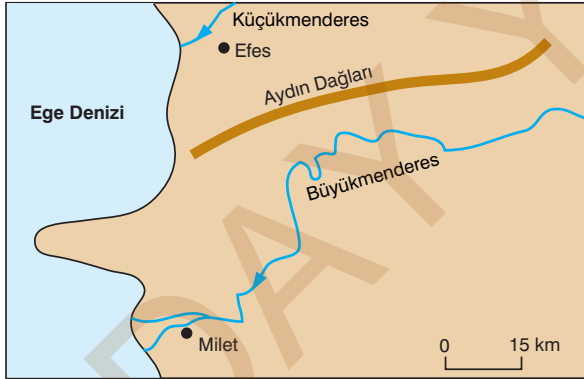
Buna göre, bir akarsu yatağında eğimin fazla olduğu kesimlerde;

- I. birikinti konisi,
- II. çentik vadi,
- III. dev kazanı,
- IV. ırmak adası

şekillerinden hangilerinin görülmesi beklenir?

- A) I ve II
- B) I ve III
- C) I ve IV
- D) II ve III
- E) II ve IV

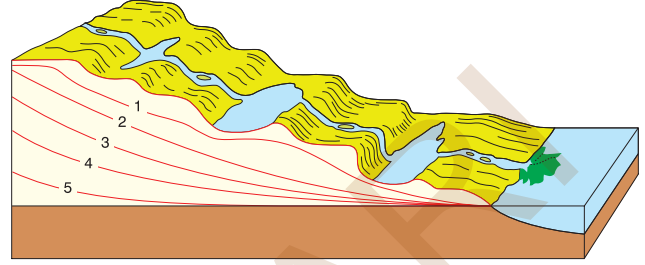
2. Aşağıdaki haritada, Batı Anadolu'da kurulan ve kendi dönemlerinde Dünya'nın en gelişmiş liman kentlerinden olan Efes ve Milet kentleri gösterilmiştir. Bu kentlerin günümüzde denizle bağlantısı yoktur. Kentler kıyından 5 - 10 km içeride kalmıştır.

Aşağıdakilerden hangisi, bu durumun nedeni olarak gösterilebilir?

- A) Küçükenderes ve Büyükenderes'in getirdiği alüvyonlarla kıyının dolması
- B) Ege Denizi'nin bulunduğu alanın eskiden Egeit adı verilen kara parçası olması
- C) Batı Anadolu'da tarihi çağlar içerisinde şiddetli depremlerin yaşanması
- D) Tarihi Kral Yolu'nun önemini yitirmesi
- E) Batı Anadolu'da horst - graben adı verilen kırıklı yapının yaygın olarak görülmesi

3. Aşağıdaki şekilde bir akarsuyun denge profiline ulaşma aşamaları gösterilmiştir. Yatağını 5 ile gösterilen seviyeye getiren akarsu denge profiline ulaşmış kabul edilir.

Aşağıdakilerden hangisi denge profiline ulaşan akarsuların genel özellikleri arasında yer almaz?

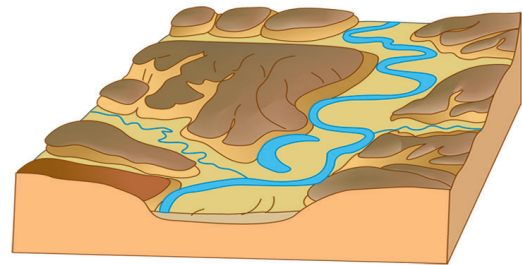
- A) Yatak eğiminin ve akış hızının az olması
- B) Debinde mevsimlik değişimlerin görülmemesi
- C) Hidroelektrik enerji potansiyelinin az olması
- D) Menderesler oluşturarak akması
- E) Taşıdığı malzemelerin boyutunun küçük olması

4. Akarsu taşıdığı malzemeleri, gücünün azaldığı yerlerde biriktirerek yeni şekiller oluşturur.

Aşağıdakilerden hangisi, akarsuyun bu yolla oluşturduğu şekillerden biridir?

- A) Dev kazanı
- B) Plato
- C) Irmak adacığı
- D) Boğaz vadi
- E) Kanyon

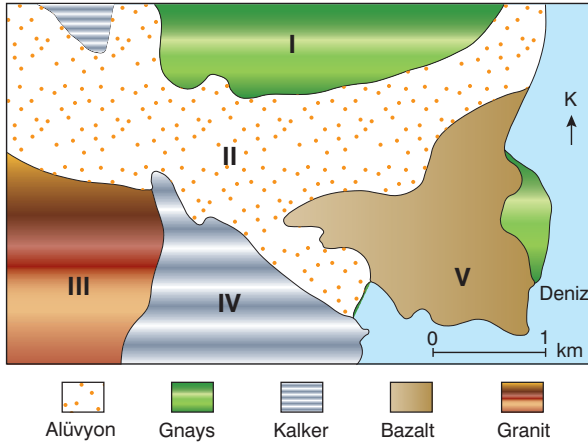
- 5.

Yukarıdaki akarsu havzasında, aşağıdakilerden hangisinin oluşması beklenmez?

- A) Menderes
- B) Geniş tabanlı vadi
- C) Kum adacıkları
- D) Şelale ve dev kazanı
- E) Seki (taraça)

1. Aşağıda bir yörenin kayaç yapısını gösteren jeoloji haritası verilmiştir.

Bu yöreyle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) I numaralı alan aşınmalara karşı daha dirençlidir.
 B) II numaralı alanda yüksek ve belirgin yer şekilleri oluşmuştur.
 C) III ve V numaralı alanlarda volkanizma etkili olmuştur.
 D) II ve IV numaralı alanda fosillere rastlanabilir.
 E) IV numaralı alanda mağara, sarkıt, dikit, obruk, dolin gibi karstik şekiller oluşabilir.

2. • Appalaşlar, Urallar, İskoçya ve İskandinav kıvrımları Paleozoik'te Kaledoniyen ve Hersinyen orojenezi esnasında oluşmuş sıradağlardır.
 • Hindistan Levhası'nın Avrasya Levhası'na doğru hareketi esnasında sıkışarak kıvrılan tortulların yükselmesiyle Himalayalar oluşmuştur.
 • Levha hareketlerine bağlı olarak Tersiyer'de Alpler, Kayalık ve And dağlarıyla Himalayalar meydana gelmiştir.
 • Mesozoik'te Ege Denizi ve boğazlar oluşmuş, Karadeniz göl durumundan deniz konumuna geçmiştir.
 • Zonguldak ve Bartın'daki taş kömürü yatakları Paleozoik'in Karbonifer döneminde oluşmuştur.

Yukarıda, jeolojik zamanlarda meydana gelen olaylarla ilgili verilen bilgilerden kaç tanesi doğrudur?

- A) 1 B) 2 C) 3 D) 4 E) 5

3. Yerin iç ısısına bağlı olarak yaklaşık her 33 metre derinlikte sıcaklık 1 °C artar. Bu nedenle yerkürenin iç kısmıyla ilgili bilgiler sınırlı kaynaklardan elde edilmektedir.

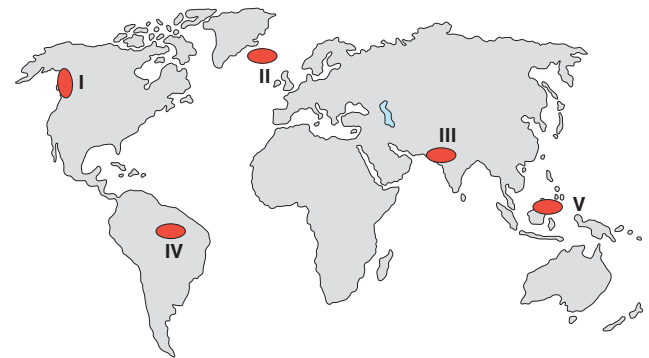
Aşağıdakilerden hangisi bu kaynaklardan biri değildir?

- A) Deprem dalgaları
 B) Volkanlardan çıkan malzemeler
 C) Maden kazıları
 D) Taşların yapısı
 E) Deniz tabanındaki tortullar

4. İç kuvvetlerden biri olan epirojenez ile ilgili aşağıdaki bilgilerden hangisi yanlıştır?

- A) Deprem, tsunami ve volkanizma gibi afetlerin oluşumunu etkiler.
 B) Boğaz vadilerin ve kıyı taraçalarının oluşumuna neden olur.
 C) İzostatik dengenin bozulması sonucu meydana gelir.
 D) Yer kabuğunun geniş sahalarında gerçekleşen alçalma ve yükselme hareketleridir.
 E) Deniz ilerlemesi (transgresyon) veya deniz gerilemesi (regresyon) meydana gelir.

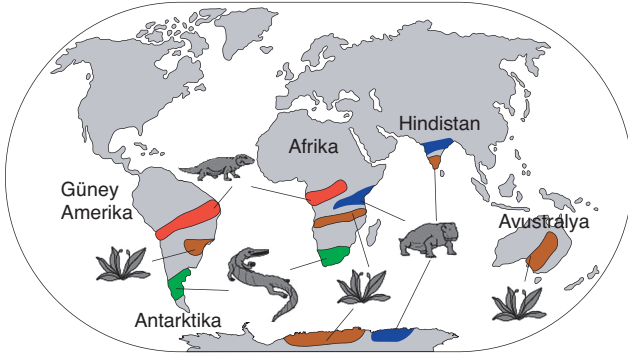
5. Yer kabuğunda genç oluşumlu kırıklı araziler ile levha sınırları; fay hatları ve depremselliğin yaygın olduğu, jeotermal sular bakımından zengin alanlardır.

Haritada numaralandırılmış alanların hangisi bu tür yerler arasında gösterilemez?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

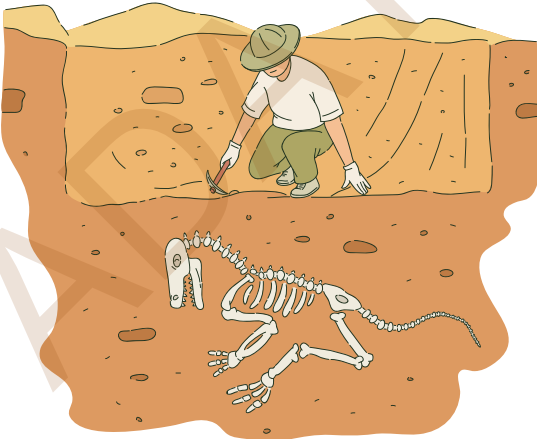
1. Aşağıdaki haritada birbirinden binlerce kilometre uzaklıktaki kıtalarda bulunan fosiller gösterilmiştir.

Bu kıtalarda benzer fosillerin bulunması aşağıdakilerden hangisinin kanıtı olabilir?

- A) Kıtaların daha önceden bir arada bulunduğunun
- B) Dünya genelinde benzer iklim koşullarının yaşandığının
- C) Bitki ve hayvan çeşitliliğinin fazla olduğunun
- D) Buzul dönemlerinde hayvan göçlerinin yaşandığının
- E) Denize ulaşan fosillerin okyanus akıntılarıyla uzak bölgelere taşındığının

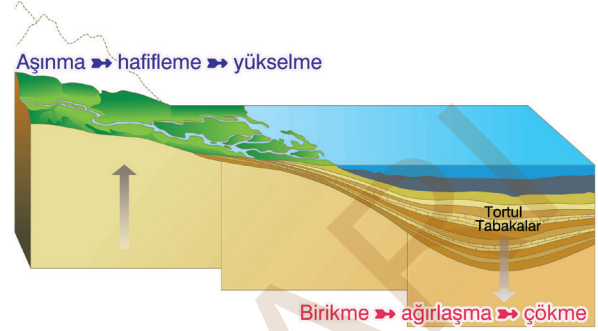
2. Paleontolog olarak adlandırılan fosil bilimciler; görseldeki gibi tortul tabakaların açığa çıktığı yol yarmaları, maden ve taş ocakları ile dik yamaçların eteklerinde araştırma yaparak tabakalar arasındaki fosillere ulaşırlar.

Aşağıdakilerden hangisi bu alanlardaki kayaç türlerinden biri değildir?

- A) Kalker
- B) Obsidyen
- C) Kum taşı
- D) Tebeşir
- E) Kil taşı

3. Aşağıdaki şekilde epirojenik hareketlere bağlı olarak gerçekleşen deniz gerilemesi (regresyon) olayı gösterilmiştir.

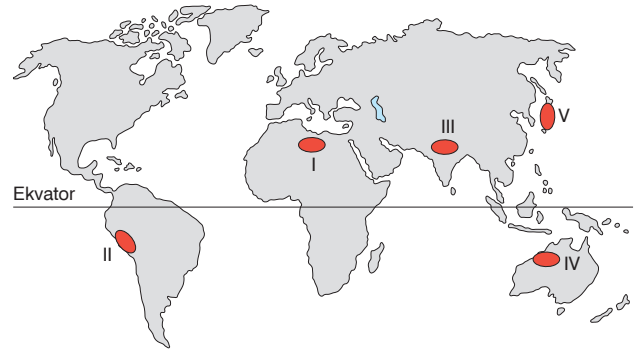
Bu olay sonucunda;

- I. akarsuların ağız kısmının deniz suları altında kalması,
- II. akarsuların enerji potansiyelinin azalması,
- III. kıyı şekillerinin yüksekte kalması,
- IV. akarsuların aşındırma gücünün artması

durumlarından hangilerinin oluşması beklenir?

- A) I ve II
- B) I ve III
- C) II ve III
- D) II ve IV
- E) III ve IV

4. Yer kabuğunda levha adı verilen parçalar, sıvı ve akışkan olan magma üzerinde hareket ederler. Bu levhaların karşılaşma alanlarında şiddetli depremler daha sık aralıklarla görülür.

Haritada numaralandırılarak gösterilen alanların hangilerinin de şiddetli depremlerin görülme olasılığı daha azdır?

- A) I ve III
- B) I ve IV
- C) II ve III
- D) III ve V
- E) IV ve V

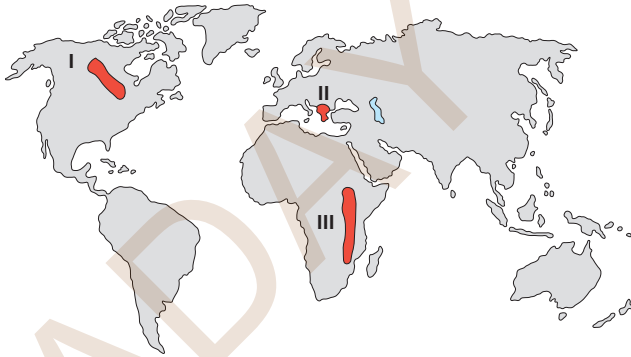
KAV

1. • Kızıldeniz
• Karadeniz
• Akdeniz
• Baltık Denizi

Yukarıdaki denizlerin tuzluluk oranı en fazla ve deniz suyu sıcaklığı en düşük olanları aşağıdakilerden hangisinde doğru verilmiştir?

Tuzluluk oranı en fazla	Deniz suyu sıcaklığı en düşük
A) Kızıldeniz	Akdeniz
B) Karadeniz	Baltık Denizi
C) Baltık Denizi	Kızıldeniz
D) Kızıldeniz	Baltık Denizi
E) Akdeniz	Karadeniz

2. Göller oluşumlarına göre tektonik, karstik, buzul, volkanik, set gölleri gibi gruplara ayrılmaktadır.

Buna göre, haritada numaralandırılan alanlarda yaygın olan göl çeşitleri aşağıdakilerden hangisinde doğru olarak verilmiştir?

I	II	III
A) Tektonik	Karstik	Buzul
B) Buzul	Karstik	Tektonik
C) Karstik	Tektonik	Volkanik
D) Karstik	Volkanik	Buzul
E) Tektonik	Buzul	Karstik

3. “(I) Baykal Gölü, Güneydoğu Sibirya’da Yablonoviy Dağları’nın batısında yer alır. (II) Göl, 300’e yakın akarsuyla beslenir ve fazla sularını tek bir akarsuyla boşaltır. (III) 1620 metre derinliğiyle Dünya’nın en derin gölüdür. (IV) Gölün havzasında yer etkinlikleri sürmekte ve sık sık deprem olmaktadır. (V) Bazı bilim insanları, Asya Kıtası’nın bu bölgeden ayrıldığını ve gölün oluşumunda eski bir okyanusun bulunduğunu öne sürmektedir.”

Baykal Gölü’nün Asya Kıtası’nın en büyük tatlı su gölü olduğunu söyleyen bir kişi, bu görüşüne numaralı bilgilerden hangisini kanıt olarak gösterebilir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

4. Okyanus ve denizler birbirleriyle karşılaştırıldığında, aşağıdakilerden hangisi okyanuslar için söylenemez?

- A) Daha büyük ve derin olan su kütleleridir.
B) Karaların sıcaklık koşullarından daha az etkilenir.
C) Tuzluluk oranları daha fazla değişir.
D) Barındırdığı canlı türü sayısı daha fazladır.
E) Dalga, gelgit ve akıntı gibi su kütlelerinin oluşturduğu hareketler daha belirgin ve etkilidir.

5. Karstik göller, suyun etkisiyle kolayca çözünebilen kayaların bulunduğu arazilerdeki erime çukurluklarında oluşan göllerdir.

Arazi yapısı ve fiziksel özellikleri göz önüne alındığında;

- I. Marmara Bölgesi’nin güneyi,
II. Avustralya’nın iç kesimleri,
III. Akdeniz Bölgesi’nin kuzeybatısı,
IV. Hırvatistan’ın kıyı kesimleri

yerlerinin hangilerinde karstik göller daha yaygındır?

- A) I ve II B) I ve IV C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

KAV

1. Azonal (taşınmış) topraklar, dış kuvvetlerin aşındırıcı etkisi sonucu taşınarak biriktirilen malzemenin ayrışmasıyla oluşan topraklardır. Düzenli horizon yapısına sahip olmayan bu topraklar, genellikle mineral yönünden zengindir.

Buna göre;

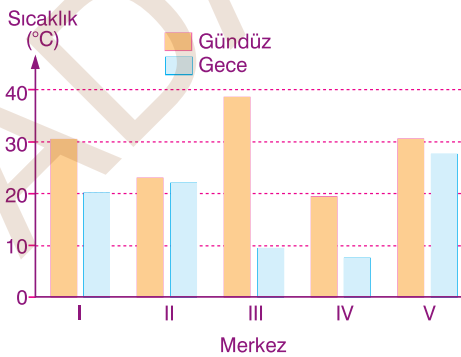
- I. kıyı bölgedeki delta ovası,
- II. engebeli alanlardaki çentik vadi tabanı,
- III. dağ eteklerindeki birikinti konisi,
- IV. karstik arazideki polye

alanlarından hangilerinde azonal topraklara rastlanma olasılığı daha fazladır?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

2. Bir bölgedeki nem miktarı, gün ve yıl içindeki sıcaklık farklarını etkileyerek, o bölgede görülen hâkim çözülme tipini belirler.

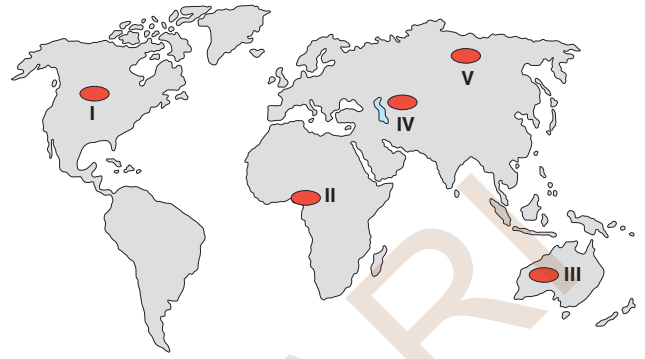
Aşağıdaki grafikte, Kuzey Yarım Küre'de aynı enlem üzerinde yer alan beş farklı merkezin gündüz ve gece sıcaklık ortalamaları gösterilmiştir.

Grafikteki bilgilere dayanarak verilen merkezlerin hangisinde fiziksel ufalanmanın daha fazla görüldüğü söylenebilir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

- 3.

Haritada numaralandırılmış bölgelerin hangisinde yıl boyunca görülen yağışlara bağlı olarak kimyasal çözünme daha fazladır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

4. Aşağıdaki toprak tiplerinden hangisinde, toprak katmanları (horizonları) oluşmamıştır?

- A) Alüvyal topraklar
- B) Podzol topraklar
- C) Laterit topraklar
- D) Kahverengi orman toprakları
- E) Çernozyom toprakları

5. Laterit topraklar; dönenceler arası kuşağın, sıcak ve nemli bölgelerinin toprağıdır. Bu bölgelerin bitki örtüsü gür olmasına rağmen topraklar humus ve mineral miktarı bakımından fakirdir.

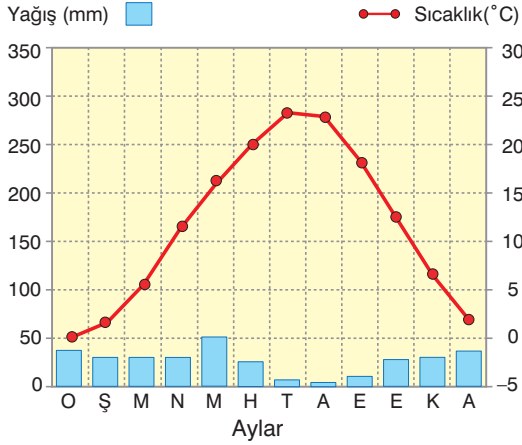
Bu durumun temel sebebi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Kimyasal çözünmenin az olması
- B) Fiziksel çözülmenin fazla olması
- C) Yıllık sıcaklık farklarının az olması
- D) Akarsuların debilerinin yüksek olması
- E) Topraktaki mikroorganizmaların bitki artıklarını hızla ayrıştırması

KAV

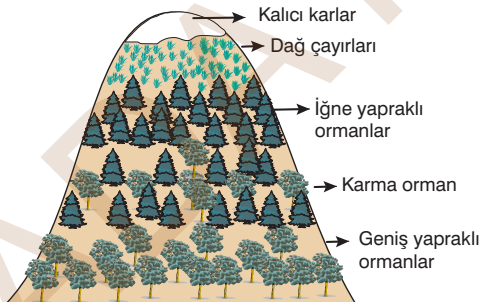
1. Aşağıda, bir yerin aylara göre ortalama yağış ve sıcaklık grafiği verilmiştir.

Bu yerde aşağıdaki bitki türlerinden hangisi yaygın olarak görülmektedir?

- A) Uzun boylu ve geniş yapraklı ağaçlar
B) Kışın yaprak döken geniş yapraklı ağaçlar
C) İlkbahar yağışlarıyla yeşerip yazın sararan bozkırlar
D) Soğuğa dayanıklı iğne yapraklı ormanlar
E) Derin bir kök sistemine sahip ağaç ve çalılar

2. Aşağıdaki şekilde, bir dağ yamacı boyunca bitki örtüsünün oluştuğu kuşaklar gösterilmiştir.

Bitki örtüsünün dağ yamacı boyunca kuşaklar oluşturması aşağıdakilerden hangisiyle açıklanabilir?

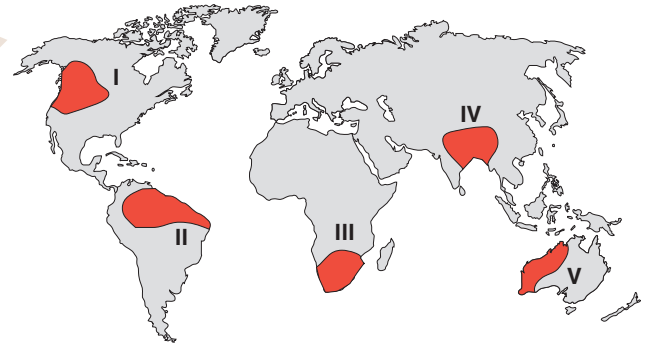
- A) Sıcaklık değerlerinin azalmasıyla
B) Toprak türlerinin değişmesiyle
C) Yağış miktarının azalmasıyla
D) Güneşlenme süresinin azalmasıyla
E) Güneş ışınlarının düşme açısının küçülmesiyle

3. Türkiye'nin hemen her yöresinde yetişebilen bir ağaç türüdür.
- Kışın yaprağını döken türlerinin yanında her mevsim yeşil kalanları da vardır.
 - Yakacak olarak kullanılabildiği gibi mobilyacılık, tarım aletleri yapımı ve kaplamacılıkta da kullanılır.
 - Meyveleri hayvanlara yem olarak da kullanılabilir.

Yukarıda bazı özellikleri verilen ağaç türü aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Köknar B) Fıstık çamı C) Kızılçam
D) Ladin E) Meşe

4. Aşağıdaki haritada bazı alanlar numaralandırılarak koyu renkle gösterilmiştir.

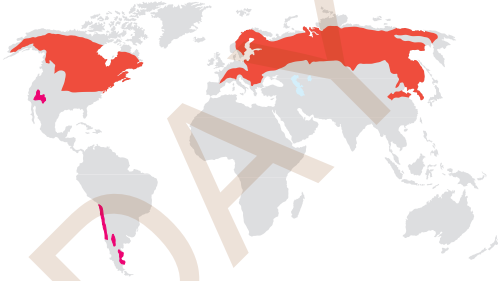
Bu alanlardaki bitki örtüsüyle ilgili, aşağıda verilenlerden hangisi yanlıştır?

- A) I numaralı alanda, yıl boyunca yapraklarını dökmeyen ve soğuğa dayanıklı iğne yapraklı ağaçlardan oluşan ormanlar görülür.
B) II numaralı alanda, yıl boyunca yapraklarını dökmeyen, sıcaklık ve nem isteği yüksek olan, geniş yapraklı ağaçlardan oluşan sık ve gür ormanlar görülür.
C) III numaralı alanda maki, bozkır, savan ve çöl bitkilerinden oluşan bitki örtüleri görülür.
D) IV numaralı alanda, yer şekillerinin dağlık ve engebeli olması nedeniyle yükseklerle doğru çıkıldıkça bitki örtüleri farklı kuşaklar oluşturur.
E) V numaralı alanda, iğne ve geniş yapraklı ağaçlardan oluşan ormanlar geniş yer kaplar.

KAV

1. Aşağıdaki haritalarda bazı bitki topluluklarının dünya üzerindeki dağılışları gösterilmiştir.

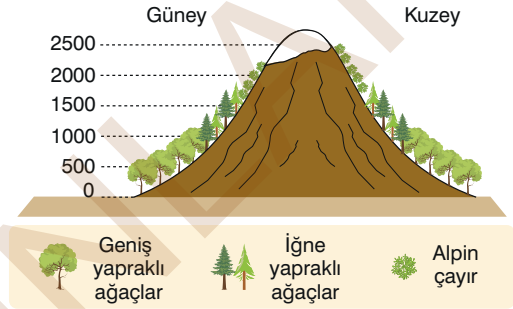
Aşağıdakilerden hangisi bu bitki topluluklarından biri değildir?

- A) Tayga ve boreal ormanları
- B) İlkbahar yağışlarıyla yeşerip yaz kuraklığıyla sararan bozkırlar
- C) Yaz yağışlarıyla yeşerirken kışın yaşanan kuraklık nedeniyle yaprağını döken ağaçlar
- D) Ot, yosun ve yer yer çallardan oluşan bitkiler
- E) Yıl boyunca yeşil kalan, uzun boylu ve geniş yapraklı ağaçlar

2. Aşağıdaki iklim tiplerinden hangisinin doğal bitki örtüsü ot formasyonlarından oluşur?

- A) Muson
- B) Ekvatorial
- C) Tundra
- D) Akdeniz
- E) Ilıman Okyanus

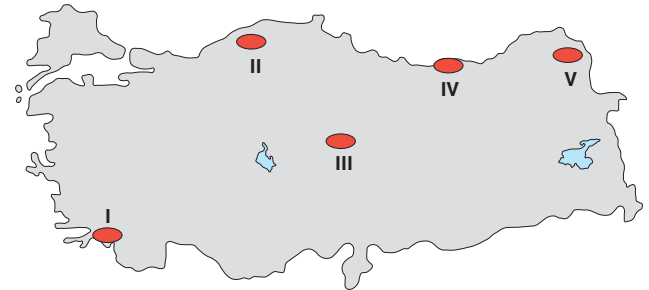
- 3.

Kuzey ve güney yamaçlarında bitki örtüsünün oluşturduğu kuşakların gösterildiği dağın, aşağıdaki enlemlerden hangisinde yer aldığı söylenebilir?

- A) Yengeç Dönencesi
- B) 40° Güney
- C) 0° Ekvator
- D) Kuzey Kutup Dairesi
- E) 20° Kuzey

4. Yeryüzünün belirli bir bölgesinde görülen, başka sahalarda rastlanmayan bitki türlerine yerli (endemik) bitki denir. Ülkemizdeki bitki türlerinin yaklaşık üçte biri endemik bitkilerdir. Sığla ağacı, datça hurması, kasnak meşesi ülkemizdeki başlıca endemik bitkilerdir.

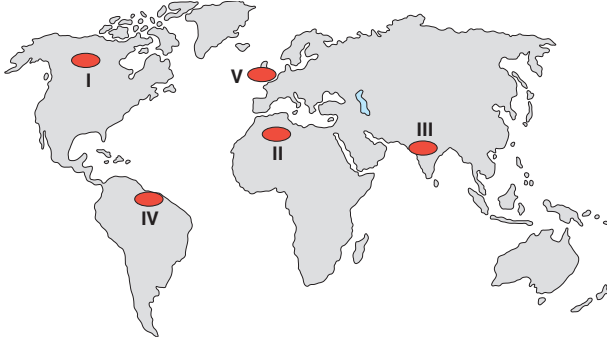

Haritada numaralandırılan alanların hangisinde endemik bitkilerden sığla ağacı geniş yer kaplar?

- A) I
- B) II
- C) III
- D) IV
- E) V

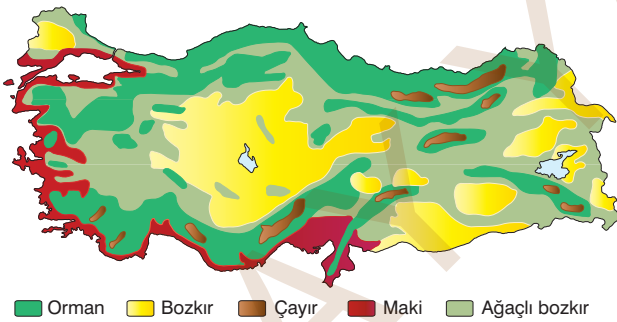
1. Aşağıdaki haritada, yeryüzündeki beş bölge numaralandırılarak gösterilmiştir.

Yağış özellikleri ve rejimi dikkate alındığında, hangi bölgelerdeki akarsuların akımlarında yıl boyunca önemli bir değişim görülmez?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) IV ve V

2. Aşağıdaki haritada bitki örtüsünün dağılışı gösterilmiştir.

Haritaya göre İç Anadolu'da tek bir bitki topluluğu oldukça geniş alanlar kaplarken, diğer bölgelerde bitki toplulukları kısa mesafelerde değişmektedir.

Bu durum İç Anadolu'da;

- I. geniş düzlüklerin bulunması,
- II. sıcaklık ve yağış şartlarında değişimin az olması,
- III. bitki örtüsü tahribinin fazla olması,
- IV. yer altı su seviyesinin düşük olması

özelliklerinden hangileri ile açıklanabilir?

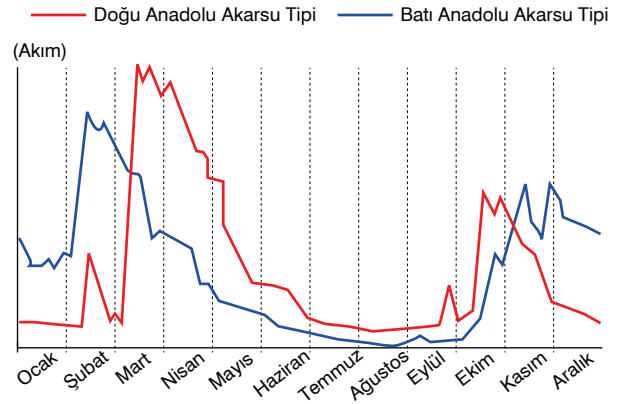
- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

3. Laterit topraklara genel olarak Ekvator çevresindeki yağmur ormanlarında rastlanmaktadır.

Laterit topraklarla ilgili aşağıda verilen özellik ve neden olan faktör eşleştirmelerinden hangisi yanlıştır?

Özellik	Sebebi olan faktör
A) Gür bitki örtüsü altında oluşmuştur.	Sıcaklık ve nemin yüksek olması
B) Tuz ve kireç oranı düşüktür.	Yıkanmanın fazla olması
C) Oluşum süresi kısa ve kalınlığı fazladır.	Fiziksel çözülmenin şiddetli olması
D) Humus bakımından fakirdir.	Mikroorganizmaların humusu tüketmesi
E) Kiremit kırmızısı rengindedir.	Demir oksit bakımından zengin olması

4. Aşağıda, coğrafya dersinde öğretmenin Batı ve Doğu Anadolu tipi akarsu rejimlerini gösterdiği grafik ve bununla ilgili sorduğu iki soru verilmiştir.

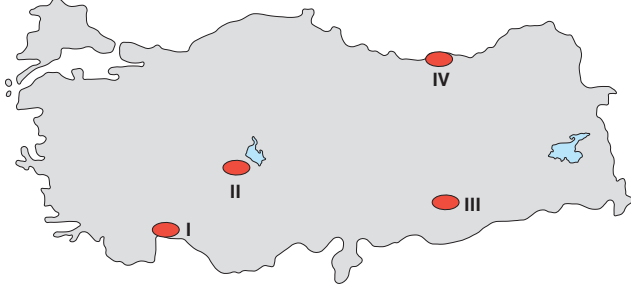

- Batı Anadolu'da şubat-mart dönemine rastlayan en yüksek akım değerlerinin, Doğu Anadolu'da mart-nisan döneminde görülmesindeki temel faktör nedir?
- Doğu Anadolu akarsularının akımı kış mevsiminde neden azalır?

Bu soruların cevapları sırasıyla aşağıdakilerin hangisinde verilmiştir?

- A) Yağış miktarı – Buharlaştırmanın artması
B) Yer altı suları – Tarımsal su tüketiminin artması
C) Buharlaştırma – Kar ve buzların erimesi
D) Yükselti – Yağışların kar şeklinde düşmesi
E) Beşerî faaliyetler – Arazinin geçirirli olması

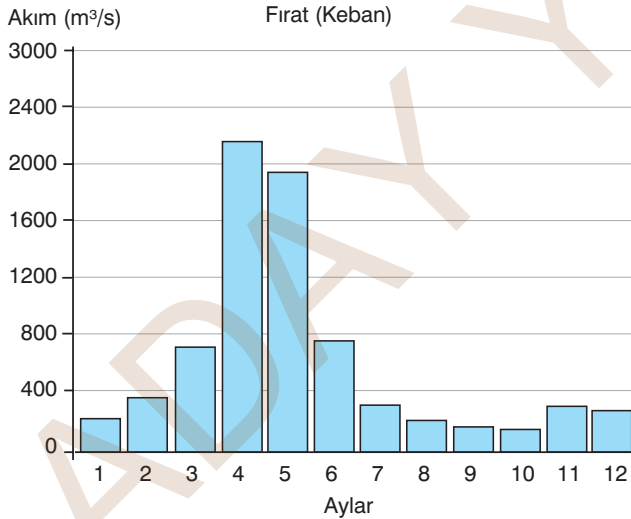
1. Yıllık yağışın az, buharlaşmanın fazla olduğu yörelerde, toprak-taki tuz ve kireç birikimi daha çok yüzeyde olur.

Coğrafi özellikleri göz önüne alındığında, haritada numaralarla gösterilen yörelerin hangilerinde tuz ve kireç birikiminin daha çok yüzeyde gerçekleşmesi beklenir?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

2. Aşağıda, Fırat Nehri'nin Keban istasyonuna ait yıllık akım grafiği verilmiştir.

Grafığe bakılarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Rejimi düzenlidir.
B) En yüksek akıma nisan ayında ulaşır.
C) En düşük akım eylül ve ekim aylarındadır.
D) En yüksek akım kar erimelerinin en fazla olduğu döneme rastlar.
E) Yaz döneminde akımda hızlı bir düşüş görülür.

3. Toprağın rengini koyulaştıran ve verimini artıran organik maddelere humus adı verilir. Bitki örtüsünün gür olduğu nemli iklim bölgelerinde humus miktarı fazladır. Özellikle yapraklarını döken ormanların altında humus bakımından zengin verimli topraklar oluşur.

Buna göre;

- I. Akdeniz iklimindeki kızılçam ormanları, maki ve garigler,
II. Kuzey Kanada ve Sibirya'da görülen tayga ormanları,
III. Orta Kuşak karalarının batı kıyılarında görülen geniş ve iğne yapraklı ağaçlardan oluşan karma ormanlar,
IV. Muson iklimindeki geniş yapraklı ormanlar

bitki örtülerinden hangilerinin alt kısımlarında oluşan topraklar humus bakımından daha zengindir?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

4. • Riskli bölgelerdeki topraklarda tarım yapılmaması, bu tip arazilerin mera olarak ayrılması ya da ormanlaştırılması sağlanmalıdır.
• Toprağın yanlış işlenmesi, ekilmesi ve sulanması önlenmelidir.
• Çayır ve mera alanlarının tahribinin önlenmesi, bu alanların geliştirilmesi gerekir.
• Orman tahribatına son verilmesi, ağaçlandırmanın hızlandırılması ve orman yangınlarına karşı etkili önlemlerin alınması gerekir.
• Su kaynaklarının kaybolması sonucu taban suyunun düşmesiyle topraklar çoraklaşıp verimsizleştiğinden su kaynakları korunmalıdır.

Türkiye topraklarıyla ilgili yukarıdaki önerileri getiren bir kişi, öncelikle aşağıdakilerin hangisini amaçlamaktadır?

- A) Hayvancılığın ekonomiye katkısının artırılmasını
B) Erozyonun ve çölleşmenin önlenmesini
C) Tarımda birim alandan alınan verimin artırılmasını
D) Heyelan olaylarındaki can ve mal kayıplarının azaltılmasını
E) Olası bir depremde gerçekleşecek yıkımların önlenmesini

ÜNİTE

3

BEŞERÎ SİSTEMLER

- Yerleşme, Nüfus ve Göç
- Ekonomik Faaliyetler

KAV

1. Yerleşik hayatın olmadığı tek kıta Antarktika'dır.

Bu durum Antarktika'da;

- I. iklimin soğuk olması,
- II. volkanik arazilerin görülmesi,
- III. örtü buzullarının geniş yer kaplaması

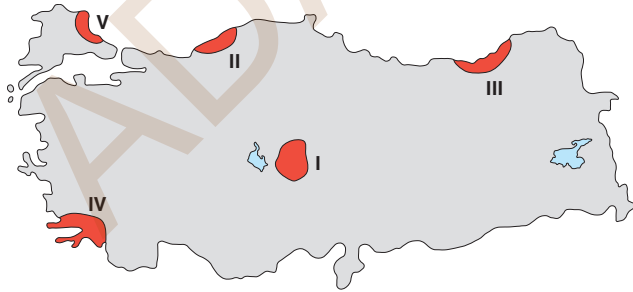
özelliklerinden hangileriyle açıklanabilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve III E) II ve III

2. Aşağıdakilerden hangisi, kırsal yerleşmelere ait özellikler arasında gösterilemez?

- A) İş olanaklarının kısıtlı olması
- B) Sağlık ve eğitim olanaklarının gelişmiş olması
- C) Köy ve köy altı yerleşmelerinden oluşması
- D) Nüfus miktarının 10 000'den az olması
- E) İnsanların geçimini tarım ve hayvancılıktan sağlaması

3. Toprak evler, kurak veya yarı kurak iklim koşullarının görüldüğü alanlarda yaygındır. Saman ve çamurun karıştırılmasıyla yapılan kerpiç, toprak evlerin malzemesi olarak kullanılır.

İklim koşulları dikkate alındığında, haritada numaralandırılan alanların hangisinde kırsal kesimdeki meskenlerde yapı malzemesi olarak kerpiç daha çok kullanılır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

4. Dağınık yerleşmelerde birbirinden uzak meskenler patika yollarla birbirine bağlanmıştır. Dağınık yerleşmeler Türkiye'de daha çok Karadeniz kıyı kuşağında dağ yamaçlarındaki kırsal kesimlerde görülür.

Bu durum Doğu Karadeniz'de;

- I. yer şekillerinin engebeli olması,
- II. tarım arazisinin az ve parçalı olması,
- III. su kaynaklarının ve yağışın fazla olması

özelliklerinden hangileriyle açıklanabilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve III E) I, II ve III

5. Aşağıdakilerden hangisi yeryüzünde yerleşmeyi sınırlandıran alanlar arasında gösterilemez?

- A) Denizler
- B) Çöller
- C) Volkanik topraklar
- D) Buzullar
- E) Sık ve gür ormanlık alanlar

6. Türkiye'de yerleşmeler, düzenli dağılmamıştır. Bazı bölge ve yörelerde seyrek olan yerleşmeler, bazı bölgelerde sıklaşır.

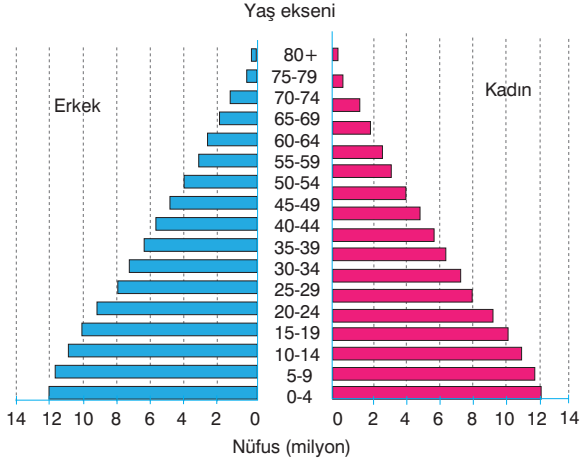
Aşağıdakilerden hangisi, bu düzensizliğin temel nedeni olarak gösterilebilir?

- A) Yer şekilleri ve iklim koşulları
- B) Toprak yapısı ve bitki örtüsü
- C) Bilim ve teknolojiye gelişmeler
- D) Jeolojik yapı ve su kaynakları
- E) Doğal afetler ve yükselti

KAV

1. Aşağıda bir ülkenin nüfus piramidi ile bu ülkenin bazı nüfus özellikleri ve bunların oluşmasındaki etkenlerin yazılı olduğu tablo verilmiştir.

	Nüfusun özelliği	Oluşturan etken
I	Demografik yatırımların payının yüksek olması	Genç bağımlı nüfusun fazla olması
II	Nüfus piramidinin tabanının geniş olması	Doğum oranlarının yüksek olması
III	Yaşlı nüfus miktarının az olması	Ortalama yaşam süresinin kısa olması
IV	Çalışabilecek yaştaki nüfus oranının fazla olması	Yurt dışından yapılan işçi göçlerinin yoğun olması

Tabloda, ülkenin nüfus özelliklerinden hangilerini oluşturan etkenler yanlış verilmiştir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız IV
D) I ve III E) II ve IV

2. Sanayi Devrimi'nin ilk yıllarında 6 milyon civarında bir nüfusa sahip olan İngiltere'nin, 80 yıl gibi bir sürede nüfusu 14 milyonu aşmıştır. Bu hızlı nüfus artışı, o zamana kadar Dünya'nın hiçbir ülkesinde karşılaşılmayan bir gelişmeydi.

Bu durum, aşağıdakilerden hangisine örnek olarak gösterilebilir?

- A) Demografik yatırımlara
B) Nüfus patlamasına
C) Kültürel çatışmalara
D) Doğal nüfus artışına
E) Nüfus sayımlarına

3. I. Doğum oranının ve çocuk nüfus oranının yüksek olması
II. Çalışan nüfus oranının fazla ve bağımlı nüfus oranının düşük olması
III. Ortalama yaşam süresinin kısa ve yaşlı nüfus oranının düşük olması

Yukarıdakilerden hangileri, az gelişmiş bir ülkenin nüfus özellikleri arasında yer alır?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve III E) II ve III

4. Gelişmişlik özellikleri göz önüne alındığında, aşağıdaki ülkelerden hangisinin nüfus yaş piramidinin geniş tabanlı düzgün üçgene benzediği söylenebilir?

- A) Japonya B) Türkiye C) Bulgaristan
D) Kanada E) Somali

- 5.

Yukarıdaki haritada koyu renkle gösterilen yerlerde nüfusun seyrek olmasında;

- I. sıcaklık ve kuraklığın fazla olması,
II. nem miktarının az olması,
III. yer şekillerinin engebeli olması,
IV. akarsu ağının yoğun olması

özelliklerinden hangileri etkilidir?

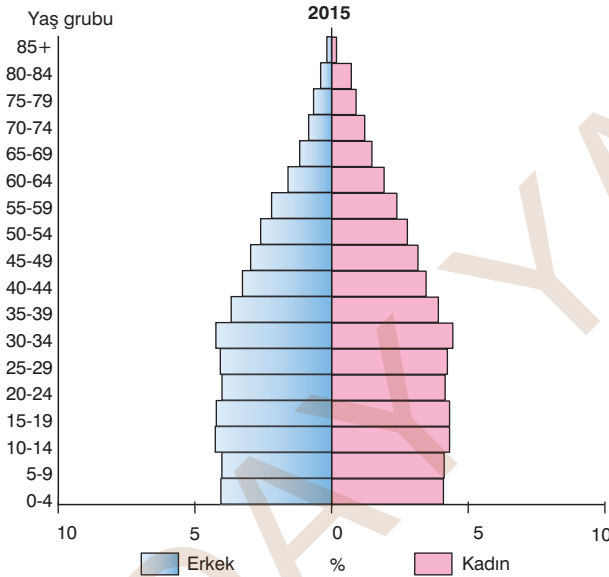
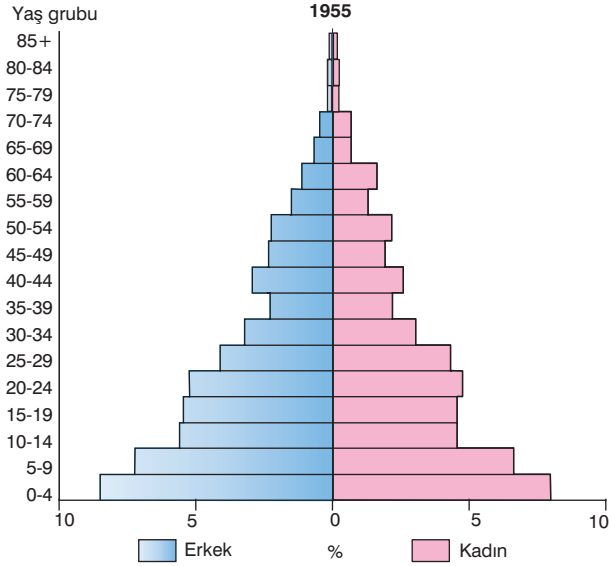
- A) I ve II B) I ve III C) I ve IV
D) II ve III E) II ve IV

KAV

1. Aşağıda, Türkiye'nin 1955 ve 2015 yıllarına ait nüfus piramitleri gösterilmiştir.

Nüfus piramitlerine bakarak, 2015 yılıyla ilgili;

- I. Çocuk nüfus oranı azalmıştır.
- II. Yaşlı nüfus miktarı azalmıştır.
- III. Nüfus artış hızı düşmüştür.
- IV. Doğum oranı hızla artmaktadır.

yargılarından hangilerine ulaşamaz?

- A) I ve II
- B) I ve III
- C) II ve III
- D) II ve IV
- E) III ve IV

2. Yer şekillerinin engebeli ve nüfus miktarının az olduğu yerlerde aritmetik nüfus yoğunluğu az olur.

Haritada numaralandırılan alanların hangisi bu duruma örnek olarak gösterilemez?

- A) I
- B) II
- C) III
- D) IV
- E) V

3. Türkiye'de 2020 yılı Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi'ne göre, km² ye 109 kişi düşmektedir. Ancak coğrafi bölgeler, bölümler ve yöreler arasında nüfus miktarı ve yoğunluğu yönünden önemli farklar bulunmaktadır.

Bu durumun ortaya çıkmasında aşağıdakilerden hangisinin etkisi daha azdır?

- A) İklim özelliklerinin
- B) Yer şekillerinin
- C) Tarım faaliyetlerinin
- D) Yer altı kaynaklarının
- E) Jeolojik yapının

4. Aşağıdakilerden hangisinin, Menteşe (Muğla) Yöresi'nin Türkiye'nin seyrek nüfuslu yörelerinden biri olmasında etkisi yoktur?

- A) Arazinin dağlık ve engebeli olması
- B) Sanayi ve ticaretin gelişmemesi
- C) Kış mevsiminin yağışlı geçmesi
- D) Karstik arazilerin yaygın olması
- E) Önemli ulaşım yollarına uzak olması

KAV

1.

Ben Göksel, bu sene üniversiteyi kazanarak Trabzon'a yerleştim.

Ben Tuna, babamın tedavi görmesi amacıyla köyden şehre taşınmak zorunda kaldık.

Ben Onur, babam mühendis. Babam başka bir şehirdeki şirkette çalışmak istediği için yaşadığımız şehirden ayrıldık.

Ben Yeliz. Babam Zonguldak'taki kömür madeninde çalışmaya başladı. Biz de o yüzden Zonguldak'a yerleştik.

Yukarıdaki kişilerin bulundukları yerden göç etmelerinde, aşağıdakilerden hangisinin etkisi yoktur?

- A) Eğitim olanaklarının
- B) Sağlık hizmetlerinin
- C) İş olanaklarının
- D) Madencilik faaliyetlerinin
- E) Mevsimlik tarım işçiliğinin

2. Sınır geçme durumuna göre göçler, iç ve dış göçler olmak üzere iki farklı şekilde gerçekleşir. Ülke içinde olan göçe iç göç, ülke dışına doğru olan göçe de dış göç denir.

Aşağıdakilerden hangisi dış göçlere örnek olarak gösterilemez?

- A) Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde tarım işçilerinin pamuk ya da fındık toplamak için şehirlerinden geçici olarak başka yerlere göç etmesi
- B) İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra Batı Avrupa ülkelerine işçi göçlerinin olması
- C) Suriye'deki siyasi çatışmalar sebebiyle binlerce kişinin Türkiye'ye sığınması
- D) Doğal ve tarihi mekânları gezip görmek, dinlenmek amacıyla insanların ülkelerinden ayrılması
- E) Lozan Antlaşması ile Türkiye'den Yunanistan'a Rumların göç etmesi

3. Beyin göçü; iyi eğitim almış, nitelikli ve yetenekli insanların başka ülkelere göç etmesidir.

Aşağıdakilerden hangisi bu göçlerin özellikleri arasında gösterilemez?

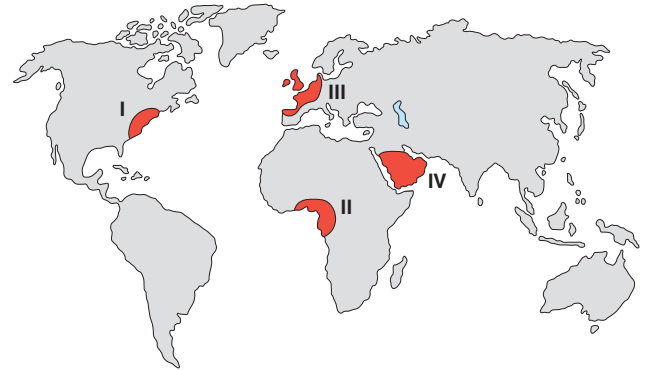
- A) Ülkeler arasındaki gelişmişlik farklarını artırır.
- B) Yapılan göçlerin büyük bir kısmı mevsimlik ve zorunludur.
- C) Gelişmekte veya az gelişmiş ülkelerin kalkınma hızlarını yavaşlatır.
- D) Göçe katılanlar genellikle bilim ve teknoloji gelişmesine katkıda bulunabilecek eğitimli insanlardır.
- E) ABD, Almanya, Kanada ve İngiltere gibi gelişmiş olan ülkeler daha fazla beyin göçü alır.

4. Sürekliliğine göre göçler, mevsimlik (geçici) ve kalıcı göçler olmak üzere iki farklı şekilde gerçekleşir. Mevsimlik göçler çeşitli ekonomik faaliyetlere bağlı olarak gerçekleşir.

Aşağıdakilerden hangisinin bu ekonomik faaliyetlerden biri olduğu söylenemez?

- A) Tarım
- B) Sanayi
- C) Turizm
- D) İnşaat
- E) Hayvancılık

5. Sanayi ve ticaretin geliştiği bölgeler, yoğun olarak göç alır. Bunun sonucunda farklı ülke veya bölgelerden insanların bir arada yaşaması sonucu kültürel çeşitlilikler ortaya çıkar.

Haritada numaralandırılarak gösterilen bölgelerin göç alma durumları göz önüne alındığında, hangilerinde kültürel çeşitliliğin daha fazla olması beklenir?

- A) I ve II
- B) I ve III
- C) II ve III
- D) II ve IV
- E) III ve IV

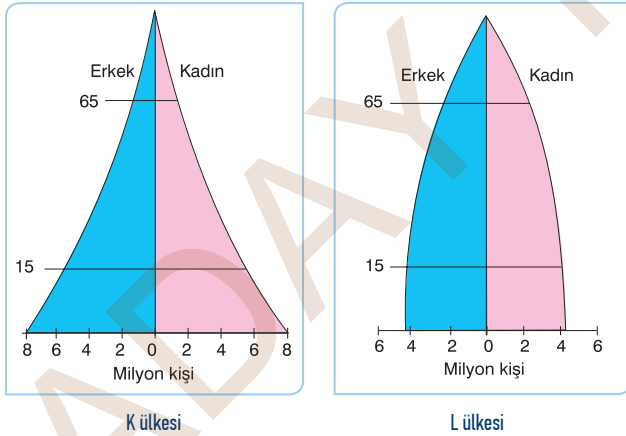
1. • İskandinav ülkeleri
• Ekvatorial bölgedeki Amazon ve Kongo havzaları
• Doğu ve Batı Karadeniz kıyıları
• Güneydoğu Asya Adaları

Yukarıdaki bölgelerin kırsal kesimlerdeki konutlarda yapı malzemesi olarak ahşap malzemelerin tercih edilmesi, aşağıdakilerden hangisiyle açıklanabilir?

- A) Ormanların geniş yer kaplamasıyla
B) Engebeli arazilerin bulunmasıyla
C) Ulaşım koşullarının gelişmemiş olmasıyla
D) Sıcaklık ve yağış koşullarının benzer olmasıyla
E) Toprak türlerinin benzerlik göstermesiyle

2. Nüfus piramitlerine bakılarak bir ülkenin toplumsal ve ekonomik yapısı hakkında bilgi edinilebilir.

Aşağıdaki nüfus piramitlerinde, iki ülkede nüfusun yaş gruplarına göre dağılışı verilmiştir.

Bu ülkelerle ilgili aşağıdaki yargılardan hangisi kesin değildir?

- A) K ülkesinde genç nüfus oranı daha fazladır.
B) L ülkesinde kilometrekareye düşen kişi sayısı daha azdır.
C) L ülkesinin ekonomisi, K ülkesine göre daha gelişmiştir.
D) K ülkesinde tarım sektöründe çalışan nüfus oranı, sanayi sektöründen fazladır.
E) L ülkesinde iş gücüne duyulan ihtiyaç fazladır.

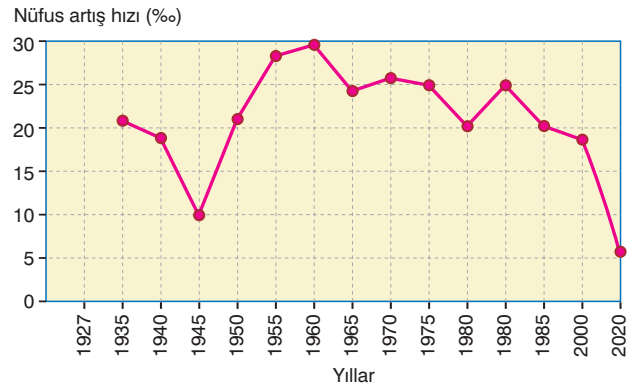
3. Aşağıdaki tabloda K ve L ülkeleriyle ilgili 2020 yılına ait bazı veriler gösterilmiştir.

	K ülkesi	L ülkesi
Toplam nüfus	5,8 milyon	14,8 milyon
Yıllık nüfus artış oranı (‰)	2,2	14,8
Ortalama yaşam süresi (yıl)	82,9	62,3
Kişi başına düşen milli gelir (dolar)	60 692	892
Doğum oranı (‰)	11	31
Ölüm oranı (‰)	9,5	7,8

Bu ülkelerle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) K ülkesinde yaşlanma sorunu yaşanmaktadır.
B) L ülkesinde genç nüfus oranı yüksektir.
C) K ülkesinde bebek ölüm oranları azdır.
D) L ülkesinde iş gücü potansiyeli fazladır.
E) Her iki ülkede ölüm oranlarının yüksekliği aynı nedene bağlıdır.

4. Aşağıdaki grafikte Türkiye'nin 1927-2020 yılları arasındaki nüfus artış hızı grafiği verilmiştir.

Türkiye'de 1980 yılından sonra nüfus artış hızının azalmasında, aşağıdakilerden hangisinin etkili olduğu söylenemez?

- A) Evlilik yaşının yükselmesi
B) Şehirleşmeye bağlı olarak aile yapısının değişmesi
C) Kadınların iş hayatında aktif rol alması
D) Sığınmacı olarak gelenlerin artış göstermesi
E) Tarım dışı sektörlerde istihdam artışı olması

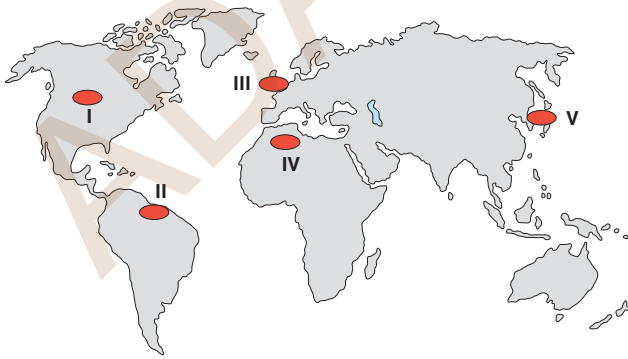
1. • Kırsal kesimdeki bazı ailelerin çalışmak amacıyla birkaç aylığına, büyük şehirlere veya turizmin geliştiği yörelere gitmesi
- Ailelerin hayvanlarını otlatmak amacıyla belirli dönemlerde yaylalara çıkması
- Yaz aylarında pamuk işçilerinin Çukurova'ya, fındık işçilerinin Giresun ve Ordu'ya gitmesi

Yukarıda bazı özellikleri verilen göç türünü, aşağıdakilerden hangisi daha doğru şekilde karşılar?

- A) Kalıcı göçler
- B) Zorunlu (Sığınmacı) göçler
- C) Beyin göçleri
- D) Mevsimlik göçler
- E) Yer değiştirme (Mübadele) göçleri

2. • Kırsal kesimden kentlere yapılan göçlerin artması
- Tarım arazilerinin amacı dışında kullanılması
- Şehirlerde hava kirliliği, alt yapı sorunlarının artış göstermesi
- Büyük şehirlerde suç oranının artması

Yukarıda göçlere bağlı olarak şehirlerde yaşanan bazı sorunlar verilmiştir.

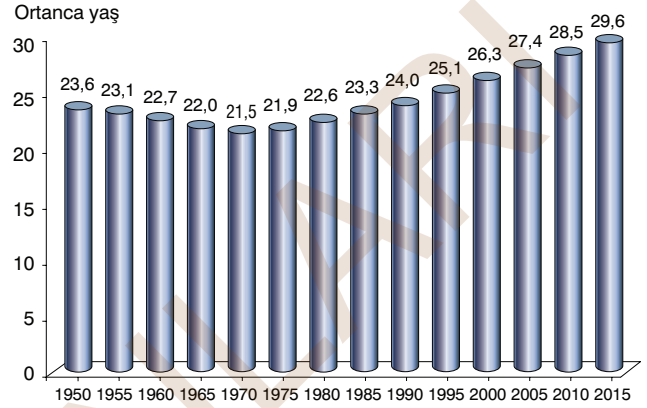

Bu sorunları haritada numaralandırılarak gösterilen bölgelerden hangisi, diğerlerinden daha önce yaşamıştır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

3. Ortanca yaş; bir ülkede nüfusu oluşturan kişilerin yaşları küçükten büyüğe sıralandığında ortada kalan kişinin yaşıdır.

Aşağıdaki grafikte 1950-2015 yılları arasında Dünya ortanca yaş değişimi gösterilmiştir.

Grafikteki bilgilerden yararlanılarak;

- I. 1950-1970 yılları arasında doğum oranları artmıştır.
- II. 1950 yılından sonra toplam nüfus miktarı dalgalanma göstermiştir.
- III. 1970 yılından sonra doğum oranları sürekli azalmıştır.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
- D) I ve II E) I ve III

4. Bir ülkede nüfus artış hızı kalkınma hızından fazla ise;

- I. Kişi başına düşen ulusal gelir artar.
- II. İhracat gelirleri artar, ithalat giderleri azalır.
- III. İşsizlik artar.
- IV. Demografik yatırımlara ayrılan pay artar, hizmetlerde aksamlar yaşanır.

durumlarından hangileri gerçekleşmez?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
- D) II ve IV E) III ve IV

KAV

1. Ekonomik faaliyetlerle ilgili aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

- A) Gelişmiş ülkelerde çalışan nüfusun büyük bir kısmı üçüncül ekonomik faaliyetlerde yer alır.
- B) Demir-çelik fabrikasında çalışan işçi, ikincil ekonomik faaliyetlerde yer alır.
- C) Sanayi Devrimi, ikincil ekonomik faaliyetlerde çalışanların oranını artırmıştır.
- D) Hindistan ve Sudan gibi ülkelerde birincil ekonomik faaliyetlerde çalışanların oranı daha yüksektir.
- E) Az gelişmiş ülkelerde birincil ekonomik faaliyetlerde çalışanların oranı düşüktür.

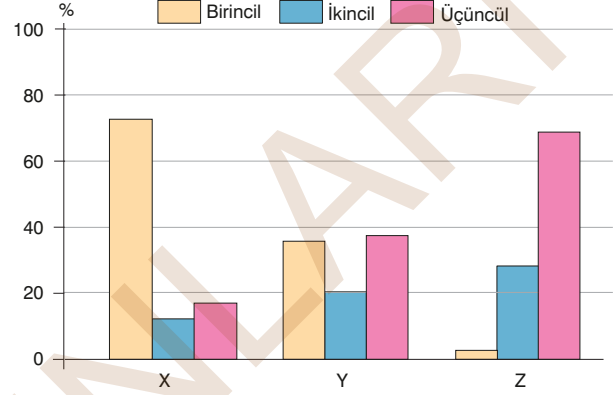
2. Bir ülkede ekonomik faaliyetlerin çeşitlenmesi ve ülkenin kalkınması, aşağıdakilerden hangisine bağlanamaz?

- A) Yabancı yatırımcıların ülkeye yaptıkları yatırımlara
- B) Modern ulaşım yollarının geliştirilmesine
- C) Doğum oranlarının artış göstermesine
- D) Araştırma ve geliştirme (AR-GE) faaliyetlerine bütçeden ayrılan payın artmasına
- E) Teknolojik bakımdan gelişme göstermesine

3. Aşağıdakilerden hangisinde birincil, ikincil ve üçüncül ekonomik faaliyetlere ait örnekler doğru eşleştirilmiştir?

Birincil	İkincil	Üçüncül
A) Maden çıkarımı	Çimento üretimi	Beyaz eşya ticareti
B) Yolcu taşımacılığı	Sağlık hizmetleri	İlaç üretimi
C) İnşaat faaliyetleri	Pamuk yetiştiriciliği	Bankacılık
D) Balıkçılık	Turizm faaliyetleri	Büyükbaş hayvan yetiştiriciliği
E) Eğitim ve öğretim faaliyetleri	Taş işlemeciliği	Otomotiv üretimi

4. Aşağıdaki grafikte, üç ülkede çalışan nüfusun ekonomik faaliyet kollarına göre dağılımı gösterilmiştir.

Bu ülkeler aşağıdakilerden hangisinde doğru olarak eşleştirilmiştir?

X	Y	Z
A) Brezilya	Kenya	Japonya
B) Kenya	Brezilya	Japonya
C) Japonya	Kenya	Brezilya
D) Brezilya	Japonya	Kenya
E) Kenya	Japonya	Brezilya

5. Abdullah, derse gelmeyen arkadaşına ikincil ekonomik faaliyetleri anlatırken, aşağıdakilerden hangisinde yanlışlık yapmıştır?

- A) Bu faaliyetlerde, doğal ortamdan elde edilen ham maddelerin işlenmesi söz konusudur.
- B) Sanayi İnkılabı, bu ekonomik faaliyetlerin hızla gelişmesini sağlamıştır.
- C) İnşaat işleri ve endüstriyel faaliyetler bu grupta yer alır.
- D) İnsanlara çeşitli hizmetler sunarak yaşam kalitesini yükseltmek ve onların daha verimli çalışmalarını sağlamak için faaliyet gösterirler.
- E) Makine mühendisi, tekstil ve fabrika işçisi bu grupta yer alan başlıca mesleklerdir.

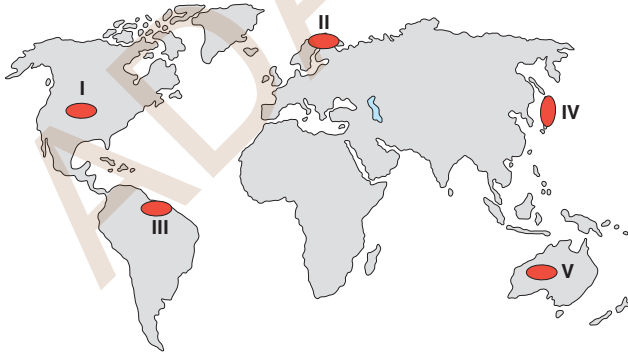
1. Aşağıdaki tabloda, çalışan nüfusun ekonomik faaliyet kollarına göre üç ülkedeki dağılımı verilmiştir.

Ülke	Birincil ekonomik faaliyet (%)	İkincil ekonomik faaliyet (%)	Üçüncül ekonomik faaliyet (%)
X	65	10	25
Y	30	12	58
Z	4	26	70

Tablodaki bilgiler dikkate alındığında ülkelerle ilgili olarak aşağıdakilerden hangisine ulaşamaz?

- A) X ülkesinin nüfus artış hızı, Y ve Z ülkelerine göre daha yüksektir.
 B) Z ülkesinin gelişmişlik düzeyi, Y ülkesine göre daha fazladır.
 C) X ülkesinde dış alım giderleri, dış satım gelirlerine göre daha fazladır.
 D) Y ülkesinde tarımın ekonomideki payı, X ülkesine göre daha yüksektir.
 E) Z ülkesinin dış satımında sanayi ürünleri, dış alımında ise ham maddeler önemli bir yer tutar.

2. Ekonomik faaliyet kollarının oransal dağılışı ülkelerin gelişmişlik seviyesine göre farklılık gösterir. Genel olarak gelişmiş ülkelerde sanayi ve hizmet, az gelişmiş ülkelerde ise tarım sektörlerinde çalışanların oranı daha fazladır.

Buna göre haritada numaralandırılarak gösterilen alanlardan hangisinde tarım sektöründe çalışanların oranı diğerlerine göre daha fazladır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

3. Aşağıda, bazı meslekler verilmiştir.

- Sosyal medya uzmanı
- Yazılım mühendisi
- Havacılık ve uzay mühendisliği
- Yapay zeka uzmanı
- Tıp mühendisi

Bu mesleklerin ortak özellikleri arasında aşağıdakilerden hangisi yer alır?

- A) Geleceğin meslekleri arasında yer almaları
 B) Beşincil ekonomik faaliyet kollarında olmaları
 C) İletişim alanında faaliyet göstermeleri
 D) Bilişim ve teknoloji alanında yer almaları
 E) Sadece gelişmiş ülkelerde yapılması

4. Çalışan nüfusun hizmet ve sanayi sektörlerinde yoğunlaştığı bir ülkeyle ilgili, aşağıdaki yargılardan hangisi yanlıştır?

- A) Nüfus artış hızı düşüktür.
 B) Şehirleşme oranı yüksektir.
 C) Kişi başına düşen milli gelir yüksektir.
 D) Dış ticaretinde sanayi ürünlerinin ihracat oranı yüksektir.
 E) Ortalama yaşam süresi kısadır.

5. Gelişmiş ülkelerde birincil ve ikincil ekonomik faaliyetlerde çalışanların oranının az olmasında, aşağıdakilerden hangisinin payı daha fazladır?

- A) Yaşlı nüfus oranının fazla olması
 B) Teknoloji kullanımının yaygın olması
 C) Çalışma çağındaki insan sayısının az olması
 D) Yer şekillerinin ve iklim koşullarının elverişsiz olması
 E) Genç nüfus oranının az olması

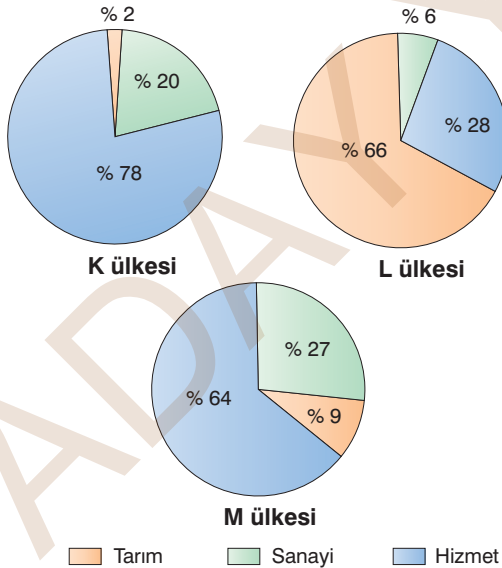
1. Ülkelerin ekonomik faaliyet alanlarıyla ilgili;

- I. Az gelişmiş ülkelerde, çalışanların büyük bir kısmı birincil ekonomik faaliyetlerde yer alır.
- II. Gelişmekte olan ülkelerde, ikincil ekonomik faaliyetlerde çalışanların oranı giderek artar.
- III. Ülkelerin yer şekilleri ve iklim özellikleri, çalışan nüfusun sektörlere göre dağılımını doğrudan etkiler.
- IV. Nüfusu fazla olan ülkelerde, tarım sektöründe çalışanların oranı daha fazladır.

yargılarından hangilerine ulaşamaz?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

2. Aşağıdaki grafiklerde üç ülkede çalışan nüfusun sektörlere göre dağılımı gösterilmiştir.

Grafikteki bilgiler göz önüne alındığında, ülkelerin gelişmişlik seviyesinin fazladan aza doğru sıralanışı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) K, L ve M B) K, M ve L C) L, K ve M
D) L, M ve K E) M, L ve K

3. Aşağıdaki görsellerde bazı ekonomik faaliyetler verilmiştir.

Tarım

Ormancılık

Madencilik

Hayvancılık

Bu ekonomik faaliyetlerin özellikleri hakkında, aşağıda verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?

- A) Makineleşmenin artmasına bağlı olarak çalışan nüfus miktarı da artar.
- B) Az gelişmiş ülkelerde çalışan nüfusun büyük bir kısmının yer aldığı faaliyetlerdir.
- C) Ülkelerin gelişmişlik seviyesi arttıkça, bu faaliyetlerde çalışanların oranı azalır.
- D) Birincil ekonomik faaliyet grubunda yer almaktadırlar.
- E) Doğal koşulların etkisine bağlı olarak üretimde azalma veya artma olabilir.

4. İnsanlar yaşamlarını devam ettirebilmek ve ihtiyaçlarını karşılayabilmek için çeşitli ekonomik faaliyetlerde bulunurlar. Bu faaliyetler temelde birincil, ikincil ve üçüncül ekonomik faaliyetler olarak sınıflandırılmaktadır.

Aşağıdakilerden hangisi, üçüncül ekonomik faaliyetlerde yer alan gruplardan biri değildir?

- A) Sigortacılık
- B) Bankacılık
- C) Sağlık hizmeti
- D) Demir - çelik üretimi
- E) Eğitim faaliyetleri

ÜNİTE

4

KÜRESEL ORTAM: BÖLGELER VE ÜLKELER

- Bölgeler
- Ulaşım Ağları

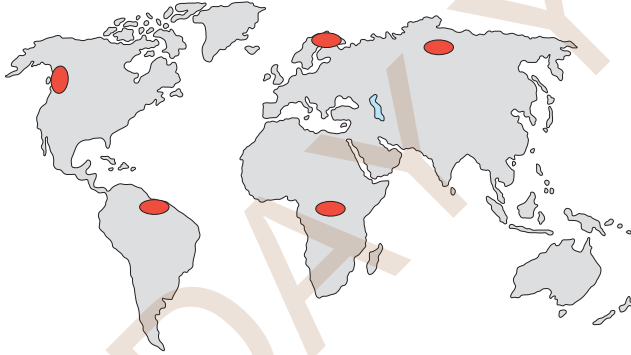
KAV

1. Dünya, doğal ve beşerî özellikleri bakımından birbirinden farklı alanlardan meydana gelmiştir. Dünya'yı oluşturan parçaların diğerlerinden ayrılabilmesi için anlamlı özelliklerinin olması ve en azından bir ya da birçok yönden ortak özelliklere sahip olması gerekir.

Doğal ve beşerî özelliklere göre bölgeler oluşturulduğunda, aşağıdaki bölgelerden hangisi diğerlerinden farklı bir grupta yer alır?

- A) Tarım Bölgesi
B) Turizm Bölgesi
C) İklim Bölgesi
D) Maden Bölgesi
E) Sanayi Bölgesi

2. Aşağıdaki haritada gösterilen sahalarda değişik ölçütlere göre coğrafi bölgeler oluşturulmak istenmektedir.

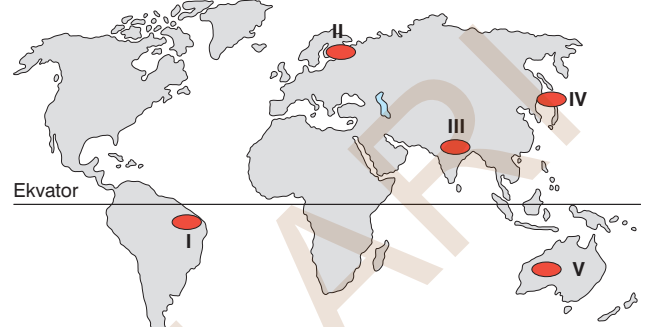
Bu sahaların;

- I. seyrek nüfuslu bölge,
II. orman bölgesi,
III. sanayi bölgesi,
IV. serbest ticaret bölgesi

sınıflandırmalarından hangilerinin ortak kapsamında olduğu savunulabilir?

- A) I ve II
B) I ve III
C) I ve IV
D) II ve IV
E) III ve IV

3.

Yukarıdaki haritada numaralandırılan alanların yer aldığı bölgelerle ilgili, aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

- A) I numaralı alan, sıcak ve nemli iklim bölgesinde yer alır.
B) II numaralı alan, iğne yapraklı ormanlar bölgesinde yer alır.
C) III numaralı alan, yer şekillerine göre yüksek ve dağlık bölgede yer alır.
D) IV numaralı alan, sanayi bakımından gelişmiş bölgede yer alır.
E) V numaralı alan, deprem ve volkanizma bölgesinde yer alır.

4.

- Kuzey Anadolu Dağları bölgesi
- Hinduizm dini bölgesi
- Kömür üretimi bölgesi
- Tayga ormanları bölgesi

Yukarıdaki bölge türlerinden herhangi birinin oluşturulmasında, aşağıdaki ölçütlerden hangisi kullanılmamıştır?

- A) Yer şekilleri
B) Yerleşim özellikleri
C) Bitki örtüsü
D) Din ve inanç
E) Ekonomik faaliyetler

1. Dünya üzerinde sahip olduğu özellikler bakımından birbirine benzerlik gösteren alanlar, çeşitli kriterlere göre sınıflandırılarak şekilsel ve işlevsel bölge olarak ikiye ayrılır.

Aşağıdakilerden hangisi işlevsel bölgelere örnek olarak gösterilemez?

- A) Dünya'da sık nüfuslu bölgeler
- B) ABD'deki bir gazetenin dağıtım bölgesi
- C) Japonya'daki bir otomobil fabrikasının satış bölgeleri
- D) Türkiye'deki kalkınma projesi bölgeleri
- E) Almanya'daki eyaletlerin yönetim bölgeleri

2. Ekonomik yönden gelişmemiş olan ülkeler aşağıdaki bölgelerin hangisinde kesin olarak yer alır?

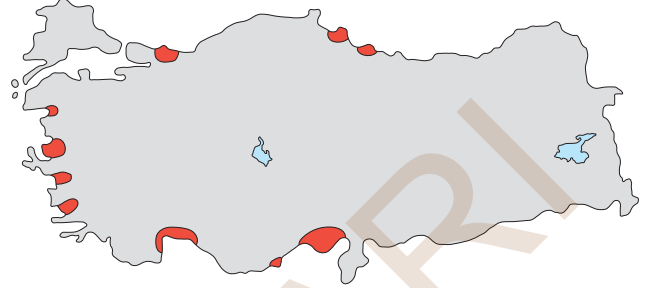
- A) Ilıman bölge
- B) Dağlık bölge
- C) Sık nüfuslu bölge
- D) Kırsal bölge
- E) Turizm bölgesi

3. Doğal, beşerî ve ekonomik özellikler bakımından çevresinden farklı, kendi içinde benzerlik gösteren alanlara bölge denir. Çeşitli kriterlere göre oluşturulan bazı bölgelerin sınırları birbiriyle örtüşürken bazılarınınki tamamen birbirinden farklı olabilir.

Aşağıdaki bölgelerden hangilerinin sınırlarının belli alanlarda örtüştüğü söylenemez?

- A) Pasifik Ateş Çemberi ile Asya ve Amerika kıtalarının kenarlarındaki jeotermal bölgeler
- B) Almanya'daki kömür bölgeleri ile ülkedeki demir-çelik üretim bölgeleri
- C) Brezilya'daki yağmur ormanları bölgesi ile yerleşmelerin yoğun olduğu bölgeler
- D) Avrupa Birliği bölgesi ile NATO bölgesi
- E) Muson iklim bölgesi ile Güney Asya'daki sel ve heyelan bölgesi

4. Aşağıdaki haritada Türkiye'de tarımsal faaliyetlerin yoğun olarak yapıldığı bazı ovalar gösterilmiştir.

Bu ovaların bir kısmında zamanla tarımın yanında sanayi ve turizm faaliyetlerinin görülmesi, bölge sınırlarıyla ilgili aşağıdakilerden hangisine kanıt olarak gösterilebilir?

- A) İşlevini yerine getiremeyen bölgelerin zamanla ortadan kalkabileceğine
- B) Beşerî faaliyetlere bağlı olarak bölgelerin sınırlarının ve özelliklerinin değişebileceğine
- C) Bölge sınırlarının kesin hatlarla ayrılmayıp kademeli bir geçiş gösterdiğine
- D) Fiziki özelliklere göre oluşturulan bölgelerin sınırlarının uzun süre değişmediğine
- E) Beşerî özelliklere göre oluşturulan bölgelerin sınırlarının siyasi bölgelerin sınırlarıyla çakışabileceğine

5. Bölge kavramı ile ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?

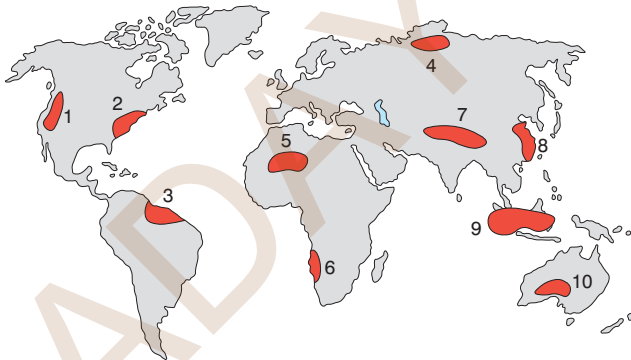
- A) Beşerî ve ekonomik özelliklere göre oluşturulan bölgelerin sınırları zamanla değişebilir.
- B) Doğal bölge sınırları kesin hatlarla birbirinden ayrılmaz.
- C) Doğal bölge sınırları ile beşerî bölge sınırları birbiriyle çakışmaz.
- D) Bazı bölgeler zamanla ortadan kalkabilir.
- E) İdari sınırlarla coğrafi bölge sınırları her zaman birbiriyle çakışır.

1. Mekânsal yapıyı ve mekân üzerindeki ekonomik ve kültürel işlevişi daha iyi organize edebilmek amacıyla oluşturulan bölgelere işlevsel bölge denir.

Aşağıdakilerden hangisi işlevsel bölgeler arasında yer almaz?

- A) Eğitim, sağlık, ulaştırma, ticaret ve turizm gibi alanlarda hizmet veren bölgeler
- B) Kamu kurum ve kuruluşlarının görev bölgeleri
- C) Tarım, hayvancılık, ormancılık, balıkçılık ve madencilik bölgeleri
- D) Ülkelerin gelişmesi amacıyla gerekli planlamaların yapılabilmesi için oluşturulan istatistik bölgeleri
- E) Teşvik kapsamındaki illerden oluşturulan kalkınma projesi bölgeleri

2. Aşağıdaki harita üzerinde numaralandırılarak gösterilen alanlarda değişik ölçütlere göre bölgeler belirlenmek istenmektedir.

Bu alanların yer aldığı aşağıdaki bölge sınıflandırmalarından hangisi yanlıştır?

- A) 1 ve 7 → Dağlık bölge
- B) 2 ve 8 → Sanayi bölgesi
- C) 3 ve 9 → Orman bölgesi
- D) 4 ve 6 → Jeotermal bölge
- E) 5 ve 10 → Çöl bölgesi

3. Farklı kriterlere göre oluşturulan bazı bölgelerin sınırları birbirleriyle örtüşmektedir. Bu bölgelerin haritalarındaki sınırları birbirlerine çok benzemektedir.

Sınırlardaki bu benzerlik aşağıdakilerden hangisinde verilen bölgeler arasında gözlenmez?

- A) Deprem bölgeleri - Kaplıca turizmi bölgesi
- B) Karasal iklim bölgesi - Kuru tarım bölgesi
- C) Sıcak ve nemli bölgeler - Yağmur ormanları bölgesi
- D) Dağlık bölgeler - Seyrek nüfuslu bölgeler
- E) Çöl bölgeleri - Kimyasal çözünmenin yaygın olduğu bölgeler

4. Devletler arası ilişkilere bağlı olarak askerî ve siyasi birlikler oluşturulabilir. Bu bölge sınırları yeni üye ülkelerin birliğe dahil olması ile genişler ve böylece kuruluş dönemi ile son dönem haritaları arasında belirgin farklar görülür.

Aşağıdaki bölgelerden hangisinin sınırları siyasi gelişmelerle bağlı olarak zaman içinde değişiklik gösterir?

- A) Orta Doğu Bölgesi
- B) Avrupa Birliği Bölgesi
- C) Yağmur ormanları bölgesi
- D) Muson iklim bölgesi
- E) Orta Asya çöl bölgesi

5. Bölgeler oluşturulurken bazıları kısa süre içerisinde oluşturulur. Bu tür bölgeler aynı şekilde kısa süre içerisinde ortadan kaldırılabilir.

Buna göre;

- I. doğal afet bölgesi,
- II. karantina bölgesi,
- III. sanayi bölgesi,
- IV. yoğun nüfuslu bölge

sınıflandırmalarından hangileri yukarıdaki açıklamaya örnek olarak gösterilebilir?

- A) I ve II
- B) I ve III
- C) I ve IV
- D) II ve III
- E) III ve IV

KAV

1. Günümüzde uluslararası ticarete en fazla deniz yolu kullanılmaktadır.

Bu durumun nedenleri arasında aşağıdakilerden hangisi gösterilemez?

- A) Az miktardaki yakıtla daha fazla yükün uzak mesafelere taşınabilmesi
B) Yol yapımı ve bakımı harcamalarının olmaması
C) Yol güzergâhında değişiklik yapılabilmesi
D) Diğer ulaşım türlerine göre daha hızlı gerçekleşmesi
E) Birim maliyette yükün daha ucuza taşınabilmesi

2. Günümüzde ulaşım ağlarının sıklığı ve kalitesi ülkelerin gelişmişlik düzeyinin bir ölçütü olarak kullanılmaktadır.

Buna göre, aşağıdaki ülkelerin hangisinde kara ve demir yolları ağının daha sık olması beklenir?

- A) Belçika B) Bulgaristan C) Kazakistan
D) Arjantin E) Endonezya

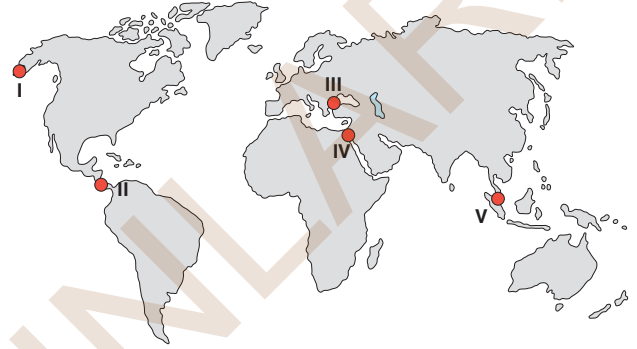
3. Her tür ulaşım olanağı bulunan iki ülke arasında petrol ve doğal gaz gibi enerji kaynaklarının taşınmasında;

- demir yolu,
- boru hatları,
- deniz yolu,
- kara yolu

taşımacılıkları, aşağıdakilerin hangisinde taşıma maliyeti en düşük ve en yüksek şeklinde olarak doğru verilmiştir?

En düşük	En yüksek
A) Boru hatları	Kara yolu
B) Demir yolu	Deniz yolu
C) Deniz yolu	Demir yolu
D) Kara yolu	Boru hatları
E) Boru hatları	Deniz yolu

4. Ülkeler arasında yapılan ticaretin büyük bölümü deniz yoluyla gerçekleştirilir. Bu nedenle deniz yolu güzergâhları üzerinde yer alan boğaz, kanal ve limanlarda ekonomik faaliyetler gelişmiştir.

Harita üzerinde numaralandırılan yerlerden hangisi bu genellemeye daha az uyar?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

5. Aşağıdaki Dünya haritasında bazı limanlar gösterilmiştir.

Bu limanlardan hangileri arasındaki en kısa deniz ulaşımında kullanılan su yolu aşağıda yanlış verilmiştir?

Limanlar	Su yolu
A) Lizbon ile Port Said	Cebelitarık Boğazı
B) Los Angeles ile Lizbon	Panama Kanalı
C) Port Said ile Mumbai	Süveyş Kanalı
D) Cape Town ile Tokyo	Malakka Boğazı
E) Mumbai ile Freetown	Macellan Boğazı

1. Aşağıdaki tabloda bazı ülkelerde bin km² lik alana düşen kara yolu uzunlukları verilmiştir.

Ülke	Kara yolu uzunluğu (km)
Belçika	4897
Fransa	1870
Almanya	1805

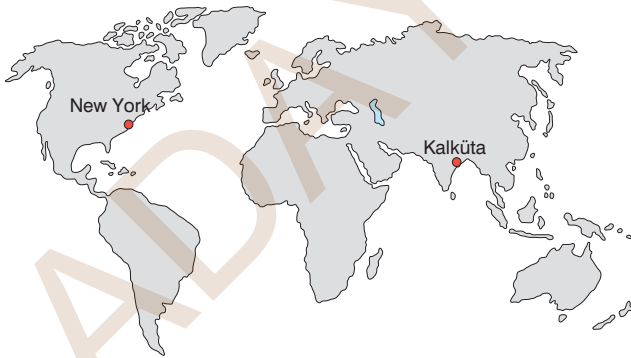
Belçika'nın gelişmişlik düzeyi açısından benzerlik gösterdiği Almanya ve Fransa'ya göre daha yoğun bir kara yolu ağına sahip olmasında;

- I. yüz ölçümünün küçük olması,
- II. nüfus yoğunluğunun fazla olması,
- III. dış ticaretinin gelişmiş olması

durumlarından hangileri daha etkilidir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) II ve III

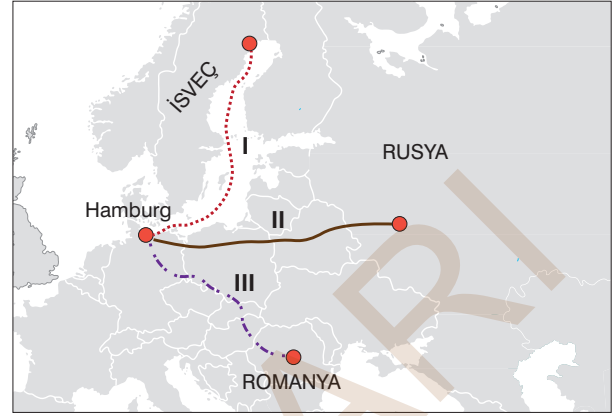
2. Aşağıdaki haritada New York ve Mumbai limanları gösterilmiştir.

Süveyş Kanalı'nın bir süreliğine kapanması durumunda, New York'tan yola çıkan bir geminin Kalküta'ya ulaşmak için kullanılacağı alternatif su yolu aşağıdakilerden hangisi olabilir?

- A) Macellan Boğazı B) Malakka Boğazı
C) Panama Kanalı D) Cebelitarık Boğazı
E) Ümit Burnu

- 3.

Almanya'nın Hamburg kentinden İsveç, Rusya ve Romanya'ya otomotiv, beyaz eşya gibi ürünlerin dış satımı için haritada gösterilen,

- I. güzergâhta deniz yolu,
- II. güzergâhta kara yolu,
- III. güzergâhta demir yolu kullanılacaktır.

Yaklaşık aynı uzunluktaki bu güzergâhlar, taşıma maliyeti en yüksek olandan en düşük olana doğru aşağıdakilerin hangisinde sıralanmıştır?

- A) I, II ve III B) I, III ve II C) II, I ve III
D) II, III ve I E) III, I ve II

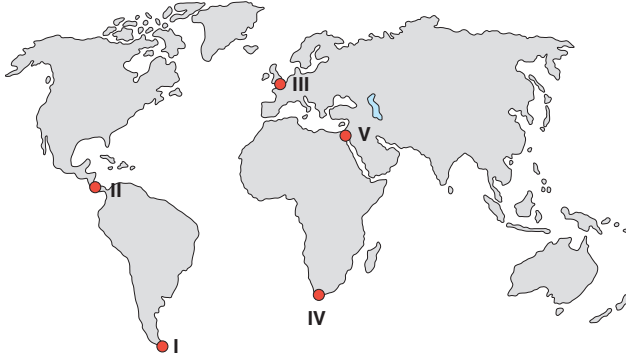
4. Aşağıda, bazı boğaz ve kanallar ile bu boğaz ve kanalların birbirine bağladığı su kütleleri veya birbirinden ayırdığı kara parçaları verilmiştir.

- I. Macellan Boğazı, Atlas Okyanusu ile Büyük Okyanus'u birbirine bağlar.
- II. İstanbul Boğazı, Asya ile Avrupa kıtalarını birbirinden ayırır.
- III. Cebelitarık Boğazı, Sibirya ile Kuzey Amerika'yı birbirinden ayırır.
- IV. Panama Kanalı, Atlas Okyanusu ile Büyük Okyanus'u birbirine bağlar.
- V. Süveyş Kanalı, Akdeniz ile Kızıldeniz'i birbirine bağlar.

Buna göre, hangi boğaz veya kanalın özelliği yanlış verilmiştir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

1. Aşağıdaki haritada dünya üzerindeki bazı su yollarının bulunduğu yerler gösterilmiştir.

Bu su yollarıyla ilgili, aşağıda verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?

- A) II nolu su yolunun açılmasıyla I nolu su yolunun önemi azalmıştır.
B) V nolu su yolunun açılması, IV nolu su yolunun önemini azaltmıştır.
C) III nolu su yolu İngiltere ve Fransa arasında yer almaktadır.
D) IV nolu su yolunun günümüzde aktif olarak kullanılmasında petrol ve doğal gaz dağıtımının etkisi fazladır.
E) V nolu su yolunun açılmasıyla Atlas Okyanusu kıyısındaki limanların önemi artmıştır.

2. Uluslararası yolcu taşımacılığında kara, hava, demir ve deniz yolları kullanılmaktadır. Bu ulaşım sistemlerindeki yolcu taşımacılığı hem ülkeler arasındaki mesafeye hem de ülkelerin özel konumuna bağlı olarak tercih edilmektedir.

Aşağıda verilen ülkelerin hangileri arasındaki yolcu taşımacılığında ulaşım sistemleriyle ilgili daha az seçenek bulunmaktadır?

- A) Almanya – İngiltere
B) İsviçre – Japonya
C) Endonezya – Çin Halk Cumhuriyeti
D) Fransa – İtalya
E) Suudi Arabistan – Mısır

3. Dünya deniz ticaretinde büyük öneme sahip olan su yollarından bazıları, bulunduğu alanın tek çıkışı konumundadır.

Alternatif geçiş olanağı olmayan bu tür su yollarına aşağıdakilerden hangisi örnek gösterilemez?

- A) Hürmüz Boğazı
B) İstanbul Boğazı
C) Çanakkale Boğazı
D) Süveyş Kanalı
E) Kerç Boğazı

4. Aşağıdaki tabloda, Dünya üzerinde yer alan beş su yoluyla ilgili bazı özellikler verilmiştir. Ayşenur bu özelliklerden yola çıkarak su yollarının isimlerini yazmış, ancak bir tanesinde hata yapmıştır.

Özellik	Su yolu
Akdeniz ile Atlas Okyanusu'nu birbirine bağlar.	Babülmendep Boğazı
Petrol sevkiyatı açısından önemi çok fazladır.	Hürmüz Boğazı
Gemi yoğunluğu en az olan su yollarından biridir.	Bering Boğazı
Kanalın birbirine bağladığı deniz ve okyanuslar arasında canlı geçişi yoktur	Panama Kanalı
Dünya'nın en uzun kapaksız kanalıdır.	Süveyş Kanalı

Ayşenur'un hata yaptığı su yolu aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Bering Boğazı
B) Hürmüz Boğazı
C) Babülmendep Boğazı
D) Panama Kanalı
E) Süveyş Kanalı

5. Metropollerde kara yolu trafiğini azaltmak için yer altı ve yer üstünde yapılan raylı sistemler önemli rol oynar. Bu nedenle dünyanın birçok metropolünde raylı sistemler yaygın olarak kullanılmaktadır.

Aşağıdaki şehirlerden hangisinde raylı sistemlerin kullanıldığı söylenemez?

- A) Şam
B) New York
C) Şangay
D) Londra
E) Tokyo

ÜNİTE

5

ÇEVRE VE TOPLUM

- İnsan ve Çevre
- Doğal Afetler

KAV

1. Aşağıda, insanoğlunun geçmişten günümüze doğal çevreyi kullanma biçimleri verilmiştir.

- Bilim ve teknolojinin artmasıyla birlikte doğayı etkileme gücünün artması
- Tarım yapmayı öğrenen insanların yeni ürünler yetiştirmeye başlaması
- Madenleri işlemeye başlamasıyla doğal ortamı kullanma becerisinin artması
- İnsanların ihtiyaçlarını doğal çevreden doğrudan karşılaması
- Hayvanları evcilleştirerek etinden ve sütünden yararlanması, tarımsal faaliyetlerde kullanması

Doğal çevreyi kullanma biçimleri eskiden yeniye doğru aşağıdakilerden hangisinde sırasıyla verilmiştir?

- I II III IV V
- II IV III I V
- IV II III I V
- III I II V IV
- IV II V III I

2. Çin Halk Cumhuriyeti'nin en büyük kenti olan Şangay, 1982'de 308 km² şehirsal alan ve yaklaşık 12 milyon nüfusa sahipken, 2016 yılında 1302 km² şehirsal alan ve yaklaşık 25 milyon nüfusa ulaşmıştır.

Bu gelişmenin Şangay kentinde, aşağıdakilerden hangisi üzerinde etkili olması beklenmez?

- İçme suyu ihtiyacının artması
- Yeşil alanların azalması
- Yer altı sularının artması
- Çevre kirliliklerinin artması
- Atmosfere verilen sera gazının artması

3. İnsanların doğal çevrede yapmış oldukları faaliyetlere bağlı olarak ortaya çıkan çevre sorunları arasında;

- kirliliğin artması,
- orman tahribatının artması,
- denizlerde yeni ulaşım kanallarının açılması,
- deniz altından tüp geçitlerin yapılması

durumlarından hangileri gösterilebilir?

- I ve II
- I ve III
- I ve IV
- II ve IV
- III ve IV

4. Doğal çevre koşullarının elverişli olduğu alanlar, insanlar tarafından yoğun olarak kullanılırken elverişsiz alanlarda insan faaliyetleri sınırlandırılmaktadır.

Aşağıdaki insan faaliyetlerinden hangisinin gelişimi doğal çevre koşullarına daha fazla bağlıdır?

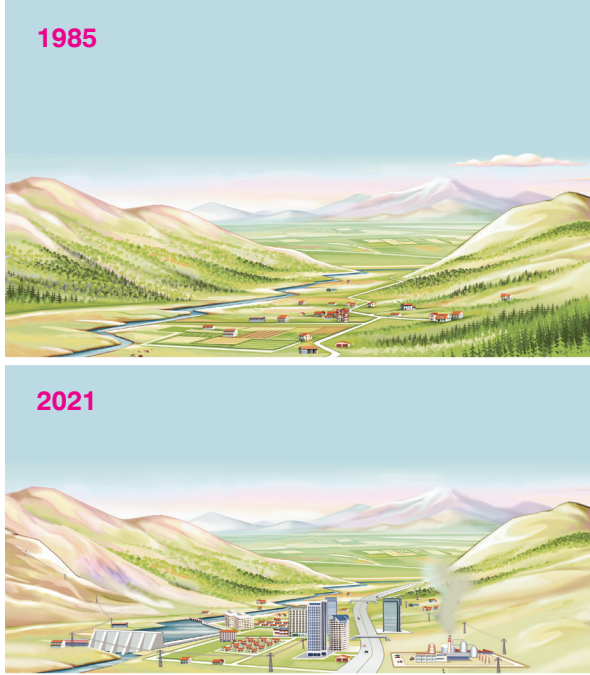
- Besi ve ahır hayvancılığı
- Mera hayvancılığı
- Termik enerji üretimi
- Deniz yolu ticareti
- Seracılık faaliyetleri

5. Aşağıdakilerden hangisi, doğal koşulların insan faaliyetleri üzerindeki etkisine verilecek örneklerden biri değildir?

- Yer şekillerinin engebeli olduğu bölgelerde dağınık yerleşmelerin fazla olması
- Ormanlık bölgelerde ahşap konutların yaygın olması
- Çayır ve meraların yaygın olduğu bölgelerde, hayvancılık faaliyetlerinin gelişmesi
- Depremlerin yaygın olduğu bölgelerde, sıcak su kaynaklarının fazla olması
- Kutuplara yakın bölgelerde yaşayan insanların, tarımsal faaliyetlerinin sınırlı olması

1. Aşağıdaki görsellerde, graben içerisinde kurulan bir yerleşim bölgesinin 1985 ile 2021 yıllarındaki görünümü verilmiştir.

Bu bölgede son yıllarda;

- I. deprem,
- II. erozyon,
- III. sel

afetlerinden hangilerinin görülmesi, insanların doğal çevreye müdahalesi ile ilişkilendirilemez?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) Yalnız III
- D) I ve II
- E) II ve III

2. Aşağıdakilerden hangisi, beşerî faaliyetlere bağlı olarak doğal çevrede meydana gelen değişimlerden biri olamaz?

- A) Yer şekillerinin eğimli olduğu yamaçların tarıçalandırılması
- B) Ulaşımı sağlamak için deniz altından tüp geçitlerin yapılması
- C) Sıcak ve soğuk su akıntılarının karşılaşma alanlarında balıkçılığın gelişmesi
- D) Yeni ulaşım kanallarının açılmasıyla denizlerin birbirine bağlanması
- E) Akarsu havzalarına hidroelektrik santrallerin kurulması

3. İnsanların doğal çevreyi kullanma biçimleri aynı zamanda doğal çevre üzerinde pek çok riski de beraberinde getirmektedir.

Aşağıdakilerden hangisi, doğal çevre üzerinde diğerlerine göre daha az risk oluşturur?

- A) Doğal bitki örtüsünün tahrip edilmesi
- B) Besi ve ahır hayvancılığı yapılması
- C) Fosil yakıtların kullanımının artması
- D) Denizlerde yeni ulaşım kanallarının açılması
- E) Şehirselle alanların genişlemesi

4. Volkanik faaliyetler; can ve mal kaybının yanı sıra tarım alanları ve bitkilere büyük zararlar vermekte, hava ulaşımını olumsuz etkilemekte ve büyük çevre sorunlarına neden olabilmektedir. Volkanik patlamalar en çok Büyük Okyanus'a kıyısı olan ülkelerde gerçekleşmektedir.

Volkanik faaliyetlerin bu ülkelerde meydana gelmesinde aşağıdakilerden hangisi daha etkilidir?

- A) Toprak yapısı
- B) İklim şartları
- C) Yer şekilleri
- D) Arazi kullanımı
- E) Jeolojik yapı

5. İnsanlar çeşitli ihtiyaçlarını karşılamak için doğadan yararlanırken, doğal çevreyi değiştirir ve doğal dengeyi bozar. Doğal dengein bozulmasıyla ortaya çıkan sorunlara çevre sorunları adı verilir.

Aşağıdakilerden hangisi bu tür çevre sorunlarına örnek olarak gösterilemez?

- A) Ozon tabakasının incelmesi
- B) Hava, su ve toprak kirliliklerinin artması
- C) Küresel ısınma ve iklim değişikliklerinin görülmesi
- D) Deprem, tsunami ve volkanik faaliyetlerin oluşması
- E) Ormanların tahrip edilmesi

1. Aşağıdakilerden hangisi, insanların litosfere olan etkilerinden çok biyosfere olan etkilerine örnek olarak gösterilebilir?

- A) Tarımsal ilaçların fazla kullanılması nedeniyle toprağın kirlenmesi
- B) Ormanlık alanların tahrip edilerek tarım, yerleşme, sanayi faaliyetleri ve hayvancılık amacıyla kullanılması
- C) Maden işletme sahalarında topoğrafyanın belli ölçüde değiştirilmesi
- D) İnşaat faaliyetleri nedeniyle yer şekillerinin genel görünümünde değişmelerin olması
- E) Tarım yapılmasıyla birlikte eğimli arazilerdeki toprakların erozyona uğraması

2. Sanayi Devrimi'nden sonra ekonomik faaliyetlerin hızla artması ve boyut değiştirmesi doğal çevrede bozulmalara yol açmıştır.

Aşağıdaki ekonomik faaliyetlerden hangisi, diğerlerine göre doğal çevreye daha az zarar vermektedir?

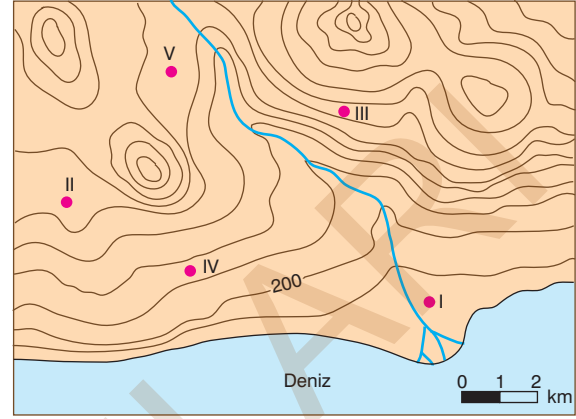
- A) Seraların ısıtılmasında termal sulardan yararlanılması
- B) Derin olmayan göl ve bataklıkların kurutulup tarım arazisine dönüştürülmesi
- C) Akarsu havzalarına büyük barajların kurulması
- D) Engebeli arazilerde ulaşımı sağlamak için köprü ve tünellerin yapılması
- E) Yer altı sularının tarımda sınırsızca kullanılması

3. I. Sel ve taşkın
II. Deprem
III. Erozyon
IV. Çığ

Yukarıdaki doğal afetlerden hangilerinin Türkiye'de görüldüğü yörelerde bitki örtüsü tahribinin daha fazla olduğu söylenebilir?

- A) I ve II
- B) I ve III
- C) II ve III
- D) II ve IV
- E) III ve IV

4. Aşağıda, bir yörenin eş yükselti eğrileriyle çizilmiş topoğrafya haritası verilmiştir.

Bu yörede gerçekleşen bir deprem sonrası bazı yerleşim yerlerinin bulunduğu alanların değiştirilmesine karar verilmiştir.

Bu durumda, numaralı yerlerden hangisinin yeni yerleşmelerin kurulması için daha elverişli olduğu söylenebilir?

- A) Alüvyal toprakların bulunduğu I. bölgenin
- B) Eriyebilen kayaların yaygın olduğu IV. bölgenin
- C) Killi ve eğim derecesi yüksek olan III. bölgenin
- D) Kayalık zemine sahip II. bölgenin
- E) Taban suyunun yüzeye yakın olduğu V. bölgenin

5. "Çin'in doğusunu etkisi altında alan Lekima tayfununda en az 18 kişi yaşamını yitirdi. Afet nedeniyle 1 milyondan fazla kişi tahliye edilirken hava yolu ulaşımında yüzlerce uçuş iptal edildi. Tayfun nedeniyle kıyı kenti Wenzhou'nun 130 km kuzeyindeki bir barajın çökmesi sonucu ilk belirlemelere göre 13 kişi yaşamını yitirdi, 16 kişi de kayboldu."

Yukarıdaki internet haberine göre, aşağıdaki yorumlardan hangisi yapılamaz?

- A) Atmosferik kökenli doğal bir afet yaşanmıştır.
- B) Can ve mal kayıplarına yol açmıştır.
- C) Termik enerji üretimini olumsuz etkilemiştir.
- D) Ulaşımı olumsuz yönde etkilemiştir.
- E) Doğal afet başka bir afetin yaşanmasına yol açmıştır.